

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI
CERCETĂRII**

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE
FIZICĂ ȘI SPORT
CATEDRA BAZELE TEORETICE ALE CULTURII
FIZICE**

COMUNICAREA PROFESIONALĂ ȘTIINȚIFICĂ
*(curs de lecții pentru studenții ciclului II,
a facultăților de educație fizică și sport)*

Autori:
Timuș Maria, dr. șt.ped.
Amelicichin Ecaterina, dr., șt.ped.

Chișinău, 2021

Aprobat la ședința Senatului U.S.E.F.S. al RM

Autori:

Timuș Maria, doctor în științe pedagogice, Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Amelicichin Ecaterina, doctor în științe pedagogice, Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

RECENZETI:

Dragoș Vicol, doctor habilitat în științe pedagogice, Universitatea de Stat de educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Dorgan Viorel, doctor habilitat în științe pedagogice, Universitatea de Stat de educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Aprobat și recomandat pentru tipar la ședința Senatului Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova (Proces-verbal nr.11 din 4 iunie 2021).

Cuvânt înainte

În ultimii ani, problema comunicării profesionale științifice a atras atenția mai multor oameni de știință. Diferite aspecte, atât în plan teoretic, cât și în cel empiric, sunt studiate intens de științele filozofice, psihologice, sociologice, lingvistice și pedagogice. Actualmente, problema comunicării profesionale științifice ocupă un loc prioritar în cercetările științelor umane.

Perfecționarea procesului pregătirii profesionale științifice a specialiștilor din cadrul învățământului universitar, atestă formarea competențelor profesionale la nivelul măiestriei pedagogice, colaborării pedagogice și umanizării activităților de comunicare științifică a subiecților angrenați în procesul de predare-învățare, fapt ce desemnează condiția esențială pentru realizarea obiectivelor de bază ale învățământului de cultură fizică, în cadrul căruia specialistul, prin activitățile sale profesionale, formează bazele psihopedagogice ale personalității prin conținuturi educaționale specifice culturii generale umane și în special, a culturii fizice.

Comunicarea profesională științifică a specialistului de cultură fizică reprezintă componenta principală prin care se realizează activitatea educațională, în cadrul căreia toate procesele se asigură printr-un anumit limbaj profesional științific. Stăpânirea acestuia de către specialistul - pedagog determină, în mare măsură, atât succesul profesional, cât și reușita educațională, prin limbajul științific comun al subiecților încadrați în procesul de însușire a valorilor culturii fizice.

În acest context, menționăm că procesul instructiv-educativ din cadrul facultăților de educație fizică și sport trebuie să fie orientat spre formarea comunicării profesionale științifice în baza metodologiei științifice argumentate, creând astfel, premisele pentru succesele profesionale ale viitorilor specialiști din domeniu, care se vor reflecta asupra eficacității și calității procesului educațional al culturii fizice.

Necesitatea sporirii eficacității și a gradului de pregătire profesională științifică a studenților de la ciclul II de la facultățile de educație fizică și sport cu privire la formarea comunicării profesionale științifice la viitorii specialiști și starea mai puțin explorată a problemei atestă actualitatea prezentei lucrări ca un suport eficient pentru sporirea nivelului procesului educațional din domeniu.

Generalizând cele expuse anterior cu privire la conținutul cursului prezentat și a practicii comunicării profesionale științifice aplicate în procesul educațional al specialistului de cultură fizică putem menționa valoarea și necesitatea materiei propuse pentru pregătirea profesională științifică a studenților de la ciclul II de la facultățile de educație fizică și sport.

Tema 1. CONCEPTUL DE COMUNICARE. DEFINIȚII ȘI PRINCIPII

Demersul etimologic al cuvântului comunicare. Dificultățile formulării unei definiții a comunicării se datorează și vechimii termenului, care are conotații și trăsături care îi îngreunează explicarea conținutului. Restituirea semnificației inițiale printr-un demers etimologic poate contribui la luminarea sensului de bază al cuvântului. **A comunica** provine de la verbul latin *communico, -are*. Verbul latin *communico, -are* - este format prin derivare cu prefix din: prefixul *com* + adjectivul latin *munis, -e* = care are sensul de serviabil, îndatoritor. Adjectivul latin *munis, -e* a dat naștere unei familii de derivate: adjectivul latin *immundis* = scutit de sarcini, exceptat de la îndeplinirea unei datorii, sensul de astăzi fiind = exceptat de la contactarea unei boli ⇒ imunitar.

Alt adjectiv latin *communis* = care își împarte sarcinile cu altcineva [6]. În limba română, latinescul *communicare* a dat naștere unui dublet etimologic – două cuvinte cu sensuri diferite, dar cu același etimon. Latinescul *communicare* ⇒ *cuminecare* = împărtășanie; latinescul *communicare* ⇒ comunicare – neologism, împrumutat pe cale savantă. Cele două cuvinte *cuminecare/comunicare* provin de la latinescul *communicare* și evidențiază ambivalența procesului de comunicare, dubla sa dimensiune sacră și comunitară [6].

Astfel, cuvântul comunicare are două componente:

- **componenta verticală** – *cuminecarea* – care reprezintă încercarea omului de a aspira la un nivel superior, transcendent;

- **componenta orizontală** – *comunicarea* – comunicarea ca liant social, care stă la baza organizării sociale, controlând și coagulând raporturile dintre oameni [6].

Astfel, comunicarea capătă o rezonanță metafizică, refuzată, din păcate, de definițiile uzuale.

Societatea continuă să existe prin transmitere, prin comunicare, dar este corect să spunem că ea există în transmitere și în comunicare [2]. Este mai mult decât o legătură verbală între cuvinte precum comun, comunitate, comunicare. Oamenii

trăiesc în comunitate în virtutea lucrurilor pe care le au în comun, iar comunicarea este modalitatea prin care ei ajung să dețină în comun aceste lucruri [3]. Pentru a forma o comunitate sau o societate, ei trebuie să aibă în comun scopuri, convingeri, aspirații, cunoștințe – o înțelegere comună – „*același spirit*” cum spun sociologii [4].

Comunicarea între persoane sau grupuri joacă un rol esențial, de prim ordin. Ea este atât de importantă și utilă încât unii autori nu s-au sfiit s-o considere că reprezintă unul din „*elementele*” cheie în definirea, înțelegerea și explicarea individului și chiar a societății. Privit din punct de vedere științific, actul de comunicare este procesul de transmitere a informațiilor și sentimentelor (idei, păreri, atitudini, opinii) de la un individ către un alt individ sau de la un grup social către un alt grup social [5].

În ceea ce privește **teoria comunicării**, denumirea acestei noi discipline pare clară, dar ascunde o capcană, datorită ambiguităților și conotațiilor acumulate în timp de termenul „*comunicare*”. Conceptul de comunicare derutează prin multitudinea ipostazelor sale și se constituie într-o sursă de confuzii și controverse [6].

Frank E.X. Dance și Carl E. Larson - cercetători americani, acum 20 de ani, au încercat să adune într-o carte definițiile comunicării, propuse de autori diferiți, limitându-se la cele mai reprezentative 126 de formulări. Înainte de publicare, specialiștii de diferite formații au început obiecțiile, fiind nesatisfăcuți de nici una din propunerile reținute de autori. Cu acest prilej s-a evidențiat faptul că în aproape fiecare subdomeniu al biologiei, sociologiei sau științelor informației, termenul de comunicare este utilizat într-o accepție particulară, specializată [6].

Biologul Edward O. Wilson dă definiție **termenului de comunicare**: „*Comunicarea este o acțiune a unui organism sau a unei celule care alterează modelele prealabile de comportament ale altui organism sau celule, într-o manieră adaptativă pentru unul sau ambii participanți*” [6]. Însă această definiție îi nemulțumește pe informaticianul interesat de comunicarea dintre organisme, celule nevii, anorganice în al căror comportament criteriul adaptării la mediu este inoperant

și pe psiholog și sociolog care nu concep comunicarea fără un subiect dotat cu conștiință [6].

Carl I. Hovland, Irving I. Janis și Harold H. Kelley propun o definiție cu care sunt de acord psihologii și sociologii: „*Comunicarea este un proces prin care un individ – comunicatorul – transmite stimuli (de obicei verbali) cu scopul de a schimba comportarea altor indivizi – auditoriu*” [6]. Nici această definiție nu este satisfăcătoare, pentru că nu ia în calcul aspectele comunicării non-verbale și intră în contradicție cu cercetările din câmpul kinezicii, potrivit cărora persoanele aflate în interacțiune directă își transmit cu precădere mesaje non-verbale – gesturi și parametrii verbali (intonație, ritm, înălțime, volum) care însoțesc expresia verbală. Nu trebuie uitată și gama de situații în care oamenii sunt nevoiți să comunice exclusiv prin mijloace nonverbale, ca în cazul mutismului sau al surdității unuia dintre parteneri sau al unor situații particulare ca distanță excesivă, zgomot de fond puternic, interdicții cu caracter magic sau constrângeri de ordin ludic/artistic – pantomima. Această definiție nu acoperă nici domeniul comunicării animale care este foarte vast, de asemenea, nu orice comunicare are scopul de a provoca modificări comportamentale, cum enunță această definiție. Muzica, artele plastice, mijloacele de influențare a cunoștințelor și a afectivității nu au ca scop modificări comportamentale. Definiția exclude și zona importantă a comunicării intrapersonale – dialogul interior [6].

Au existat încercări de a lărgi cadrul definiției, dar care nu au dus la rezultate satisfăcătoare. Charles Morris – filosof american, propune definiția următoare: „*Comunicarea este punerea în comun, împărtășirea, transmiterea unor proprietăți unui număr de lucruri. Orice mediu care servește acestui proces de punere în comun e un mijloc de comunicare: aerul, drumul, telefonul, limbajul*” [6]. Această extindere a definiției cuprinde tipuri de interacțiuni ce nu are nimic în comun cu informația. Morris își ilustrează definiția cu exemplul unui radiator care își comunică căldura către obiectele din jur [6].

Postulatul Ipoteza Sapir – Whorf. Potrivit acestei ipoteze, imaginea pe care ne-o formăm asupra realității depinde esențialmente de limba pe care o vorbim. În limba română este marcată distincția dintre comunicare și comunicație ceea ce în limba engleză sau franceză nu există un asemenea cuplu de cuvinte care să marcheze această distincție. În limba engleză se folosește același termen pentru *comunicare/comunicație* = *communication*. Collin Cherry – profesor de telecomunicații, autorul uneia din primele lucrări de teoria comunicării dă o definiție deficitară, din punct de vedere al pertinentei, inoperantă și mult prea încăpătoare: Comunicarea este ceea ce leagă organismele între ele [6]. Este o definiție remarcabilă prin concizie, dar foarte vagă. Nici dicționarele explicative, nici pseudo-rezolvările care mută problema în altă parte nu oferă definiții satisfăcătoare.

Dicționarul explicativ definește pleonastic comunicarea: „*Comunicarea este acțiunea de a comunica și rezultatul ei*” [6]. Warren Weaver oferă o pseudo-rezolvare: „Comunicarea reprezintă totalitatea proceselor prin care o minte poate să o influențeze pe alta” [6]. Această definiție înlocuiește un impas cu altul, „mintea” fiind și el un termen greu de definit.

O definiție mai completă și mai flexibilă o dă Louis Forsdale: „*Comunicarea e procesul prin care un sistem este stabilit, menținut și modificat prin intermediul unor semnale comune, împărtășite, care acționează potrivit unor reguli*” [6]. Această formulare largă și flexibilă nu precizează natura entităților care comunică și subliniază rolul integrator al comunicării. Termenul de „*comunicare*” este folosit de toată lumea și pare foarte accesibil, dar când trebuie definit ne dăm seama de polivalența și ambiguitatea lui [6]. Ca și cea mai mare parte a cuvintelor unei limbi, verbul „*a comunica*” și substantivul „*comunicare*” sunt ambele polisemantice, altfel spus comportă o pluralitate de semnificatii. Cei care se ocupă de domeniile comunicației și comunicării, întâlnesc astfel, de la bun început, o dificultate majoră: aceștia nu au de a face cu o operațiune bine determinată, ci cu o multitudine de operațiuni, despre care este greu de spus cu certitudine în ce măsură se aseamănă [6].

Comunicarea este cea care asigură dispoziții emoționale și intelectuale asemănătoare, moduri similare de a răspunde la așteptări și cerințe [7].

Teoria comunicării consideră comunicarea ca fiind modalitatea de legătură în spațiu și timp între un “*obiect-sistem*” și mediul extern, ca sursă generatoare de semnale purtătoare de informație sau ca “transfer de informație de la sistem sursa (emitent) la un sistem receptor (destinatar)”. Potrivit acestei accepțiuni, comunicarea devine nu numai un atribut al omului, ci și al sistemelor fizice [8].

Comunicarea a fost definită cel mai adeseori ca o formă particulară a relației de schimb între două sau mai multe persoane, două sau mai multe grupuri [8].

Lingvistic definirea comunicării nu este dificilă. Pornind de la oricare dicționar explicativ sau enciclopedic sensurile comunicării sunt: - înștiințare, aducere la cunoștință; - contacte verbale în interiorul unui grup sau colectiv; - prezentare sau ocazie care favorizează schimbul de idei sau relații spirituale [9]. Comunicarea, înțeleasă ca act tranzacțional, inevitabil în situații de acțiune, devine esențială, fundamentală atât pentru viața persoanei, cât și pentru viața socială a individului.

Științific comunicarea este un proces care prezintă patru componente fundamentale: un emițător, un canal, informația, un receptor (Figura 1) [9]. Comunicarea verbală, ca facultate inerentă și specifică speciei umane, constituie tocmai expresia și realizarea conduitelor verbale.

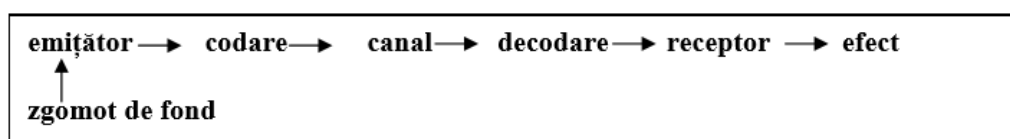

Figura 1. Modelul fundamental al comunicării

Eficacitatea comunicării este strict dependentă de gradul de implicare al individului (sau grupului) în ea. La rândul său, gradul de implicare exprimă caracterul funcțional al comunicării și limbajului [8].

Obiectul comunicării îl formează: păstrarea relațiilor existente și convenabile dintre oameni, dintre organizațiile lor, dintre ei și acestea, inițierea, stabilirea și

desfășurarea unor relații noi, modificarea și stingerea relațiilor vechi, schimbul de știri, gânduri, informații, păreri și idei care prezintă interes pentru relațiile lor, precizarea anumitor situații și poziții privind interesele reciproce, clarificarea și aplanarea eventualelor neînțelegeri care se pot ivi în cadrul relațiilor și intereselor comune, rezolvarea diferitelor probleme pe care le ridică desfășurarea practică a raporturilor sociale care îi leagă [1].

În practică procesul comunicării are loc în majoritatea cazurilor cu mai mult decât un receptor, iar esența comunicării constă în transmiterea – transferul – deplasarea informației de la un participant la altul, circulația dorindu-se a fi bidirecțională. Mai mult, cel mai preferat este dialogul în cadrul căruia alternativ rolul de emitent și receptor este preluat de fiecare dintre personajele implicate [10].

Principiile comunicării

Unele din cele mai recente principii ale comunicării au fost formulate de reprezentanții școlii de la Palo Alto, care au ținut să le confere o aură de rigurozitate numindu-le axiome ale comunicării:

1. Comunicarea este inevitabilă.
2. Comunicarea se dezvoltă în planul conținutului și cel al relației.
3. Comunicarea este un proces continuu și nu poate fi abordat în termeni de cauză-efect sau stimul-reacție.
4. Comunicarea are la bază vehicularea unei informații de tip digital și analogic.
5. Comunicarea este un proces ireversibil.
6. Comunicarea presupune raporturi de putere între participanți.
7. Comunicarea implică necesitatea acomodării și ajustării comportamentelor [11].

Scopurile și rolurile comunicării

Comunicarea între persoane sau între grupuri joacă un rol esențial, de prim ordin. Ea este atât de importantă și utilă încât unii autori nu s-au sfiit s-o considere

că reprezintă unul dintre „*elementele*” cheie în definirea, înțelegerea și explicarea individului și chiar a societății [8].

Există, câteva „*rațiuni*” ale comunicării la nivel individual:

1. Prin comunicare, individul se umanizează, își formează și își dezvoltă personalitatea, deoarece ea este cea care îi asigură transmiterea experienței sociale.

2. Comunicarea permite influențarea educativ-formativă a individului: în lipsa comunicării individul rămâne la nivelul dezvoltării biologice, rămâne izolat, inapt pentru interacțiunea socială, privat de capacitatea de integrare în colectivitate. Nu va fi posibilă interacțiunea rațională, bazată pe gândire și reflexie, coordonarea reciprocă a persoanelor, cooperarea și interinfluența reciprocă.

3. Omul este o ființă care comunică și în virtutea acestui fapt se formează și se manifestă ca om.

4. Activitățile de comunicare îl transformă pe om dintr-un simplu subiect într-un actor capabil să „acționeze asupra” și nu numai de a „fi în”. Omul comunicant apelând la limbă, se construiește pe sine într-un context intercomunicațional permanent, atitudinile lui verbale fiind legate de context, de micrositațiile sociale în care el trăiește.

5. Omul comunicant nu este doar oglinda care reflectă realitatea, ci chiar constructorul realității. Aceasta nu înseamnă a nega determinismul, ci a lăsa loc unei dinamici creatoare. Realitatea socială nu este un fapt ce trebuie tradus în limbă, ci un șantier de construcții. Indivizii nu încetează de a construi această realitate, dar se construiesc și pe ei ca urmare a tranzacțiilor comunicative. Spațiul comunicării nu este un loc neutru și omogen, ci dimpotrivă, un loc de ajustare și de glisare semantică. Există, însă, nu numai rațiuni individuale ale comunicării, ci și „*rațiuni sociale*”.

6. Oamenii sporesc uniformitatea de informare, depășind, astfel, stadiul în care unii sunt informați, iar alții nu.

7. Comunicarea socială contribuie la sporirea uniformității de opinie a membrilor grupurilor, fapt care se instituie într-o premisă esențială a uniformității de acțiune.

8. Schimbarea ordinii ierarhice a grupurilor se poate obține prin intermediul schimbului de informații.

9. Comunicarea satisface și nevoia exteriorizării emoțiilor; organizarea socială este imposibilă fără comunicare; o societate este constituită din grupuri care comunică între ele [8].

Rolurile comunicării:

a) descoperirea personală (în timpul comunicării învățăm despre noi și despre alții, ne descoperim, mai ales prin intermediul comunicării sociale, care constă în raportarea la alții și în final, în propria noastră evaluare);

b) descoperirea lumii externe (comunicarea dă o mai bună înțelegere a realității exterioare, a obiectelor și evenimentelor);

c) stabilirea relațiilor cu sens (prin comunicare căpătăm posibilitatea de a stabili și a menține relații strânse cu alții, deoarece ne place să ne simțim iubiți și plăcuți de alții);

d) schimbarea atitudinilor și comportamentelor (comunicarea, mai ales cea realizată prin mass-media, excelează în schimbarea atitudinilor și comportamentelor noastre și ale altora);

e) joc și distracții (comunicarea este mijloc de destindere, de a face glume, de a ne simți bine) [8].

Bibliografie:

1. AGORA, *Trimestrial de cultură și dialog interdisciplinar*, nr. 47 – septembrie 2012. Chișinău: Fundația culturală. p.5

2. <http://www.comunique.ro/2010/02/comunicarea-intre-elite-si-mase-in.html>

3. <http://www.citatepedia.ro/index.php?id=24233>

4. <http://www.acuz.net/html/Comunicarea.html>

5.
http://www.businessenergyzer.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=91:comuni
6. <http://ru.scribd.com/doc/79705446/Comunicarea-Definitii-Si-Etimologia-Cuvantului>
7. <http://biblioteca-digitala-online.blogspot.com/2013/01/comunicare-si-procese-degrup.html>
8.
http://www.acuz.net/referat_mecanismele_psihice_reglatorii%28comunicarea_si_limbajul,atentia_si_vointa%29_494.html
9. [http://ru.scribd.com/doc/104162999/Curs - p.19](http://ru.scribd.com/doc/104162999/Curs-p.19)
10. <http://www.scrigroup.com/management/Formalizarea-si-comunicarea-in63635.php>
11.
http://www.incluziunesociala.ro/uploads/31_49743_suport_curs_Tehnici_comunicare.pdf

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Care sunt componentele fundamentale ale procesului de comunicare?*
2. *Definiți noțiunea de comunicare?*
3. *Câte principia are comunicarea? Definițiile!*
4. *Ce importanță are comunicarea pentru omenire?*

Tema 2. BAZELE COMUNICĂRII PROFESIONALE

Sfera comunicării profesionale atrage atenția lingviștilor moderni. Comunicarea științifico- profesională este înțeleasă ca un tip special de comunicare monologică sau dialogică între profesioniști, desfășurată în situații de comunicare formală și informală.

În literatura științifică străină, discursul profesional este împărțit în *intraprofesional* (comunicare în cadrul unei profesii specifice, de exemplu, între cercetători), *interprofesional* (comunicare între reprezentanți ai diferitelor profesii, de exemplu, comunicare între un medic și un farmacist) și profesional-neprofesional (comunicare între un reprezentant al unei anumite profesii) și neprofesionist).

Comunicarea este una dintre categoriile cunoscute descrise în literatura filosofică, sociologică, psihologică și pedagogică. Întrucât fiecare dintre aceste științe descriu fenomenul comunicării din diferite poziții, semnificațiile care le cuprindde conceptul de „*comunicare*” pot fi diferite [16, p. 123].

De asemenea, în psihologia modernă, există opinii diferite referitor la esența procesului de comunicare. Mulți psihologi (C. Osgurd și alții) consideră comunicarea ca un proces interindividual, care se reduce la schimbul de informații, la transferul a ceva către cineva (de exemplu, cunoștințe, experiență socială etc.). Practic, comunicarea este înțeleasă aici ca process de transmitere și primire a informațiilor [14].

Conform unei alte abordări (M. Argyll, T. Shibutani etc.), comunicarea se reduce la comunicare, schimb de informații și interacțiuni, adică interacțiune. În lumina multor studii naționale, se poate argumenta că conceptul de „*comunicare*” nu este dezvăluit pe deplin doar prin intermediul categoriilor „*comunicare*” și „*interacțiune*” [2, 18].

Procesul de comunicare ne însoțește întreaga viață, în situațiile de zi cu zi o persoană intră activ în comunicare dintr-un motiv sau altul. Cu toate acestea, situațiile de comunicare pot fi împărțite condiționat în informaționale și vizate. În

prima, după cum sugerează și numele, principalul motiv al comunicării este schimbul de informații. De exemplu, acest tip de interacțiune poate fi atribuit unor situații precum conversații la o petrecere, cu prieteni sau rude, adică acelor cazuri în care o persoană se poate bucura de comunicare.

Spre deosebire de prima variantă, comunicarea vizată, de regulă, este axată pe obținerea unor rezultate, pe rezolvarea unei probleme. Cel mai adesea, comunicarea vizată este asociată cu implementarea activităților profesionale. Astfel, putem concluziona că *comunicarea profesională este întotdeauna o comunicare vizată*. La rândul său, obiectivele sunt determinate de natura și situațiile activității profesionale. Prin atingerea sau nerealizarea obiectivelor se evaluează nivelul de profesionalism al angajatului, eficacitatea acestuia și calitatea îndeplinirii atribuțiilor oficiale.

Reieșind din acestea, *comunicarea profesională* este înțeleasă ca *procesul de stabilire și menținere directă sau mediată de unul sau alt mijloc de contact, condiționat de către obiective semnificative din punct de vedere profesional, care presupun responsabilitatea pentru realizarea acestora, între un angajat și o persoană implicată în sfera intereselor sale profesionale* [1].

Pe de o parte, forma orală apropie comunicarea științifică și profesională de vorbirea colocvială și, pe de altă parte, specificul repertoriului tematic, formalitatea situației determină orientarea științifică și profesională a acestui tip de comunicare. Pentru diferențierea situațiilor comunicative, subsistemul lingvistic este relevant. Fără a pretinde că este o clasificare cuprinzătoare, se poate imagina limbajul pedagogiei ca o zonă de intersecție a anumitor straturi ale limbajului. La bază stă limba literară, întrucât purtătorii limbii sunt vorbitorii inteligenți.

Modul comunicativ, care determină comportamentul comunicativ al specialiștilor în comunicarea științifică și profesională, include caracteristicile statut-rol ale comunicanților. În cadrul unui grup social și profesional, bazat pe relații de rol diferite, comunicarea poate fi realizată în două forme: simetrică și asimetrică. Inițiativa comunicativă în situații de comunicare asimetrică aparține liderului.

Specificitatea comunicării simetrice este egalitatea membrilor grupului atunci când inițiază un act comunicativ și transmite o inițiativă comunicativă.

La rândul său, contactul direct implică **comunicarea directă** între participanții săi (de regulă, comunicarea verbală).

Și interacțiunea indirectă se numește contact indirect (aceasta este comunicarea prin vorbire sub formă scrisă, folosind instrumente de comunicare etc.) [5].

De asemenea, în comunicarea profesională, putem distinge **contacte interpersonale** și **de masă**. Comunicarea interpersonală este mai frecventă întrucât este un contact direct între două sau mai multe persoane. Comunicarea în masă este un set de contacte directe ale reprezentanților puțin cunoscuți și necunoscuți ai unui anumit domeniu de activitate profesională [4].

Comunicarea profesională este posibilă în rândul persoanelor ce posedă un volum mare de cunoștințe. În procesul de comunicare profesională, un specialist primește cunoștințe extrem de specializate, asimilează normele și valorile care s-au dezvoltat în timp, în această profesie și adoptă experiența altora.

Cultura comunicării profesionale este determinată în mare parte de eficacitatea activității profesionale în general, precum și de reputația organizării a specialistului însuși.

Cultura generală a vorbirii și cultura comunicării profesionale joacă un rol important în activitatea specialistului, iar pentru profesiile precum cea de profesor, jurnalist, manager, avocat, acestea sunt aproape pe primul loc, întrucât pentru aceste profesii, vorbirea este principalul instrument al muncii.

Cultura comunicării profesionale este inclusă în cultura profesională a unui specialist, precum și în cultura comportamentului și a culturii emoționale.

Formarea culturii profesionale a specialistului implică:

- dobândirea unor abilități speciale în procesul de formare profesională;
- stăpânirea normelor etice ale comunității;

- capacitatea de a regla starea mentală proprie, de a înțelege starea emoțională a interlocutorului, de a gestiona emoțiile, de a învinge anxietatea, de a depăși indecizia, de a stabili contactul emoțional;

- respectarea normelor de comportament de vorbire și a cerințelor de vorbire în orice situație de comunicare.

Cultura comunicării profesionale presupune o serie de cerințe suplimentare în raport cu cultura generală a vorbirii. Deci, rolul caracteristicilor sociale și psihologice ale vorbirii, cum ar fi, de exemplu, corespunderea vorbirii cu starea emoțională a interlocutorului, orientarea cu aspect afacerist a vorbirii, corespunderea vorbirii cu rolurile sociale, devine deosebit de important în cultura profesională a comunicării [9, p. 83].

Vorbirea este un mijloc pentru dobândirea, implementarea, dezvoltarea și transferul de competențe profesionale.

Cultura comunicării profesionale include următoarele caracteristici:

- cunoașterea terminologiei acestei specialități;
- capacitatea de a construi un discurs pe un subiect profesional;
- capacitatea de a organiza și gestiona dialogul profesional;
- capacitatea de a comunica cu nespecialiștii pe probleme profesionale [10, p. 30].

Toate acestea pot fi combinate în ***competența comunicativă a unui specialist***, ceea ce implică faptul că specialistul are capacitatea de a comunica, de a schimba informații și de a stabili relații semnificative cu participanții la procesul de producție, de a organiza activități creative comune [11, p. 200].

Cu toată varietatea abordărilor a procesului de cercetare a structurii ***competenței comunicative profesionale*** (M. Свейн, М. Кэнэл, Л. Бахман, М.М. Вятютнев, А. Палмэр, Н.И. Гез și alți autori.) componentele sale esențiale sunt următoarele:

- discursiv (construcția competentă a textelor scrise și orale);
- lingvistică (gramatică, vocabular, ortografie, fonetică);

- strategic (capacitatea de a depăși dificultățile de comunicare);
- pragmatic (realizarea cu succes a obiectivului);
- sociocultural (luarea în considerare a tuturor normelor și regulilor socioculturale).

Competența comunicativă a unui specialist este cea mai importantă calitate profesională semnificativă, ale cărei componente de bază sunt următoarele:

- stabilitatea emoțională (care este direct legată de capacitățile de adaptare);
- extraversiunea (corelează cu statutul profesional și cu posibilitățile de lider);
- abilitatea de a planifica și de a stabili în mod competent legătura directă și feedback-ul;
- priceperi și abilități de vorbire; capacitatea de a asculta interlocutorul;
- capacitatea de a mulțumi interlocutorului;
- delicatețe în comunicare, capacitatea de a face comunicarea „plăcută”.

Procesul de comunicare în afaceri pentru mulți este asociat cu anumite dificultăți, de exemplu, în mod obiectiv, un specialist poate întâmpina bariere de comunicare, pe lângă greutățile pe plan subiectiv (incapacitatea de a stabili contact cu interlocutorul și de a menține comunicarea productivă) se mai adaugă și incompetența profesională, voluntarismul etc.

Și ideea nu este că este dificil pentru astfel de oameni să-și dezvolte abilitățile de comunicare prin instruire, ci mai degrabă că însăși situația comunicării în afaceri generează probleme psihologice și morale.

Comunicarea profesională este un fenomen (fenomen) socio-psihologic special, care, datorită complexității și specificității sale, se dezvoltă după propriile legi, are propriul său caracter și propriile „reguli de joc”, care are anumite caracteristici [13, p. 214]:

- modelele de comportament în cadrul comunicării profesionale sunt susținute și controlate de structurile sociale (instituții sociale) și nu de oameni. Acest lucru duce la faptul că comportamentul oamenilor în situații de comunicare profesională

are o natură mai instituțională, și nu natura emoțională și spontană a relațiilor interumane.

- în comunicarea profesională, un partener este un mijloc de a atinge obiective, adică comunică cu el nu de dragul lui, ci pentru cauză. În procesul de comunicare profesională, o persoană recunoaște pe alta doar prin anumite caracteristici și folosește orice proprietăți și calități ale unui partener pentru a îndeplini o sarcină specifică.

- în comunicarea profesională, partenerii joacă anumite roluri, creează o așa-numită imagine „oficială” - cum ar trebui să arate în ochii altora și cum ar trebui să se prezinte pentru ca obiectivul comunicării să fie atins.

- în comunicarea profesională, „stilul de comunicare” ales de specialist, normele, regulile și procedurile de interacțiune adoptate și asimilate de acesta sunt de mare importanță. De exemplu, spre deosebire de faptul dacă considerăm un partener ca „destinatar pasiv” al unui mesaj sau ca o parte care interacționează egală cu noi, depinde dacă cealaltă parte din comunicare va fi un obiect de influență sau ca un partener de interacțiune.

În literatura psihologică și pedagogică, există diferite interpretări ale termenului de comunicare pedagogică. De exemplu, А.Н. Леонтьев definește comunicarea pedagogică ca fiind „*comunicarea profesională între un profesor și elevii în clasă și din afara acesteia (în procesul de predare și educare), care are anumite funcții pedagogice și are ca scop (dacă este deplină și optimă) crearea unui climat psihologic favorabil, precum și un alt tip de optimizare psihologică a activității educaționale și a relației dintre profesor și elev în cadrul colectivului de elevi*”. И.А. Зимняя atrage atenția asupra faptului că comunicarea pedagogică „*ca formă de cooperare educațională este o condiție pentru optimizarea învățării și a dezvoltării personale a elevilor înșiși*”.

А.А. Реан înțelege comunicarea pedagogică ca „*comunicarea profesională între un profesor și un elev în procesul de comunicare și educație, care are anumite funcții și are ca scop crearea unui climat psihologic favorabil, precum și un alt tip*”.

de optimizare psihologică a activității educaționale și a relației dintre profesor și elev”. C.C. СТЕПАНОВ scrie că „*comunicarea pedagogică este o interacțiune interpersonală specifică între un profesor și un elev, mijlocind asimilarea cunoștințelor și formarea unei personalități în procesul educațional*”. Potrivit lui К.К. ПЛАТОНОВ, comunicarea pedagogică poate fi caracterizată ca „*interacțiunea subiecților, în care există un schimb de informații raționale, activități, experiență, cunoștințe, deprinderi și abilități, precum și rezultatele activităților*” [8].

Principii (din latină *principium* - început, bază) și reguli de comunicare profesională - dispoziții în care modelele sunt reflectate.

Reguli și principii

Comunicarea profesională s-a conturat în procesul de formare a producției sociale și a diviziunii muncii și a fost formulată mai întâi, la nivelul psihologiei „cotidiene” și odată cu dezvoltarea psihologiei ca ramură a cunoștințelor științifice și practice au fost formulate la nivelul teoretic și metodologic.

Distingem ***principii și reguli etice și psihologice ale comunicării profesionale***:

1-e determină standardele morale și etice ale comunicării profesionale. (etica și eticheta comunicării profesionale);

Al 2-lea dezvăluie legitățile psihologice ale comunicării profesionale efective.

Principiile etice, psihologice și regulile se susțin reciproc. Cele mai generale ***principii strategice ale comunicării profesionale***, oferă optimizare și creșterea eficienței activității în comun:

1. Principiul umanizării - se concentrează asupra valorii de sine a unei persoane, auto-îmbunătățirii sale, realizării de sine în procesul de comunicare profesională.

2. Interacțiunea subiect-subiect - contribuie la formarea și dezvoltarea cooperării ca bază a comunicării profesionale indiferent de statutul participanților;

3. Activității – asigură susținerea comunicării profesionale;

4. Responsabilitatea implică responsabilitatea reciprocă a subiecților comunicării profesionale pentru formarea relațiilor interpersonale și apariția unor situații problematice în interacțiune;

5. Obiectivitate - presupune că în timpul comunicării profesionale subiecții săi provin nu din evaluările lor subiective, ci dintr-o evaluare obiectivă multilaterală a situației;

6. Feedback-ul - oferă o oportunitate fiecărui subiect al comunicării profesionale de a-și corela obiectivele, motivele și acțiunile cu rezultatul comunicării într-o situație specifică și, dacă este necesar, poate fi ajustat pentru a îmbunătăți eficacitatea comunicării;

7. Claritate - implică faptul că mesajul este clar și poate fi înțeles fără echivoc de către destinatar;

8. În conformitate cu principiul integrității, scopul comunicării profesionale este de a contribui la stabilirea înțelegerii reciproce între oameni în procesul cooperării lor care vizează atingerea obiectivelor profesionale;

9. Principiul utilizării strategice a organizației informale: comunicarea este cea mai eficientă atunci când liderul folosește organizația informală pe lângă canalele de comunicare ale organizației formale.

Tacticile de interacțiune în comunicarea profesională la nivel situațional sunt determinate de următoarele reguli:

1) claritate - în conformitate cu aceasta, nu puteți începe să comunicați o idee dacă aceasta nu este clară sau nu este pe deplin înțeleasă de vorbitor însuși;

2) disponibilitate constantă pentru neînțelegere - presupune că alte subiecte ale comunicării au întotdeauna dreptul de a fi înțeles greșit;

3) concretitudine - necesită evitarea expresiilor și cuvintelor nespecificate, ambigue, vagi, să nu supraîncărcați mesajul cu „profesionalism”;

4) control asupra semnalelor non-verbale - ar trebui să controlați nu numai vorbirea și conținutul mesajului, ci și acompaniamentul său extern - expresii faciale, gesturi, intonație, postură;

5) conform regulilor destinatarului - este necesar să se vorbească „în limba interlocutorului”, adică să se ia în considerare viața și experiența sa profesională, nivelul cultural și educațional, valorile și interesele sale;

6) greșeala proprie - sugerează că un punct de vedere personal poate fi greșit, ceea ce avertizează împotriva greșelilor grave și greșelilor de calcul în cursul comunicării;

7) locul și timpul - luând în considerare actualitatea și alegerea celei mai adecvate situații și medii de comunicare profesională;

8) deschidere - înseamnă disponibilitatea de a-ți revizui punctul de vedere sub influența circumstanțelor nou descoperite, precum și capacitatea de a accepta și de a ține cont de versiunile interlocutorului.

Aceste reguli sunt cele mai generale: respectarea acestora asigură eficiența comunicării profesionale în orice mediu organizațional.

Principalii parametri ai comunicării profesionale, criterii de profesionalism în comunicare.

Stările necesare în comunicarea profesională, conexiunea stare-context, starea spațiului semantic, abilitățile de atracție și stabilire a contactului, controlul vocii în procesul de comunicare, influența altor factori non-verbali asupra procesului și rezultatul comunicării, stăpânirea laturii non-verbale a comunicării.

O serie de *caracteristici sunt inerente comunicării profesionale*, în special [6]:

- are un scop strict;
- reglementate prin documente normative (reglementări, ordine, charte);
- este funcțional și bazat pe roluri, datorită necesității de a respecta eticheta ceremoniilor, procedurilor, care se exprimă în anumite reguli ale „jocului”, îmbrăcămintea oficială, vocabularul profesional, casta, izolarea, comunicarea în cadrul anumitor cercuri etc;
- formalizat pozițional, ierarhic, subordonat, care se reflectă în efectul „deasupra” și „dedesubt”, adică în relația dintre șef și subordonat;
- se manifestă prin anumite forme de comunicare, stil;

- atributiv (are loc în încăperi speciale, este proiectat spațial, presupune un mediu adecvat, mobilier, echipament de birou, iluminat), care creează un mediu optim din punct de vedere al psihologiei.

Tipul de comunicare profesională, ca oricare altul, se bazează pe procesul de trimitere și primire a mesajelor. Unitatea de comunicare este contactul psihologic - un act de comunicare cu feedback.

Comunicarea profesională ca interacțiune poate fi privită din punctul de vedere al orientării spre control și orientarea spre înțelegere [12].

Orientarea controlului implică dorința de a controla, stăpânirea situației și a comportamentului altora, care este de obicei combinată cu dorința de a domina interacțiunea.

O orientare spre înțelegere include căutarea de a înțelege situația și comportamentul altora. Este asociat cu dorința de a interacționa mai bine și de a evita conflictele, cu ideea egalității partenerilor în comunicare și cu necesitatea de a obține satisfacție reciprocă, mai degrabă decât unilaterală.

O analiză a interacțiunii atunci când identificăm aceste două orientări relevă câteva modele interesante de comunicare. Deci, „controlorii” și „înțelegătorii” aderă la strategii complet diferite în comunicare.

Bibliografie:

1. Амонашвили, Ш. А. Педагогическая симфония. - Екатеринбург, 1993. - 140с., с. 23
2. Аргайл, М. Психология счастья / М. Аргайл. - М., 1990. - 234 с, с. 23
3. Батаршев А. В. Психодиагностика способности к общению, или Как определить организаторские и коммуникативные качес. М., 1999 г .;
4. Битянова М.Р. Социальная психология. - М.: Просвещение, 2014. - 83с., с.72
5. Батракова С.Н. Основы профессионально-педагогического общения: Учеб. пособие / Ярослав. гос. ун-т. - Ярославль, 2006. -80 с., с.89
6. Деркач А. А., Сухов А. Н Социальная психология: учебное пособие для вузов. М., 2001. 600 с
7. Епель В. М. Человековедческая компетентность менеджера. Управленческая антропология. М., 1999. Э. В. Селезнева

8. Ершова А. П., Букатов В. М. Режиссура урока, общения и поведения учителя. -- 4-е изд., испр. и доп.- М., 2010. - 326 с., с. 284
9. Журавлев А.Л. Психология совместной деятельности. - М.: Институт психологии РАН, 2005. -640 с., с. 83
10. Исмагилова А.Г. Стиль педагогического общения воспитателя детского сада // Вопросы психологии. - 2000. - №5. - с. 65., с. 30
11. Кондратьева С.В. Практическая психология: учебно-методическое пособие. - Минск: Университетское, 1997. - 212с., с. 200
12. Лавриненко В. Н. Психология и этика делового общения. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. 279 с.
13. Леонтьев А.А. Педагогическое общение / Под ред. М.К. Кабардова. 2-е изд., перераб. и доп. - М.; Нальчик, 2006. - 367 с., с. 214
14. Психология оцущения и восприятия / Под ред. Юлия Гиппенрейтер, Владимир Любимов, Марта Михалевская, Изд-во: ЧеРо, 2002 г. - 632 с, с. 318
15. Руденский Е. В. Основы психологии общения менеджера: Учеб. пособие. М.-Новосибирск, 1997;
16. Скаженик Е.Н. Деловое общение. Учебное пособие. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2006. - 178 с., с. 123
17. Шибутани Т. Социальная психология, изд-во Феникс. 2002 г. - с.447, с. 147

Întrebări pentru autoevaluare:

1. Explicați noțiunea de comunicare profesională vizată.
2. Definiți noțiunea de comunicare profesională.
3. Care sunt caracteristicile comunicării profesionale?
4. Care sunt criteriile de professionalism în comunicare?
5. Denumiți principiile strategice ale comunicării profesionale?
6. Care sunt caracteristicile comunicării profesionale ca fenomen?

Tema 3. STILUL ȘTIINȚIFIC ȘI SUBSTILURILE LUI

Una dintre sferele activității umane este sfera științifică și profesională. Este deservit de stilul științific.

Stilul științific este unul dintre stilurile funcționale ale limbajului literar general, deservind domeniul științei și producției. De asemenea, este numit stilul științifico-profesional, subliniind astfel sfera de distribuție a acestuia.

Istoricul stilului științific

Apariția este asociată cu dezvoltarea diferitelor domenii ale cunoașterii științifice, a diferitelor domenii ale activității umane. La început, stilul de prezentare științifică era apropiat de stilul de povestire fictivă. Separarea stilului științific de cel artistic a avut loc în perioada alexandrină, când **terminologia științifică** a început să fie creată în limba greacă, care în acel moment și-a răspândit influența asupra întregii lumi culturale.

Ulterior, terminologia a fost completată din resursele limbii latine, care a devenit limba științifică internațională a Evului Mediu european. În timpul Renașterii, oamenii de știință s-au străduit să obțină o descriere științifică concisă și exactă, lipsită de elemente emoționale și artistice de prezentare, în contradicție cu reprezentarea abstractă și logică a naturii. Cu toate acestea, eliberarea stilului științific de aceste elemente a avut loc treptat. Se știe că caracterul prea „artistic” al prezentării lui **Galileo** l-a iritat pe **Kepler**, iar **Descartes** a constatat că stilul dovezilor științifice ale lui **Galileo** erau excesiv „ficcionalizate”. Ulterior, prezentarea logică a lui **Newton** a devenit un model de limbaj științific.

Caracteristicile specifice acestui stil se datorează scopului propus de textele științifice de a transmite informații obiective despre natură, om și societate. El primește noi cunoștințe, le stochează și le transferă. **Limbajul științei este un limbaj natural cu elemente ale limbajelor artificiale** (calcul, grafice, simboluri etc.); limbă națională cu tendință de internaționalizare.

Sarcina științei este de a demonstra legitățile. Prin urmare, caracteristicile sale sunt: generalizarea abstractă, prezentarea logică accentuată, claritatea, raționamentul, expresia fără ambiguitate a gândurilor. Sarcinile comunicării în domeniul științei, subiectul acesteia și conținutul vorbirii necesită transferul conceptelor generale. Acesta este vocabularul abstract, vocabularul special și terminologia.

Stilul științific este un stil funcțional de vorbire al unei limbi literare, care are o serie de trăsături: gândirea preliminară asupra unei afirmații, un caracter monologic, o selecție strictă a mijloacelor lingvistice, o tendință spre vorbirea normalizată.

Stilul lucrărilor științifice este determinat de conținutul lor și de obiectivele mesajului științific: explicarea faptelor cât mai exactă și pe deplin posibilă, demonstrarea relațiilor cauză-efect între fenomene, identificarea legităților ale dezvoltării istorice etc.

Stilul științific se caracterizează printr-o succesiune logică de prezentare, un sistem ordonat de comunicare între părțile unei enunțuri, dorința autorilor de acuratețe, concizie, lipsă de ambiguitate, menținând în același timp bogăția conținutului.

1. **Logica** legături semantice între unitățile succesive (blocuri) ale textului.

2. **Consecutivitatea** este posedată doar de un text în care concluziile rezultă din conținut, sunt consistente, textul este împărțit în segmente semantice separate care reflectă mișcarea gândirii de la particular la general sau de la general la particular.

3. **Claritatea**, ca calitate a vorbirii științifice, presupune comprehensibilitate, accesibilitate.

Funcția principală a stilului științific în vorbire este transmiterea informațiilor logice și dovada adevărului acesteia (în absența completă a exprimării emoțiilor). În funcție de subiect, ele disting de obicei varietățile științifice și tehnice, științifice și naturale, științifice și umanitare ale vorbirii științifice.

Stilul științific al vorbirii este împărțit în substraturi:

- proprio-științific (genurile sale sunt: monografie, articol, raport);
- științifico-informativ (genurile sale sunt: referat, adnotare, descrierea brevetului);
- științifico-referențial (genurile sale sunt: dicționar, carte de referință, catalog);
- educational-științific (genurile sale sunt: manual, asistență didactică, prelegerea);
- științifico-popular (genurile sale sunt: eseul etc.).

În forma orală, stilul științific este reprezentat de genurile de spectacole – rapoarte științifice, prelegeri.

În stilul științific, se disting o serie de anumite caracteristici care îl disting de alte stiluri de text funcționale. Mai mult, aceste caracteristici sunt tipice pentru orice domeniu de activitate științifică – tehnică, umanitară, științele naturii.

Printre caracteristicile stilului științific, în primul rând, se evidențiază următoarele:

1. Impersonalitatea autorului - sau un „noi” sec (presupunem, facem o concluzie, numărăm etc.), fie absența completă a unei indicații a autorului; monolog de vorbire.
2. Abundența terminologiei științifice; o mulțime de clișee de vorbire; un minim de vocabular expresiv-emoțional (sau chiar absența sa completă).
3. Predominanța substantivelor, adjectivelor și adverbilor asupra verbelor și, ca urmare, un text static, lent de citit și dificil de înțeles.
4. Coerența logică și laconicitatea prezentării.
5. O abundență de cuvinte introductive, structuri de propoziții complexe cu o mulțime de cuvinte de aprovizionare. Saturația maximă a propozițiilor cu cuvinte care clarifică diverse concepte (fenomene).

Cu toată varietatea de soiuri și genuri, ***stilul științific de vorbire este caracterizat de unitatea dominantei sale***, adică cea mai importantă caracteristică

care organizează stilul. Trăsătura dominantă a stilului științific este acuratețea conceptuală, accentuată de consistența vorbirii.

Acuratețea vorbirii științifice presupune selectarea mijloacelor lingvistice care au calitatea de unicitate și capacitatea de a exprima cel mai bine esența unui concept, adică un gând general format logic despre un obiect sau fenomen. Prin urmare, în stilul științific, ei evită să utilizeze (dar folosesc uneori) diverse mijloace figurative, de exemplu, metafore. Singurele excepții sunt termenii metaforici.

Generalizarea și abstractitatea limbajului științei sunt dictate de specificul cunoașterii științifice. Știința exprimă un gând abstract, prin urmare limbajul său este lipsit de concretizare. Cuvântul din comunicarea științifică numește de obicei nu un obiect specific, individual unic, ci o întreagă clasă de obiecte omogene, fenomene, adică nu exprimă un anumit concept, nu individual, ci un concept științific general. De aceea, în primul rând, sunt selectate cuvintele cu sens generalizat și abstract.

Natura intelectuală a cunoașterii științifice determină consistența limbajului științei, care se exprimă în gândirea preliminară a mesajului și în secvența strictă de prezentare. *Scopul oricărei comunicări științifice* este de a prezenta anumite informații științifice și de a le demonstra. Rolul vorbirii „eu” a autorului în vorbirea științifică este foarte ne semnificativă. Principalul lucru este mesajul în sine, subiectul acestuia, rezultatele cercetării, prezentate bine, clar, obiectiv, indiferent de sentimentele pe care le trăiește autorul în acest sens. Sentimentele și experiențele autorului sunt scoase din paranteze, nu participă la vorbire. Expresii precum cele ce urmează sunt de neîntâlnit în articolele științifice moderne:

De cinci ani, m-am luptat să rezolv această problemă; Sunt mândru că sunt primul care a rezolvat această problemă științifică dificilă.

Emoțiile personale sunt inacceptabile aici. De aceea, în vorbirea științifică se folosesc numai mijloace neutre, iar mijloacele expresive sunt inacceptabile. Și aceasta, la rândul său, determină alte caracteristici de vorbire ale stilului științific.

În plus, putem denumi următoarele caracteristici:

1) terminologie;

2) predominanța cantitativă a substantivelor și adjectivelor în text asupra verbelor;

3) alegerea frazelor și cuvintelor verbale;

4) utilizarea verbelor la timpul prezent, care exprimă „atemporal”, cu alte cuvinte, semnificație orientativă și în care sensul lexical și gramatical al timpului, persoanei, numărului este slăbit;

5) utilizarea pe scară largă a propozițiilor de mare lungime și, în același timp, trebuie remarcată natura impersonală a acestora, agregarea cu construcții pasive și o aranjare neobișnuită a părților de frază.

Trebuie de menționat că stilul științific nu poate fi numit un sistem închis. Așa cum mijloacele lingvistice științifice sunt utilizate în mod activ în genuri, de exemplu, jurnalism, la fel și stilul științific pur folosește mijloace lingvistice din alte stiluri.

Trăsăturile de stil se manifestă prin mijloace lingvistice: lexicale, morfologice, sintactice etc.

Mijloacele lexicale ale stilului științific

- Se folosesc termeni-cuvinte special. Cerința principală pentru termen este lipsa de ambiguitate lexicală.

- Se folosesc multe cuvinte care au un sens abstract.

- Repetarea cuvintelor este utilizată ca mijloc principal de coeziune în stilul științific.

Deoarece forma principală a gândirii științifice este conceptul, aproape fiecare unitate lexicală din stilul științific denotă un concept sau un obiect abstract. Conceptele specifice ale sferei științifice ale comunicării sunt denumite cu precizie și fără ambiguități, unități lexicale speciale ce dezvăluie conținutul lor – *termeni*. *Un termen* este un cuvânt sau o expresie care denotă conceptul unui domeniu special de cunoaștere sau activitate și este un element al unui anumit sistem de termeni. În cadrul acestui sistem, *termenul* tinde să fie lipsit de ambiguitate, nu exprimă expresie. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă neutralitatea sa stilistică.

Termenul, la fel ca multe alte unități lexicale, are o colorație stilistică (a unui stil științific), care se notează sub forma unor mărci stilistice în dicționarele corespunzătoare.

Iată câteva exemple de termeni: „atrofie”, „metode numerice de algebră”, „interval”, „zenit”, „laser”, „prismă”, „radar”, „simptom”, „sferă”, „fază”, „temperaturi scăzute”, „Cermets”. Majoritatea termenilor sunt cuvinte internaționale.

În termeni cantitativi, în textele stilului științific, termenii prevalează asupra altor tipuri de vocabular special (nume de nomenclatură, profesionalism, jargon profesional etc.); în medie, vocabularul terminologic reprezintă de obicei 15-20% din vocabularul general al unui stil științific. În fragmentul dat al textului de știință populară, termenii sunt evidențiați într-un font special, ceea ce ne permite să vedem avantajul lor cantitativ față de alte unități lexicale: „*În acel moment, fizicienii știau deja că emanația este un element chimic radioactiv al grupului zero a sistemului periodic, adică un gaz inert; numărul său de serie este 86, iar numărul de masă al izotopului cu cea mai lungă viață*”.

Pentru termeni, ca ***principale componente lexicale ale stilului științific de vorbire***, precum și pentru alte cuvinte ale unui text științific, este caracteristică utilizarea într-un sens concret, definit. Dacă cuvântul este ambiguu, atunci este folosit într-un stil științific într-una, mai rar - în două semnificații, care sunt terminologice: rezistență, dimensiune, corp, mișcare, solid (Forța este o cantitate vectorială și în fiecare moment de timp se caracterizează printr-o valoare numerică). Generalizarea, abstractitatea prezentării în stilul științific la nivel lexical se realizează prin utilizarea unui număr mare de unități lexicale cu semnificație abstractă (vocabular abstract) [1]. Stilul științific are și o frazeologie proprie, care include termeni compuși: „*plex solar*”, „*unghi drept*”, „*plan înclinat*”, „*consoane fără voce*”, „*rotație adverbială*”, „*propoziție compusă*”, precum și diverse clișee: „*constă în ...*”, „*reprezintă ...*”, „*constă din ...*”, „*se aplică la ...*” etc.

Mijloacele morfologice ale stilului științific

- Stilul științific folosește verbe la imperfect ale timpului prezent. Aceasta este o formă specială a timpului prezent. Se numește „*prezentul atemporal*”, deoarece înseamnă „*întotdeauna*”, „*permanent*”.

- Într-o propoziție există mai multe substantive decât verbe (raport 4: 1), iar substantivele neutre sunt cele mai des utilizate.

- Pronumele „*noi*” joacă un rol special. Este folosit pentru a se referi la autor.

Limbajul comunicării științifice are propriile sale trăsături gramaticale. Abstracția și generalizarea vorbirii științifice se manifestă prin trăsăturile funcționării diferitelor unități gramaticale, în special morfologice, care se regăsesc în alegerea categoriilor și formelor, precum și gradul frecvenței acestora în text. Formele de singular ale substantivelor sunt folosite în sens plural: „*un lup este un animal carnivor specializat din clasa mamiferelor din genul lupilor din familia canină*”; „*Teiul începe să înflorească la sfârșitul lunii iunie*”. Substantivele reale și abstracte sunt adesea folosite la forma de plural: uleiuri lubrifiante, zgomote radio, adâncimi mari.

Numele conceptelor în stilul științific prevalează asupra numelor de acțiuni, rezultând o utilizare mai redusă a verbelor și o utilizare mai mare a substantivelor. Atunci când se utilizează verbe, există o tendință vizibilă spre desemantizarea acestora, adică pierderea sensului lexical, care îndeplinește cerința abstractității, generalizarea stilului științific de prezentare. Acest lucru se manifestă prin faptul că majoritatea verbelor din stilul științific funcționează în rolul conjunctiv: „*a fi*”, „*a apărea*”, „*a fi numit*”, „*a fi considerat*”, „*a deveni*”, „*a deveni*”, „*a fi*”, „*a părea*”, „*a consta*”, „*a compune*”, „*a posedă*”, „*a fi determinat*”, „*a fi prezentat*” etc.

Există un grup semnificativ de verbe care acționează ca componente ale combinațiilor verb-nominal, în care sarcina semantică principală revine substantivului care numește acțiune, iar verbul joacă un rol gramatical (denotând acțiunea în sensul cel mai larg al cuvântului, transmite semnificația gramaticală a dispoziției, a persoanei și a numărului): duce - la apariție, la moarte, la încălcare, la

emancipare; a face - calcule, observații. *Desemantizarea* verbului se manifestă și în prevalența unei semantice largi și abstracte în textul științific al verbelor: a exista, a se produce, a avea, a apărea, a schimba (a continua) etc. Vorbirea științifică se caracterizează prin utilizarea formelor verbale cu semnificații lexico-gramaticale slăbite de timp, persoană, număr, ceea ce este confirmat de sinonimia structurilor propoziției: puteți afișa o concluzie - se afișează o concluzie etc.

O altă *caracteristică morfologică* a stilului științific este utilizarea timpului real atemporal (cu un sens calitativ, orientativ), care este necesar pentru a caracteriza proprietățile și caracteristicile obiectelor și fenomenelor studiate: „*când anumite locuri ale cortexului cerebral sunt iritate, contracțiile apar în mod regulat*”; „*Carbonul este cea mai importantă parte a plantei*”.

În contextul comunicării științifice, timpul trecut al verbului capătă, de asemenea, o semnificație atemporală: „s-au efectuat n experimente, dintre care x a luat un anumit sens”. Conform observațiilor oamenilor de știință, procentul verbelor la timpul prezent este de trei ori mai mare decât procentul formelor de timp trecut, reprezentând 67-85% din toate formele verbale. Abstracția și generalizarea vorbirii științifice se manifestă în particularitățile utilizării categoriei tipului verbului: aproximativ 80% sunt forme de tip imperfect, fiind mai abstracte și generalizate. Puține verbe la modul perfect sunt folosite în viraje stabile sub forma viitorului, care este sinonim cu prezentul atemporal: „*ia în considerare ...*”, „*ecuația va lua forma*”. *Multe verbe la imperfect sunt lipsite de verbe pereche la perfect: „Metalele sunt ușor de tăiat”.*

Formele verbelor și pronomelor personale în stilul științific sunt, de asemenea, utilizate în conformitate cu transferul semnificațiilor abstracte generalizatoare. Formele persoanei a 2-a și pronumele tu, practic nu ești folosit, deoarece acestea sunt cele mai specifice, procentul formelor persoanei 1 este mic ca număr. Cele mai frecvente, în vorbirea științifică sunt formele abstracte ale persoanei a treia și pronumele *el, ea, ea*. Pronumele *noi*, pe lângă faptul că este folosit în sensul așa-numitului autor al noi, împreună cu forma verbală exprimă adesea semnificația

diferitelor grade de abstractizare și generalizare în sensul „noi suntem totalitatea” (eu și public): *Ajungem la un rezultat. Putem concluziona.*

Mijloacele sintactice ale stilului științific

- Propozițiile în stil științific sunt complexe, narative, răspândite și suficient de mari după volum. Aproape nu sunt folosite semnele de exclamație.

- Citatele sunt o modalitate de a demonstra.

Caracteristici textuale ale stilului științific

În comunicarea științifică, structura paragrafului este menținută în mod clar. *Propoziția este construită conform schemei: teză - dovadă.* Fiecare paragraf începe un nou micro-temă - acesta este cel mai mic segment limitativ al textului, al cărei temă poate fi numită.

Sintaxa stilului științific al comunicării este caracterizată printr-o tendință spre construcții complexe, care contribuie la transferul unui sistem complex de concepte științifice, la stabilirea relațiilor între conceptele generice și cele specifice, între cauză și efect, dovezi și concluzii.

În acest scop, se folosesc împreună cu ele propoziții cu membri omogeni și cuvinte generalizatoare. În textele științifice, diferite tipuri de propoziții complexe sunt frecvente, în special cu utilizarea uniunilor subordonate compuse, care este în general caracteristică comunicării de carte: „*datorită faptului că*”, „*datorită faptului că*”, „*în timp ce*”, etc. Mijloacele de comunicare între părțile textului sunt cuvinte introductive și combinații: „*mai întâi*”, „*în cele din urmă*”, „*pe de altă parte*”, indicând succesiunea prezentării. Pentru a combina părțile textului, în special paragrafe, care au o legătură logică strânsă între ele, se folosesc cuvinte și fraze care indică această conexiune: „*în acest fel*”, „*în concluzie*” etc. Propozițiile în stilul științific au un scop monoton - sunt aproape întotdeauna narative. Propozițiile interogative sunt rare și sunt folosite pentru a atrage atenția cititorului asupra unei întrebări.

Natura abstractă generalizată a comunicării științifice, planul atemporal de prezentare a materialului determină utilizarea anumitor tipuri de structuri sintactice:

propoziții personale nedeterminate, propoziții personale generalizate și impersonale. Actorul este absent în ele sau este gândit într-un mod generalizat, vag - toată atenția se concentrează asupra acțiunii, asupra circumstanțelor sale. Propozițiile personale și generalizate nesigure sunt folosite atunci când se introduc termeni, se derivă formule, când se explică materialele în exemple: ”*Viteza este descrisă ca un segment direcționat; Luați în considerare următorul exemplu; Să comparăm propunerile*”. Discursului științific îi lipsesc de obicei, propoziții care să transmită calitățile expresive ale vorbirii, subtilitățile semantice și intelectuale. Rareori sunt propoziții colorate emoțional, tot felul de reticențe etc., diferite tipuri de propoziții incomplete sunt nedorite. Propozițiile interogative și exclamative sunt rare. O astfel de sintaxă nu necesită complexitatea punctuației - punctuația este standardizată și lipsită de semnificație individuală. În timpul studierii unor material-text extinse din literatura de ficțiune și științifică, a fost dezvăluită frecvența utilizării principalelor semne de punctuație. De exemplu, punctul și virgula în rusă și engleză predomină în literatura clasică a secolului al XIX-lea, iar linia, dimpotrivă, în literatura modernă [2].

Substiluri. Diferența dintre toate stilurile de vorbire și cel științific este că acesta poate fi împărțit în patru sub-stiluri:

•**Științific de facto.** Destinatarul acestui stil este un om de știință, un specialist. Scopul stilului poate fi numit identificarea și descrierea unor noi fapte, tipare, descoperiri. Este tipic pentru disertații, monografii, rezumate, articole științifice, rapoarte științifice, rezumate, recenzii științifice etc.

•**Științifico-educational.** Lucrările în acest stil se adresează elevilor, pentru a studia, pentru a descrie faptele necesare pentru a stăpâni materialul, prin urmare faptele prezentate în text și exemple sunt tipice. Obligatoriu este o descriere „*de la general la specific*”, clasificare strictă, introducere activă și utilizare a termenilor speciali. Este tipic pentru manuale, mijloace didactice, prelegeri etc.

•**Științifico-popular.** Publicul cu acest stil nu are de obicei cunoștințe speciale în acest domeniu. Ю. А. Сорокин subliniază că un text științifico-popular este scris „*științific, popular, artistic*” [3], adică, păstrând rigoarea și claritatea prezentării

caracteristice unui text științific, caracteristica sa este o prezentare simplificată și posibilă utilizarea a mijloacelor de comunicare expresive și emoționale. Scopul stilului este familiarizarea cu fenomenele și faptele descrise. Utilizarea numerelor și a termenilor tehnici este minimă (fiecare dintre ei este explicat în detaliu). Caracteristicile stilului sunt: ușurința relativă de citire, utilizarea comparației cu fenomene și obiecte familiare, simplificări semnificative, luarea în considerare a unor fenomene particulare fără o privire de ansamblu generală și clasificare. Stilul este tipic pentru reviste și cărți de științifico-populare, enciclopedii pentru copii, mesaje de „*natură științifică*” în mass-media. Acesta este cel mai slab sub-stil și poate varia de la titlurile ziarelor „informații istorice / tehnice” sau „acest lucru este interesant” la cărți științifico-populare, similare ca format și conținut cu manualele (stil științific și educațional).

•**Științifico-tehnic.** Destinat - specialiști de profil tehnic. Scopul este de a aplica realizările științei fundamentale în practică.

Genuri științifice utilizate în stilul științific

Textele științifice sunt întocmite sub formă de lucrări separate finalizate, a căror structură este supusă legilor genului.

Se pot distinge următoarele genuri de proză științifică: monografie, carte de referință, articol de revistă, recenzie, manual (ghid de studiu), prelegere, raport, mesaj de informare (despre o conferință, simpozion, congres), prezentare orală (la o conferință, simpozion, etc.), disertație, raport științific. Aceste genuri sunt **primare**, adică create de autor pentru prima dată.

Textele **secundare**, adică textele compilate pe baza celor existente, includ: referatul, autoreferatul, conspectul, rezumate, adnotare. La pregătirea textelor secundare, informațiile sunt pliate pentru a reduce volumul textului.

Împărțirea textelor în primar și secundar nu trebuie confundată cu divizarea surselor în primar, secundar și terțiar acceptate în studiile sursă. Astfel, autoreferatul este un text secundar (în raport cu disertația), dar în raport cu rezultatele originale obținute de autorul său, este sursa primară.

Genurile sub-stilului educațional și științific includ: prelegere, raport de seminar, lucrare de curs, mesaj sub formă de referat. Fiecare gen are propriile sale trăsături stilistice individuale, dar nu încalcă unitatea stilului științific, moștenind trăsăturile și caracteristicile sale comune.

Bibliografie:

1. *Научный язык совпадает с понятийно-логическим языком, ... понятийный язык выступает как более абстрактный» (Балли Ш. Французская стилистика. М., 1961. С. 144, 248).*

2. *Котюрова М. П. Стилистика научной речи. Академия, 2008. 240 с. ISBN 978-5-7695-6035-4.*

3. *Рыжиков Ю. И. Работа над диссертацией по техническим наукам. Требования к ученому и к диссертации; Психология и организация научной работы; Язык и стиль диссертации и др. СПб.: БХВ-Петербург, 2005. 496 с. ISBN 5-94157-804-0.*

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Câte stiluri are genul literar?*
2. *Determinați care sunt caracteristicile stilului științific?*
3. *Ce mijloacele lexicale sunt utilizate în stilului științific?*
4. *Ce mijloacele morfologice sunt utilizate în stilului științific?*
5. *Denumiți substilurile stilului științific.*

Tema 5. PARTICULARITĂȚILE VERBALE ȘI STRUCTURALE ALE STILULUI ȘTIINȚIFIC

Acuratețea vorbirii științifice presupune selectarea mijloacelor lingvistice care au calitatea de unicitate și capacitatea de a exprima cel mai bine esența unui concept, adică un gând general format logic despre un obiect sau fenomen. Prin urmare, în stilul științific, ei evită să utilizeze (dar folosesc uneori) diverse mijloace figurative, de exemplu, metafore. Singurele excepții sunt termenii metaforici.

Generalizarea și abstractitatea limbajului științei sunt dictate de specificul cunoașterii științifice. Știința exprimă un gând abstract, prin urmare limbajul său este lipsit de concretizare. Cuvântul din comunicarea științifică numește de obicei nu un obiect specific, individual unic, ci o întreagă clasă de obiecte omogene, fenomene, adică nu exprimă un anumit concept, nu individual, ci un concept științific general. De aceea, în primul rând, sunt selectate cuvintele cu sens generalizat și abstract.

Natura intelectuală a cunoașterii științifice determină consistența limbajului științei, care se exprimă în gândirea preliminară a mesajului și în secvența strictă de prezentare. *Scopul oricărei comunicări științifice* este de a prezenta anumite informații științifice și de a le demonstra. Rolul vorbirii „*eu*” a autorului în vorbirea științifică este foarte ne semnificativă. Principalul lucru este mesajul în sine, subiectul acestuia, rezultatele cercetării, prezentate bine, clar, obiectiv, indiferent de sentimentele pe care le trăiește autorul în acest sens. Sentimentele și experiențele autorului sunt scoase din paranteze, nu participă la vorbire. Expresii precum cele ce urmează sunt de neîntâlnit în articolele științifice moderne:

De cinci ani, m-am luptat să rezolv această problemă; Sunt mândru că sunt primul care a rezolvat această problemă științifică dificilă.

Emoțiile personale sunt inacceptabile aici. De aceea, în comunicarea științifică se folosesc numai mijloace neutre, iar mijloacele expresive sunt inacceptabile. Și aceasta, la rândul său, determină alte caracteristici de vorbire ale stilului științific.

În plus, putem denumi următoarele caracteristici:

- 1) terminologie;
- 2) predominanța cantitativă a substantivelor și adjectivelor în text asupra verbelor;
- 3) alegerea frazelor și cuvintelor verbale;
- 4) utilizarea verbelor la timpul prezent, care exprimă „*atemporal*”, cu alte cuvinte, semnificație orientativă și în care sensul lexical și gramatical al timpului, persoanei, numărului este slăbit;
- 5) utilizarea pe scară largă a propozițiilor de mare lungime și, în același timp, trebuie remarcată natura impersonală a acestora, agregarea cu construcții pasive și o aranjare neobișnuită a părților de frază.

Trebuie de menționat că stilul științific nu poate fi numit un sistem închis. Așa cum mijloacele lingvistice științifice sunt utilizate în mod activ în genuri, de exemplu, jurnalism, la fel și stilul științific pur folosește mijloace lingvistice din alte stiluri.

Trăsăturile de stil se manifestă prin mijloace lingvistice: lexicale, morfologice, sintactice etc.

Mijloacele lexicale ale stilului științific

- Se folosesc termeni-cuvinte speciali. Cerința principală pentru termen este lipsa de ambiguitate lexicală.
- Se folosesc multe cuvinte care au un sens abstract.
- Repetarea cuvintelor este utilizată ca mijloc principal de coeziune în stilul științific.

Deoarece forma principală a gândirii științifice este conceptul, aproape fiecare unitate lexicală din stilul științific denotă un concept sau un obiect abstract. Conceptele specifice ale sferei științifice ale comunicării sunt denumite cu precizie și fără ambiguități, unități lexicale speciale ce dezvăluie conținutul lor – *termeni*. *Un termen* este un cuvânt sau o expresie care denotă conceptul unui domeniu special de cunoaștere sau activitate și este un element al unui anumit sistem de termeni. În

cadrul acestui sistem, *termenul* tinde să fie lipsit de ambiguitate, nu exprimă expresie. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă neutralitatea sa stilistică. *Termenul*, la fel ca multe alte unități lexicale, are o colorație stilistică (a unui stil științific), care se notează sub forma unor mărci stilistice în dicționarele corespunzătoare.

Iată câteva exemple de termeni: „*atrofie*”, „*metode numerice de algebră*”, „*interval*”, „*zenit*”, „*laser*”, „*prismă*”, „*radar*”, „*simptom*”, „*sferă*”, „*fază*”, „*temperaturi scăzute*”, „*Cermets*”. Majoritatea termenilor sunt cuvinte internaționale.

În termeni cantitativi, în textele stilului științific, termenii prevalează asupra altor tipuri de vocabular special (nume de nomenclatură, profesionalism, jargon profesional etc.); în medie, vocabularul terminologic reprezintă de obicei 15-20% din vocabularul general al unui stil științific. În fragmentul dat al textului de știință populară, termenii sunt evidențiați într-un font special, ceea ce ne permite să vedem avantajul lor cantitativ față de alte unități lexicale: „*În acel moment, fizicienii știau deja că emanația este un element chimic radioactiv al grupului zero a sistemului periodic, adică un gaz inert; numărul său de serie este 86, iar numărul de masă al izotopului cu cea mai lungă viață ”.*

Pentru termeni, ca principale componente lexicale ale stilului științific de vorbire, precum și pentru alte cuvinte ale unui text științific, este caracteristică utilizarea într-un sens concret, definit. Dacă cuvântul este ambiguu, atunci este folosit într-un stil științific într-una, mai rar - în două semnificații, care sunt terminologice: rezistență, dimensiune, corp, mișcare, solid (Forța este o cantitate vectorială și în fiecare moment de timp se caracterizează printr-o valoare numerică). Generalizarea, abstractitatea prezentării în stilul științific la nivel lexical se realizează prin utilizarea unui număr mare de unități lexicale cu semnificație abstractă (vocabular abstract) [1]. Stilul științific are și o frazeologie proprie, care include termeni compuși: „*plex solar*”, „*unghi drept*”, „*plan înclinat*”, „*consoane fără voce*”, „*rotație*

adverbială”, „*propoziție compusă*”, precum și diverse clișee: „*constă în ...*”, „*reprezintă ...*”, „*constă din ...*”, „*se aplică la ...*” etc.

Mijloacele morfologice ale stilului științific

- Stilul științific folosește verbe la imperfect ale timpului prezent. Aceasta este o formă specială a timpului prezent. Se numește „prezentul atemporal”, deoarece înseamnă „întotdeauna”, „permanent”.

- Într-o propoziție există mai multe substantive decât verbe (raport 4: 1), iar substantivele neutre sunt cele mai des utilizate.

- Pronumele „noi” joacă un rol special. Este folosit pentru a se referi la autor.

Limbajul comunicării științifice are propriile sale trăsături gramaticale. Abstracția și generalizarea vorbirii științifice se manifestă prin trăsăturile funcționării diferitelor unități gramaticale, în special morfologice, care se regăsesc în alegerea categoriilor și formelor, precum și gradul frecvenței acestora în text. Formele de singular ale substantivelor sunt folosite în sens plural: „*un lup este un animal carnivor specializat din clasa mamiferelor din genul lupilor din familia canină*”; „*Teiul începe să înflorească la sfârșitul lunii iunie*”. Substantivele reale și abstracte sunt adesea folosite la forma de plural: uleiuri lubrifiante, zgomote radio, adâncimi mari.

Numele conceptelor în stilul științific prevalează asupra numelor de acțiuni, rezultând o utilizare mai redusă a verbelor și o utilizare mai mare a substantivelor. Atunci când se utilizează verbe, există o tendință vizibilă spre desemantizarea acestora, adică pierderea sensului lexical, care îndeplinește cerința abstractității, generalizarea stilului științific de prezentare. Acest lucru se manifestă prin faptul că majoritatea verbelor din stilul științific funcționează în rolul conjunctiv: „*a fi*”, „*a apărea*”, „*a fi numit*”, „*a fi considerat*”, „*a deveni*”, „*a deveni*”, „*a fi*”, „*a părea*”, „*a consta*”, „*a compune*”, „*a poseda*”, „*a fi determinat*”, „*a fi prezentat*” etc.

Există un grup semnificativ de verbe care acționează ca componente ale combinațiilor verb-nominal, în care sarcina semantică principală revine substantivului care numește acțiune, iar verbul joacă un rol gramatical (denotând

acțiunea în sensul cel mai larg al cuvântului, transmite semnificația gramaticală a dispoziției, a persoanei și a numărului): duce - la apariție, la moarte, la încălcare, la emancipare; a face - calcule, observații. *Desemantizarea* verbului se manifestă și în prevalența unei semantice largi și abstracte în textul științific al verbelor: a exista, a se produce, a avea, a apărea, a schimba (a continua) etc. Comunicarea științifică se caracterizează prin utilizarea formelor verbale cu semnificații lexico-gramaticale slăbite de timp, persoană, număr, ceea ce este confirmat de sinonimia structurilor propoziției: puteți afișa o concluzie - se afișează o concluzie etc.

O altă caracteristică morfologică a stilului științific este utilizarea timpului real atemporal (cu un sens calitativ, orientativ), care este necesar pentru a caracteriza proprietățile și caracteristicile obiectelor și fenomenelor studiate: „*când anumite locuri ale cortexului cerebral sunt iritate, contracțiile apar în mod regulat*”; „*Carbonul este cea mai importantă parte a plantei.*”

În contextul comunicării științifice, timpul trecut al verbului capătă, de asemenea, o semnificație atemporală: „*s-au efectuat n experimente, dintre care x a luat un anumit sens*”. Conform observațiilor oamenilor de știință, procentul verbelor la timpul prezent este de trei ori mai mare decât procentul formelor de timp trecut, reprezentând 67-85% din toate formele verbale. Abstracția și generalizarea vorbirii științifice se manifestă în particularitățile utilizării categoriei tipului verbului: aproximativ 80% sunt forme de tip imperfect, fiind mai abstracte și generalizate. Puține verbe la modul perfect sunt folosite în viraje stabile sub forma viitorului, care este sinonim cu prezentul atemporal: „*ia în considerare ...*”, „*ecuația va lua forma*”. *Multe verbe la imperfect sunt lipsite de verbe pereche la perfect: „Metalele sunt ușor de tăiat”.*

Formele verbelor și pronomelor personale în stilul științific sunt, de asemenea, utilizate în conformitate cu transferul semnificațiilor abstracte generalizatoare. Formele persoanei a 2-a și pronumele **tu**, practic nu ești folosit, deoarece acestea sunt cele mai specifice, procentul formelor persoanei 1 este mic ca număr. Cele mai frecvente, în comunicarea științifică sunt formele abstracte ale persoanei a treia și

pronumele *el, ea, ea*. Pronumele *noi*, pe lângă faptul că este folosit în sensul așa-numitului autor al noi, împreună cu forma verbală exprimă adesea semnificația diferitelor grade de abstractizare și generalizare în sensul „*noi suntem totalitatea*” (eu și public): *Ajungem la un rezultat. Putem concluziona.*

Mijloacele sintactice ale stilului științific

- Propozițiile în stil științific sunt complexe, narrative, răspândite și suficient de mari după volum. Aproape nu sunt folosite semnele de exclamație.

- Citatele sunt o modalitate de a demonstra.

Caracteristici textuale ale stilului științific

În comunicarea științifică, structura paragrafului este menținută în mod clar. Propoziția este construită conform schemei: **teză - dovadă**. Fiecare paragraf începe un nou micro-temă - acesta este cel mai mic segment limitativ al textului, al cărei temă poate fi numită.

Sintaxa stilului științific al vorbirii este caracterizată printr-o tendință spre construcții complexe, care contribuie la transferul unui sistem complex de concepte științifice, la stabilirea relațiilor între conceptele generice și cele specifice, între cauză și efect, dovezi și concluzii.

În acest scop, se folosesc împreună cu ele propoziții cu membri omogeni și cuvinte generalizatoare. În textele științifice, diferite tipuri de propoziții complexe sunt frecvente, în special cu utilizarea uniunilor subordonate compuse, care este în general caracteristică comunicării de carte: „*datorită faptului că*”, „*datorită faptului că*”, „*în timp ce*”, etc. Mijloacele de comunicare între părțile textului sunt cuvinte introductive și combinații: „*mai întâi*”, „*în cele din urmă*”, „*pe de altă parte*”, indicând succesiunea prezentării. Pentru a combina părțile textului, în special paragrafe, care au o legătură logică strânsă între ele, se folosesc cuvinte și fraze care indică această conexiune: „*în acest fel*”, „*în concluzie*” etc. Propozițiile în stilul științific au un scop monoton - sunt aproape întotdeauna narrative. Propozițiile interogative sunt rare și sunt folosite pentru a atrage atenția cititorului asupra unei întrebări.

Natura abstractă generalizată a comunicării științifice, planul atemporal de prezentare a materialului determină utilizarea anumitor tipuri de structuri sintactice: propoziții personale nedeterminate, propoziții personale generalizate și impersonale. Actorul este absent în ele sau este gândit într-un mod generalizat, vag - toată atenția se concentrează asupra acțiunii, asupra circumstanțelor sale. Propozițiile personale și generalizate nesigure sunt folosite atunci când se introduc termeni, se derivă formule, când se explică materialele în exemple: ”*Viteza este descrisă ca un segment direcționat; Luați în considerare următorul exemplu; Să comparăm propunerile*”. Discursului științific îi lipsesc de obicei, propoziții care să transmită calitățile expresive ale vorbirii, subtilitățile semantice și intelectuale. Rareori sunt propoziții colorate emoțional, tot felul de reticențe etc., diferite tipuri de propoziții incomplete sunt nedorite. Propozițiile interogative și exclamative sunt rare. O astfel de sintaxă nu necesită complexitatea punctuației - punctuația este standardizată și lipsită de semnificație individuală. În timpul studierii unor material-text extinse din literatura de ficțiune și științifică, a fost dezvăluită frecvența utilizării principalelor semne de punctuație. De exemplu, punctul și virgula în rusă și engleză predomină în literatura clasică a secolului al XIX-lea, iar linia, dimpotrivă, în literatura modernă [2].

Substiluri

Diferența dintre toate stilurile de vorbire și cel științific este că acesta poate fi împărțit în patru sub-stiluri:

• **Științific de facto.** Destinatarul acestui stil este un om de știință, un specialist. Scopul stilului poate fi numit identificarea și descrierea unor noi fapte, tipare, descoperiri. Este tipic pentru disertații, monografii, rezumate, articole științifice, rapoarte științifice, rezumate, recenzii științifice etc.

• **Științifico-educational.** Lucrările în acest stil se adresează elevilor, pentru a studia, pentru a descrie faptele necesare pentru a stăpâni materialul, prin urmare faptele prezentate în text și exemple sunt tipice. Obligatoriu este o descriere „de la general la specific”, clasificare strictă, introducere activă și utilizare a termenilor speciali. Este tipic pentru manuale, mijloace didactice, prelegeri etc.

•**Științifico-popular.** Publicul cu acest stil nu are de obicei cunoștințe speciale în acest domeniu. Ю. А. Сорокин subliniază că un text științifico-popular este scris „științific, popular, artistic” [3], adică, păstrând rigoarea și claritatea prezentării caracteristice unui text științific, caracteristica sa este o prezentare simplificată și posibilă utilizarea a mijloacelor de comunicare expresive și emoționale. Scopul stilului este familiarizarea cu fenomenele și faptele descrise. Utilizarea numerelor și a termenilor tehnici este minimă (fiecare dintre ei este explicat în detaliu). Caracteristicile stilului sunt: ușurința relativă de citire, utilizarea comparației cu fenomene și obiecte familiare, simplificări semnificative, luarea în considerare a unor fenomene particulare fără o privire de ansamblu generală și clasificare. Stilul este tipic pentru reviste și cărți de științifico-populare, enciclopedii pentru copii, mesaje de „natură științifică” în mass-media. Acesta este cel mai slab sub-stil și poate varia de la titlurile ziarelor „informații istorice / tehnice” sau „acest lucru este interesant” la cărți științifico-populare, similare ca format și conținut cu manualele (stil științific și educațional).

•**Științifico-tehnic.** Destinat - specialiști de profil tehnic. Scopul este de a aplica realizările științei fundamentale în practică.

Genuri științifice utilizate în stilul științific

Textele științifice sunt întocmite sub formă de lucrări separate finalizate, a căror structură este supusă legilor genului.

Se pot distinge următoarele genuri de proză științifică: monografie, carte de referință, articol de revistă, recenzie, manual (ghid de studiu), prelegere, raport, mesaj de informare (despre o conferință, simpozion, congres), prezentare orală (la o conferință, simpozion, etc.), disertație, raport științific. Aceste genuri sunt **primare**, adică create de autor pentru prima dată.

Textele **secundare**, adică textele compilate pe baza celor existente, includ: referatul, autoreferatul, conspectul, rezumate, adnotare. La pregătirea textelor secundare, informațiile sunt pliate pentru a reduce volumul textului.

Împărțirea textelor în primar și secundar nu trebuie confundată cu divizarea surselor în primar, secundar și terțiar acceptate în studiile sursă. Astfel, autoreferatul este un text secundar (în raport cu disertația), dar în raport cu rezultatele originale obținute de autorul său, este sursa primară.

Genurile sub-stilului educațional și științific includ: prelegere, raport de seminar, lucrare de curs, mesaj sub formă de referat. Fiecare gen are propriile sale trăsături stilistice individuale, dar nu încalcă unitatea stilului științific, moștenind trăsăturile și caracteristicile sale comune.

Bibliografie:

1. *Научный язык совпадает с понятийно-логическим языком, ... понятийный язык выступает как более абстрактный» (Балли Ш. Французская стилистика. — М., 1961. — С. 144, 248).*

2. *Котюрова М. П. Стилистика научной речи. — Академия, 2008. — 240 с. — [ISBN 978-5-7695-6035-4](#).*

3. *Рыжиков Ю. И. Работа над диссертацией по техническим наукам. Требования к ученому и к диссертации; Психология и организация научной работы; Язык и стиль диссертации и др. — СПб. : БХВ-Петербург, 2005. — 496 с. — [ISBN 5-94157-804-0](#).*

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Câte substiluri are stilul științific?*
2. *Descrieți mijloacele lexicale ale stilului științific.*
3. *Enumerați mijloacele sintactice ale stilului științific.*
4. *Care sunt caracteristicile textuale ale stilului științific?*

Tema 5. NOȚIUNEA DE TERMEN. CARACTERISTICILE STILISTICE, MORFOLOGICE ȘI SINTACTICE

Termin (din lat. Terminus - limită, graniță) este un cuvânt sau o expresie care este numele unui concept al unui anumit domeniu al științei, tehnologiei, artei și așa mai departe [1].

În dicționarul lui V.I.Dal se spune că: **Lat. Termin** cee ace înseamnă în traducere - expresie, cuvânt, vorbire, numele unui lucru sau tehnică, expresie condiționată [2].

Terminologia întruchipează acuratețea vorbirii științifice. Un termen - un cuvânt sau o expresie care denotă cu acuratețe și fără echivoc conceptul unui domeniu special de cunoaștere sau activitate (difuzie, rezistență structurală, marketing, futures, măsurare, densitate, software etc.). Un concept este o gândire despre proprietățile, conexiunile și relațiile esențiale comune ale obiectelor sau fenomenelor realității obiective. Formarea conceptelor este o condiție importantă pentru comunicarea științifică. Definierea conceptelor este dată de definiție (definiția latină) - o caracteristică scurtă de identificare a unui obiect desemnat de un anumit termen (*"Inductanța este o cantitate fizică care caracterizează proprietățile magnetice ale unui circuit electric"*).

Caracteristica generală

Termenii servesc drept denumiri specializate, precise caracteristice acestei sfere de obiecte, fenomene, proprietățile și interacțiunile acestora. Spre deosebire de cuvintele din vocabularul general, care sunt adesea polisemice și au o conotație emoțională, termenii din sfera de aplicare sunt lipsiți de ambiguitate și lipsiți de expresie.

Termenii există în cadrul unei terminologii specifice, adică sunt incluși într-un sistem lexical specific al limbii, dar numai printr-un sistem terminologic specific. Spre deosebire de cuvintele din limbă comună, termenii nu sunt contextualizați. În cadrul unui sistem dat de concepte, termenul ar trebui să fie în mod ideal, neechivoc, sistematic, stilistic neutru (de exemplu, „paradigmă”, „quark”, „atom”).

În știința modernă, se urmărește unificarea semantică a sistemelor de termeni ai aceleiași științe în limbi diferite (corespondență neechivocă între termenii diferitelor limbi) și pentru utilizarea internaționalismelor în terminologie.

În logică, *termin* - un element al unui limbaj formalizat, corespunzător unui subiect sau adaos în sensul gramatical obișnuit și un subiect de judecată în logica tradițională. Cea mai comună înțelegere: elementul de trimitere a judecăților (declarațiile lor) inclus în așa-numitul silogism categoric. Distingem între un termen mai mare care servește ca predicat („predicat logic”) al unei judecăți, care este concluzia unui silogism dat, un termen mai mic - un subiect („subiect logic”) al concluziei și un termen mediu care nu este deloc inclus în concluzia unui silogism (ci este inclus în hotărârile-premisele sale).

Caracteristicile specifice ale termenului se referă:

- sistematicitatea;
- prezența unei definiții;
- unicitate;
- neutralitatea stilistică;
- lipsa expresiei;
- simplitate.

Una dintre cerințele termenului este ***modernitatea sa***, adică ***termenii învechiți sunt înlocuiți cu termenii noi***. Termenul poate fi internațional sau apropiat de termenii care sunt creați și folosiți în alte limbi (comunicația, ipoteză, afaceri, tehnologie etc.). Termenul include, de asemenea, elemente internaționale de construire a cuvintelor: anti, bio, micro, extra, neo, maxi, micro, mini etc.

Terminologia este împărțită în 3 grupe:

- științific general (analiză, teză, problemă, proces etc.),
- inter-științific (economie, costuri, forță de muncă etc.),
- foarte specializat (doar pentru un anumit domeniu de cunoștințe).

Terminologia oferă o înțelegere informațională la nivel național și internațional, compatibilitatea documentelor legislative și de reglementare.

Bibliografie:

1. Лопатин В. В., Лопатина Л. Е. *Русский толковый словарь : около 35 000 слов. 4-е изд. М.: Русский язык, 1997. 832 с. (Библиотека словарей русского языка). 15 000 экз. ISBN 5-200-02420-X.*

2. Термин // *Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / авт.-сост. В. И. Даль. 2-е изд. СПб. : Типография М. О. Вольфа, 1880—1882.*

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Definiți noțiunea de "termen".*
2. *Care sunt caracteristicile specifice termenului?*
3. *Determinați diversitatea grupelor terminologice.*

Tema 6. ASPECTE GENERALE ALE COMPETENȚEI PROFESIONALE ȘTIINȚIFICE

Actualmente, sarcinile educației profesionale sunt asociate cu dezvoltarea unei strategii eficiente de formare a unui specialist, pregătit pentru autorealizarea personală, capabil de o activitate profesională productivă creativ într-un mediu educațional și cultural variabil. Pregătirea unei persoane pentru aceste procese poate fi asigurată printr-o pregătire educațională variată, prelungită, multidisciplinară. În acest sens, tendința principală în dezvoltarea sistemului de învățământ postuniversitar este o schimbare a abordărilor metodologice de înțelegere a semnificației educației, care, la rândul său, implică proiectarea și construirea sistemelor educaționale bazate pe principiile variabilității, concentrării personale, deschidere și armonizare.

Principiile menționate anterior constituie baza pentru optimizarea și intensificarea proceselor de educație și autoeducare a specialiștilor. Este de remarcă faptul că procesele prezentate în totalitatea lor vizează dezvoltarea și îmbunătățirea în continuare a competenței profesionale a specialiștilor, care este înțeleasă ca un complex integrativ complex de cunoștințe, abilități, abilități și abilități ale unei persoane, care determină succesul și eficacitatea activității sale profesionale. Această competență presupune capacitatea formată de a acționa rapid în conformitate cu cerințele cazului, de a rezolva sarcini și probleme într-un mod organizat și independent și, de asemenea, de a evalua în mod adecvat rezultatele activităților proprii. Este semnificativ faptul că competența profesională a unui specialist, în esența sa, este un factor indispensabil în dezvoltarea culturală generală a unui individ.

Este important de reținut că o direcție specială de îmbunătățire a *competenței profesionale a unui specialist este participarea sa activă la activitățile de cercetare*, care stimulează și asigură realizarea unui nivel ridicat de dezvoltare a competenței de cercetare, care, la rândul său, creează premise variabile pentru o schimbare calitativă în toată activitatea de muncă.

În prezent, *activitatea de cercetare* acționează, în primul rând, ca un sprijin psihologic, tehnologic, pragmatic și socio-etic semnificativ al progresului social pentru a crește eficiența tuturor tipurilor de activitate și, în același timp, ca factor de auto-îmbunătățire individuală a subiecților care implementează această activitate de cercetare. Una dintre sarcinile importante ale activităților de cercetare este formarea experienței științifice, comunicative, culturale și educaționale.

Din punctul de vedere al unei considerații structurale a problemei esenței competenței de cercetare, se poate afirma că această competență constă dintr-o serie de competențe conexe și, prin urmare, este descrisă prin competențele numite și se caracterizează prin nivelul de formare al acestora.

Fundamentul structurării competenței de cercetare ca un set de segmente private conectate între ele prin relații verticale și orizontale se axează pe diversitatea

diferențelor semnificative între principalele tipuri și domenii ale activităților de cercetare, care sunt considerate ca variante specifice ale unui singur invariant general, trecând unul în celălalt.

Studiul domeniului structural și al conținutului activității de cercetare profesională ne-a permis să distingem *cele mai importante trei competențe* care alcătuiesc un singur întreg integrativ - **competența de cercetare**. La numărul de competențe particulare au fost atribuite:

- competență științifică profesională;
- competență în comunicarea științifică;
- competență educațională.

Competența științifică profesională caracterizează starea cunoștințelor științifice profesionale, precum și nivelul de formare al abilităților și abilităților științifice profesionale. Complexul numit reflectă disponibilitatea unui specialist pentru activități de cercetare din punctul de vedere al educației sale profesionale și al experienței sale în desfășurarea activității numite.

Activitatea științifică profesională ca atare se caracterizează prin operațiuni sistemice extinse organizate ierarhic. Datorită acestui fapt, *competența științifică profesională este o formațiune sistemică complexă*, care include structuri constitutive care corelează cu diverse aspecte special-de lucru ale activității de cercetare. Astfel, competența științifică profesională este o unitate integrativă a blocurilor structurale, al căror conținut reflectă în totalitate latura conținutului acestei competențe. Aceste blocuri includ: **componenta cognitivă; componenta prognostică; componenta organizațională.**

Componenta cognitivă din structura competenței științifice profesionale asigură capacitatea de cunoaștere activă. Implementarea componentei cognitive implică extragerea, transformarea și construirea cunoștințelor. Blocul cognitiv al competenței științifice și profesionale se bazează pe abilități intelectuale. Aceste abilități sunt un complex plurivalent de acțiuni analitice și sintetice care vizează descompunerea fenomenelor studiate în elementele lor constitutive; înțelegerea

fiecărei părți în raport cu întregul și în interacțiunea cu alte componente; explorarea independentă a ideilor, formularea de modele și concluzii care sunt adecvate logicii fenomenului în cauză etc.

Componenta predictivă include cunoștințe, abilități, priceperi care oferă previziune și evaluare preliminară a rezultatelor cercetării, care este asociată cu prognozarea și proiectarea unui proces de cercetare. Conținutul blocului numit este reprezentat de o varietate de abilități de proiectare, adică abilitatea de a vedea dincolo de ceea ce este dat direct și evident, precum și capacitatea de a distribui cercetarea într-o succesiune optimă, identificând și prezicând posibile dificultăți și dificultăți.

Componenta organizațională a competenței de cercetare profesională este reprezentată de cunoștințe, precum și de abilități și priceperi practice de a implementa un proces științific specific, experiment, experiență etc., care implică posedarea metodelor de cercetare teoretică și empirică, precum și a metodelor de matematică și prelucrarea datelor statistice.

Trebuie remarcat faptul că activitatea de cercetare este de natură avansată tehnologic și, în acest sens, componenta sa organizațională poate fi considerată ca baza fundamentală pentru rezolvarea unei varietăți de probleme experimentale, constructive și compoziționale.

Astfel, conținutul agregat al competenței științifice profesionale face posibilă aprecierea faptului că se desfășoară prin activitatea productivă a specialiștilor „... îmbogățirea și dezvoltarea cunoașterii lumii printr-un studiu precis, obiectiv și sistematic al realității înconjurătoare” [1, c. 24; 2]. Mai mult ca atât, formarea competenței menționate are ca scop stăpânirea capacității de a desfășura în mod eficient activități de cercetare prin organizarea corectă a procesului de cercetare, activitate analitică productivă, utilizarea corectă a mijloacelor auxiliare etc.

Este important de reținut că valoarea stăpânirii acestui tip de competență este determinată de capacitatea de a implementa următoarele funcții, considerate cele mai importante:

- *analitică*, care implică înțelegerea și evaluarea obiectelor muncii științifice;
- *orientare*, asigurarea conștientizării în condițiile activității științifice;
- *prognostic*, implicând prevederi de schimbări în natură, în societate, la oameni și în metodele de cunoaștere a acestora;
- *modelarea*, care este asigurată prin crearea de modele ideale de procese și fenomene în desfășurare în trecut, prezent și viitor;
- *formarea de sistem*, care vizează formarea unui sistem de cunoștințe noi din fapte și informații disparate sub formă de concepte sau teorii care determină fondul științific al specialiștilor;
- *optimizarea*, care determină soluția optimă a problemelor științifice stabilite [3, c. 35-37].

Următoarea componentă importantă a *competenței de cercetare profesională* este ***competența în comunicarea științifică***. Se știe că comunicarea științifică, care leagă cercetătorii între ei în activitățile lor profesionale, formează capacitatea lor de a stabili și menține contacte profesionale cu colegii lor.

În esență, comunicarea este un proces de dezvoltare a informațiilor noi, obișnuite pentru specialiștii în comunicare, care dă naștere comunității lor sau crește gradul acestei comunități.

Comunicarea este considerată ca un proces comunicativ-cognitiv format din „*coeziunea*” acțiunilor de generare și interpretare a textelor, care are ca rezultat realizarea contactului semantic, care este posibil atunci când „*trucurile semantice*” coincid, adică principalele intenții comunicative ale autorilor textului generat și interpretat în cursul schimbului de activități comunicativ-cognitive. În același timp, discrepanța dintre focalizările semantice ale mesajelor creează separarea acolo unde ar fi trebuit să fie comunicarea [4, c. 27].

Competența în comunicarea științifică are anumite caracteristici numai caracteristice acesteia, care, la rândul lor, sunt predeterminate de specificul sferei comunicării științifice. Sfera numită se caracterizează prin faptul că urmărește scopurile celei mai exacte, logice și neechivoce ale exprimării gândirii. Unitățile

fundamentale ale gândirii științifice sunt concepte și termeni științifici, iar întruchiparea lingvistică a dinamicii gândirii este exprimată în judecăți și inferențe urmând una după alta într-o secvență logică strictă. În situațiile de comunicare științifică, de regulă, gândirea este clar motivată și se subliniază mai ales o linie de raționament consecventă este mai cu seamă accentuată.

Cu toate acestea, se știe că interacțiunea comunicării științifice nu se limitează doar la latura comunicativă. Datorită faptului că vorbirea se desfășoară într-o anumită situație comunicativă, componentele interactive și perceptive ale comunicării au o importanță deosebită. În consecință, pare logic să se distingă **trei părți structurale principale în cadrul competenței în comunicarea științifică: componenta comunicativă; componentă interactivă; componentă perceptivă.**

La rândul său, fiecare dintre componentele prezentate are o structură complexă și se caracterizează printr-o umplere specială.

Componenta comunicativă a competenței în comunicarea științifică vizează formarea abilităților unei prezentări clare, laconice și logice a gândurilor, capacitatea de a convinge, de a-ți construi discursul în mod rezonabil, de a te opune interlocutorului în cadrul polemicii științifice orale și scrise, În plus, trebuie avut în vedere faptul că, cu cât un specialist a dezvoltat o componentă comunicativă, cu atât mai multe tipuri de activități profesionale comune pot intra.

Este de remarcat faptul că procesul comunicativ se naște pe baza unor activități comune și schimbul de informații științifice presupune adesea că, înțelegerea reciprocă realizată se înfăptuiește prin eforturi comune care vizează realizarea unei cooperări ulterioare, luând în considerare interesele tuturor părților. Pentru participanții la o astfel de comunicare, este extrem de important nu doar să facă schimb de informații, ci și să organizeze schimbul de acțiuni și să își planifice rezultatele. Partea numită a comunicării, asociată cu interacțiunea oamenilor, cu organizarea directă a activităților lor comune, este o componentă interactivă a comunicării.

Componenta interactivă a competenței în comunicarea științifică vizează dezvoltarea abilităților de interacțiune dintre oamenii de știință în procesul de comunicare profesională, ceea ce implică utilizarea predominantă a influențelor partenerilor, utilizarea unui stil democratic și o poziție deschisă în comunicarea științifică, formarea interesului ascultătorilor pentru informațiile științifice declarate.

Se știe că interacțiunea este stimulată de activitatea comună și este organizată pe parcursul implementării sale. În consecință, abilitățile interactive se formează în cel mai eficient mod în condițiile interacțiunii profesionale sociale și, în cazul nostru, în situațiile de comunicare științifică.

Pe lângă competența comunicativă și interactivă formată, succesul comunicării este asigurat de componenta sa perceptuală dezvoltată, care se realizează prin activarea mecanismelor de înțelegere reciprocă, interpretare, reflecție și empatie.

Componenta perceptivă a competenței are ca scop dezvoltarea capacității de a percepe și înțelege alte persoane în comunicarea științifică și include abilități complexe de percepție și interpretare adecvată a informațiilor despre semnale de la un partener de comunicare primite în cursul activităților comune. Componenta numită se bazează pe capacitatea de a observa și empatiza.

Abilitățile perceptive ale competenței investigate fac posibilă stabilirea unei legături emoționale între subiect și obiectul reflectat în procesul de percepere a lumii externe, al cărui conținut este experiența directă a identității cu obiectul [2, c. 82], și, de asemenea, vă permite să înțelegeți și să acceptați corect acțiunile și comportamentul interlocutorului într-o situație în care aceștia nu respectă pe deplin normele și valorile culturii profesionale.

Rezumând, observăm că *formarea competenței în comunicarea științifică* implică stăpânirea cunoștințelor, abilităților și abilităților de natură comunicativă, interactivă și perceptivă, prin urmare, formarea acestei competențe urmărește un scop triunitar. Aceste trei componente sunt combinate într-un proces de comunicare complex și multifacetic, care implică interacțiunea și influența reciprocă a oamenilor

unul pe celălalt, care se realizează nu numai prin actul schimbului de informații conștient și conceput rațional, ci și prin contactul emoțional direct între oameni de știință.

Este important de reținut că *posedarea competenței în comunicarea științifică* le permite oamenilor de știință să îndeplinească următoarele funcții semnificative:

- *informațională*, oferind acces informațional la literatura științifică și la diverse baze de date, care, la rândul său, contribuie la informații profesionale ample ale specialiștilor într-un singur spațiu științific;

- *cognitivă*, permițându-vă să selectați informațiile necesare într-o limbă străină și să le organizați și să le transformați într-un anumit mod;

- *comunicativă*, făcând posibilă participarea specialiștilor la cooperarea în cercetare, asigurând formarea capacității de a prezenta material științific în formă orală și scrisă în mod logic, consecvent și corect din punctul de vedere al normelor lingvistice și socioculturale;

- *de influențare*, implicând formarea și menținerea interesului pentru comunicarea științifică din partea interlocutorilor prin utilizarea anumitor tehnici interactive;

- *etică*, asigurând în comunicarea științifică respectarea și crearea normelor de etică științifică;

- *integrativă*, interpretând comunicarea științifică ca mijloc de a reuni specialiști și baza cooperării în cercetarea științifică;

- *translațională*, care acționează ca o funcție de transfer de metode specifice de activitate științifică, informații, informații, evaluări etc.

Următoarea **componentă semnificativă a competenței de cercetare este competența educațională**, care, în cea mai mare parte, vizează dezvoltarea abilităților cercetătorilor de a-și gestiona în mod eficient activitățile educaționale, reglând în mod optim și competent conținutul său calitativ și volumul cantitativ.

Aici, observăm că, în condițiile învățământului postuniversitar, această competență este concepută pentru a forma cunoștințe, abilități și abilități de învățare autonomă.

Studiul structurii activității educaționale a predeterminat alocarea următoarelor componente fundamentale în cadrul competenței educaționale: *componenta de auto-organizare; componenta reflexivă; componenta corectivă și de reglare.*

Componenta de auto-organizare a competenței educaționale este reprezentată de cunoștințe, abilități și deprinderi de a formula clar o sarcină educațională și de a determina cea mai optimă modalitate de realizare a acesteia utilizând diverse surse de informații.

De asemenea, este important să formați, să dezvoltați și să îmbunătățiți abilitățile de utilizare a diferitelor resurse de internet în activitățile educaționale. În prezent, a fost confirmată utilizarea manualelor electronice, a dicționarelor, a cărților de referință, a enciclopediilor, a programelor educaționale multimedia, a diverselor baze de date de informații, a programelor de instruire, a constructorilor, a simulatoarelor, a căutărilor, a jocurilor de afaceri la distanță, a participării la seminarii virtuale, a consultațiilor etc.

În esență, o blocul de auto-organizare este un regulator al cunoașterii individuale-personale, care se realizează de-a lungul vieții.

Componenta reflexivă a competenței educaționale este un bloc analitic și evaluativ care include activități de înțelegere și evaluare a progresului și rezultatelor activităților independente care vizează stăpânirea unui limbaj orientat profesional. Aceasta înseamnă că un cercetător ar trebui să poată identifica aspecte pozitive și neajunsuri în activitatea sa educațională, să compare rezultatele obținute cu obiectivele și obiectivele preconizate, să fie conștient în mod realist de capacitățile sale și, în legătură cu toate acestea, să planifice și să implementeze în mod adecvat un program pentru cea mai optimă însușire a limbajului.

Componenta reflexivă implică cunoașterea modurilor de auto-perfecționare profesională; capacitatea de a percepe nivelul propriei activități, abilitățile proprii;

abilitatea de a vedea motivele neajunsurilor în munca ta, în tine; dorința de auto-perfecționare, capacitatea de a utiliza mecanismul de autoevaluare a propriilor realizări în stăpânirea și utilizarea limbajului în domeniul științific profesional.

În sens larg, autocontrolul și stima de sine ca componente ale meta-activității presupun dezvoltarea capacității individului de a monitoriza învățarea și reflecția critică asupra procesului propriei activități de învățare. Formarea acestei abilități este considerată drept unul dintre cei mai importanți indicatori ai nivelului de formare a autonomiei în învățare [5, c. 61].

Componenta corectivă și de reglare a competenței studiate vizează implementarea sarcinilor de auto-stimulare, luând în considerare cazurile specifice de eșec în cunoaștere, determinând cauzele acestora, corectând etc.

Din punct de vedere tehnologic, implementarea procedurilor corective și de reglementare este o succesiune de acțiuni complexe pas cu pas. Evident, performanța calitativă a acestor acțiuni în cadrul autoeducației necesită ca un specialist să aibă un anumit nivel de pregătire și experiență în acest domeniu.

Cunoștințele, abilitățile și priceperile descrise mai sus în versiunea lor integrată duc la capacitatea dobândită de a-și gestiona activitățile de învățare prin formarea și utilizarea optimă în continuare a strategiilor individuale de învățare cognitivă și metacognitivă, utilizarea evaluării reflexive, precum și reglementarea independentă și competentă a conținutului calitativ și a volumului cantitativ al activităților lor de învățare.

Este important de reținut că **deținerea competenței educaționale în cadrul competenței de cercetare** permite implementarea următoarelor funcții semnificative:

- *autogestionarea învățării*, care formează disponibilitatea pentru un management independent conștient și eficient al activităților de învățare;
- *educațională*, axată pe conștientizarea produsului educațional personal, pe construirea propriilor sisteme de cunoaștere, precum și pe formarea complexelor de abilități și priceperi;

- *reflexivă*, implicând înțelegerea, corectarea și acumularea unei experiențe eficiente în autoeducare;

- *instrumentală*, care caracterizează învățarea independentă ca un mecanism social de gestionare și transmitere a informațiilor necesare pentru dezvoltarea ulterioară a cunoștințelor științifice.

Este un fapt evident că *structura competenței de cercetare este o ierarhie sistemică și ordonată a componentelor sale constitutive*. Structura numită este caracterizată prin legarea dinamică a componentelor. Conexiunile interne în structura acestei competențe sunt stabile și îi asigură integritatea și stabilitatea. Relațiile externe în structura competenței de cercetare se formează ca urmare a implementării anumitor obiective. Aceste obiective sunt determinate de sarcinile unei anumite activități sau activități de cercetare.

Astfel, putem concluziona că orientarea țintă a competenței de cercetare este formarea unei abilități integratoare de a efectua cercetări într-un singur spațiu profesional. Valoarea formării abilității prezentate constă în faptul că această abilitate oferă cercetătorilor libertatea de a exprima experiența internă și externă a contextului profesional.

Conștientizarea de sine a unui specialist de nivelul său de competență în cercetare presupune performanța sa de succes în anumite volume ale principalelor funcții: cercetare, comunicare și educație. Procesele de diferențiere și integrare, care conduc la îndeplinirea acestor funcții, au denumiri diferite de semnificație și prioritate în teoria și practica profesională.

Nivelurile de dezvoltare al competenței de cercetare științifică sunt caracterizate atât de stările sale calitative, determinate de măsura dezvoltării capacității unui om de știință de a acționa competent în îndeplinirea unui set de atribuții oficiale, cât și de volumele cantitative corespunzătoare condițiilor specifice situațiilor de activitate profesională.

Bibliografie:

- 1. Мареев В. И. Исследовательская деятельность в педагогическом вузе: теория и практика. Ростов н/Д, 1999.*
- 2. Михайлов А. А., Соломин В. П., Губин В. А. Введение в психологию общения (Невербальные средства общения): Учебное пособие. СПб., 1999.*
- 3. Демин В. А. Профессиональная компетентность специалиста, понятие и виды // Стандарты и мониторинг в образовании. 2000. №4.*
- 4. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. М., 2002.*

Întrebări pentru autoevaluare:

- 1. Care sunt componentele fundamentale în cadrul competenței educaționale?*
- 2. Care sunt componentele competenței științifice?*
- 3. Numiți blocurile structurale ale competenței profesionale științifice. Caracterizați-le!*

Tema 7. TEXTUL. NOȚIUNEA DE TEXT. PROCEDEIE DE ELABORATE A TEXTULUI

Textul este rezultatul activității de vorbire motivată și focalizată, implementată sub forma unui produs specific de vorbire adresat cititorului sau ascultătorului

Caracteristicile obligatorii ale textului includ următoarele categorii de text:

1. *categoria conținutului informațional*, implementat sub formele relevante, tematice, conceptuale (semantice) și genul informațiilor specifice;

2. *categoria conectivității*, care se regăsește în toate tipurile de legături, asigurând consecutivitatea și interconectarea părților, faptelor și dispozițiilor individuale din text;

3. *categoria comunicativității*, implementată în numeroase moduri și mijloace de concentrare asupra intereselor unui cititor sau ascultător comunicativ;

4. *categoria integrității*, care se referă la relevanța textului pentru o anumită situație de vorbire și, prin intermediul acesteia, la un anumit tip de text, componente tipice, structura și compoziția lor sunt recunoscute de cititor sau ascultător drept constante și reproductibile de gen;

5. *categoria de separare*, sau *de izolare*, determinată de limitele formale ale începutului și sfârșitului textului și implementată în diferite tipuri de introduceri și încheieri ale textelor.

În funcție de gradul de independență, textele sunt împărțite în:

- *primare* - text original;
- *secundare* - texte create pe baza conținutului primarului (de exemplu, conspect, expunere, adnotare, referat, etc.);
- *primar-secundare* – prezentarea general a literaturii, eseurile școlare, mesaje bazate pe diverse materiale, rapoarte etc.

În conformitate cu modalitățile de dezvoltare a conținutului, textele sunt considerate *mono-prospectivă*, dacă baza pentru organizarea structurală a

conținutului textului este orice perspectivă. Un text se numește *prospectiv* dacă mai multe perspective structurale sunt simultan baza pentru organizarea structurală a conținutului textului. Astfel de texte, desigur, mai multe.

Perspectivă dezvoltării temei includ tehnici și mijloace de extindere a conținutului textului. Un text-autobiografie, de exemplu, se desfășoară într-o perspectivă temporală și spațială, o descriere text a unei imagini - spațial etc.

Unitățile din care se construiește întregul, în lingvistică sunt acele elemente care posedă toate sau majoritatea caracteristicilor principale inerente întregului.

Punctul de plecare în acest sens este *textul și semnele sale*: conectare, unitate semantică și stilistică și alte semne categorice ale textului.

Cele mai multe dintre aceste caracteristici sunt specifice *paragrafelor ca unități sintactice complexe întregi* și, în particular – *propozițiilor*.

Vom cerceta paragraful mai detaliat.

Paragraful este foarte important pentru structura textului. *Paragraful este o unitate tipografică de text, care este, de regulă, o unitate de propoziții combinate tematic*. Într-o propoziție dintr-un paragraf se indică de obicei o temă. Adesea în paragraf este formulată ideea ei principală. Propoziția în care este formulată ideea principală a alineatului se numește *conceptuală*.

Propoziția tematică din paragraf permite să determinăm tema alineatului și să respectăm cu strictețe dezvoltarea acestuia în alte propoziții ale alineatului și ajută cititorul sau ascultătorul să identifice subiectul vorbirii și să îl păstreze în memorie până când este înlocuit de un alt subiect de vorbire.

Un paragraf construit corespunzător ar trebui să satisfacă următoarele cerințe:

1. O singură temă ar trebui să fie prezentată într-un paragraf. Ar trebui să includă tot ceea ce este necesar pentru dezvoltarea temei prezentate în propunerea tematică și nu ar trebui să existe nimic care să nu aibă legătură cu acest subiect.

În literatură de ficțiune, tema unui paragraf poate fi exprimată nu într-o singură, ci în mai multe propoziții. Dacă paragraful nu are propoziția sa tematică,

aceasta înseamnă că este material pentru a susține tema sau orice dispoziție care a fost reflectată în partea anterioară a textului.

2. Disponerea frazelor în cadrul alineatului ar trebui să fie gândită. Pentru cititor, legătura fiecărei propoziții cu propoziția tematică a alineatului ar trebui să fie clară și fiecare propoziție ar trebui să pregătească cititorul pentru percepția următoarei propoziții.

3. Propozițiile din cadrul unui paragraf ar trebui să fie aranjate astfel încât **propoziția cea mai importantă să fie evidențiată și subliniată pozițional.** În acest sens, începutul și sfârșitul alineatului sunt cel mai în măsură să sublinieze gândirea exprimată. Prin urmare, ar trebui să ne străduim să exprimăm ideea principală la începutul sau la sfârșitul unui paragraf.

Propoziția tematică a alineatului evidențiază subiectul discursului și conturează limitele subiectului din paragraf. De regulă, conține un cuvânt, o frază sau o parte dintr-o propoziție care necesită distribuție, detalierea într-un fel sau altul prin furnizarea de detalii, exemple, motive, efecte, prin comparație, contrastare etc.

Adesea lipsește o propoziție tematică într-un paragraf, ceea ce înseamnă că paragraful este o continuare a distribuției (detalierea) temei identificate în paragraful precedent.

O propoziție conceptuală a unui alineat este o propoziție care transmite ideea principală a unui paragraf. Poate coexista într-un paragraf cu o propoziție tematică, dar mai des într-un paragraf există o propoziție tematică sau conceptuală.

Metodele de răspândire a unei teme sau gând în paragrafe pot fi reprezentate de următoarele procedee cele mai comune:

1. Detalierea.

De exemplu: „*Bătălia a început. Opt mii de călăreți africani de pe frontul stâng au căzut pe flancul drept al romanilor și au tăiat cavaleria. După aceea, după ce s-au repezit în spatele legiunilor, au împrăștiat cavaleria inamică pe flancul stâng*” (potrivit lui A. Mityaev).

2. *Prezentarea de exemple care confirmă ideea exprimată în propunerea tematică.*

3. *Comparație și contrast.*

4. *O explicație a tezei reflectată în propunerea tematică sau conceptuală a propoziției.*

De exemplu: „*Vulcanii de aici nu fac nici un rău oamenilor. Orașele și satele au fost construite la o distanță respectuoasă față de munții care expiră foc, iar erupțiile în sine, au devenit mai rare și au încetat să mai fie surprize - oamenii de știință au învățat să le prezică destul de exact*” (potrivit lui A. Shilov).

5. *Justificarea cauzală a conținutului propunerii tematice*

6. *Indicarea consecinței din conținutul propoziției tematice a alineatului.*

7. *Definirea conceptelor introduse de propoziția tematică.*

De exemplu: „*unii oameni încurcă cuvintele "afect" și "efect". Între timp, acestea sunt două concepte diferite. Dăm definiția lor. Afectul este o excitare neuro-psihologică cu pierderea controlului volitiv din cauza inhibării temporare a activității cortexului cerebral. Iar efectul este 1) acțiunea unei anumite cauze, putere, rezultat, o consecință a ceva; 2) o impresie puternică făcută de cineva sau ceva.*

8. *Analogia - răspândirea unui subiect arătând către un analog.*

9. *Evidențierea din evenimente, fenomene, persoane, acte, semne etc., indicată în propoziția tematică a unui paragraf, ca una dintre oricare cu ulterioara sa detaliere.*

10. *Formularea unei concluzii din conținutul propunerii tematice.*

De exemplu: „*Satisfaceți toate dorințele unei persoane, dar îndepărtați-l de țelul său în viață și veți vedea cât de mizerabil și nesemnificativ este. În consecință, nu este o satisfacție a dorințelor - ceea ce se numește în mod obișnuit fericire -, dar scopul vieții este miezul demnității și al fericirii umane. Și cu cât veți satisface mai mult și mai deplin dorința unei persoane față de plăceri, după cel lipsești de scopul vieții, îl veți face cu atât mai mult mai mizerabil și inutil*” (potrivit lui KD Ushinsky).

11. Metoda întrebare-răspuns de distribuire a unei propuneri tematice într-un alineat.

12. Suplimentarea gândurilor reflectate în propoziția tematică a alineatului.

13. Fortărea, consolidarea temei alineatului.

14. Confirmarea gândului principal al alineatului.

15. Presupunerea care nu contravine semnificației gândului tematic sau conceptual al alineatului.

De exemplu: „Se spune pe bună dreptate că înțelepciunea oamenilor este reflectată în limbă. Acesta este probabil motivul pentru care el cucerește cu sensibilitate și logică, generozitate și cumpătate, impresionează cu ingeniozitatea sa originală, dacă doriți ” (potrivit lui G. Klaus).

16. Indicația condiției de punere în aplicare sau a adevărului afirmației (refuzului) făcută în propoziția tematică a alineatului.

De exemplu: „Dar ce poate împiedica o persoană să-și atingă obiectivul în știință dacă dorește cu adevărat? Nimic! Dacă este o obsesie și munca până la uitarea de sine” (Potrivit lui V. Makarov).

Destul de des în textul alineatelor există cuvinte și expresii care sugerează o modalitate de a răspândi tema. Aceste cuvinte și expresii pot fi următoarele:

Nr. d/o	Indici verbali pentru a răspândi tema	Modalități de răspândire a temei
1	... iată de ce...	indicație de investigație
2	... așa, de exemplu, ...	aducerea exemplurilor
3	... comparăm ...	juxtapunere și contrapunere
4	... vom aduce pentru confirmare...	confirmare
5	... explicăm aceasta prin aceea că...	explicare
6	... vom indica detaliile ...	detaliere
7	... așa cum..., aici noi găsim...	analogie

După funcție – destinația în text - se pot distinge două tipuri de paragrafe: **independente**, care servesc pentru a transmite informații factuale și conceptuale și **de serviciu**, care pot fi împărțite în **unidireționale** (sumând sau rezumând conținutul unui anumit fragment al textului) și **bidireționale** (sumând și rezumând

conținutul precedentului fragment din text și, în același timp, transferul către un subiect nou).

Categorii de separare a textului

Introducerea textuală

Introducerea - partea inițială a textului. Scopul începutului coincide în multe privințe cu funcția de expunere: conține o indicație a timpului și a locului acțiunii, numește personajele, iar în textele genurilor non-artistice introduce informații de fond necesare pentru o înțelegere ușoară a informațiilor de bază despre subiectul vorbirii.

Cele mai frecvente tipuri de început sunt următoarele tipuri:

1) ***faptic;***

2) ***tematică;***

3) ***conceptual.***

Începutul faptic

Începutul faptic este un tip de început în care:

1) textul începe cu o declarație de fapte, într-un fel sau altul grupate într-o anumită consecutivitate;

2) textul începe cu istoria subiectului sau introducerea unui fundal pentru informațiile de bază.

Introducerile factuale sunt prezentate în practică prin diferite informații de fond concepute pentru a facilita percepția necomplicată a informațiilor de bază. Introducerile factuale de acest tip caracterizează fie timpul reflectat în lucrare, fie istoricul problemei, fie diverse ansambluri de fapte, într-un fel sau altul (prin corectitudine, prin asociere etc.) legate de conținutul principal.

Introducerea conceptuală

Începuturile textuale conceptuale sunt un tip de început în care:

1) se formulează principalele prevederi ale textului;

2) sunt oferite citatele care conțin astfel de prevederi conceptuale care devin ideea (ideea) principală a textului;

3) se introduc maxime (unele generalizări ale vieții general acceptabile) sau evaluări, care sunt apoi detaliate în text;

4) sunt formulate ipoteze care devin subiect de discuție.

Introducerea tematică

Introducerea tematică este un tip de parte inițială a textului în care:

1) tema denumită în titlul textului este conceptualizată, rafinată sau reformulată;

2) subiectul sau aspectul discuției este determinat;

3) sunt stabilite problemele care compun conținutul și sfera subiectului.

Funcțiile începutului textual

În literatura de specialitate sunt menționate următoarele funcții ale introducerilor:

1. ***Funcția de fundal (sau relațional)*** care caracterizează introducerile:

· crearea unui echilibru de cunoștințe generale (la autoru și cititorii săi) cu privire la sfera de aplicare, subiect și aspecte ale discuției temei;

· darea unei idei despre cele cunoscute și în general acceptate, controversate sau necunoscute în domeniul discuțiilor și pe această bază ducând discursuri la subiect;

· afișarea anumitor fapte, fenomene sau tendințe cu selecția ulterioară a subiectului discursului.

2. ***Funcția de constatare*** - funcția, care servește la constatarea faptelor care au determinat estimările și versiunile interpretative ale unei opere de artă.

3. ***Funcția de creare a așteptării textuale*** (așa-numita funcție cataforică)

4. ***Funcția de a creare a dispoziției emoționale cititorului sau ascultătorului;***

5. ***Funcția prospectivă***, care caracterizează introducerile, proactând partea principală a textului prin caracterizarea ordinii în care sunt discutate problemele care alcătuiesc conținutul și volumul subiectului textului.

Bibliografie:

1. Мещеряков В.Н., Пронина А.А. Лингвистический материал текста: материалы курса для студентов-заочников филологических и журналистских отделений. Часть 1. Самара: Изд-во СамГПУ, 1999. – 296с.

2. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и культура речи: учеб./под ред. Н.А. Ипполитовой. М.: Тк Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 440с.

Întrebări pentru autocontrol:

1. Care sunt principalele categorii de text?
2. De ce un paragraf este un element important al structurii textului?
3. Ce tipuri de început pot fi distinse?
4. Care sunt categoriile de text obligatorii?
5. Câte tipuri de texte se cunosc?
6. Definiți noțiunea de "Paragraf".
7. Care sunt cerințele de construire a unui paragraf corespunzător?
8. Care sunt metodele de a răspândi o temă sau un gând?

Tema 8. PROCEDEELE ȘI METODELE DE ELABORARE A TEXTULUI ȘTIINȚIFIC

În esență, *comunicarea științifică este comunicarea scrisă legată de norme*. Natura abstract-generalizată a comunicării științifice este subliniată prin includerea unui număr mare de concepte, utilizarea unităților lexicale speciale (de obicei, întotdeauna), structuri pasive (metalele sunt ușor de tăiat). Verbele cu semnificații abstracte generalizate, substantivele care denotă concepte abstracte (viteză, timp) sunt utilizate pe scară largă. Se folosesc construcții care subliniază relația dintre părțile enunțului: cuvinte introductive (în sfârșit, deci), astfel de construcții, *după cum observăm mai departe, trec la partea următoare*, un număr mare de prepoziții care exprimă diverse atitudini și acțiuni (mulțumesc, în legătură, datorită etc.).

Compoziția lexicală a stilului științific se caracterizează prin omogenitate, nu există vocabular cu colorare colocvială, evaluativă, expresivă emoțional. Există multe cuvinte neutre: fenomen.... Un lexic voluminos abstract - sistem, perioadă, eveniment. Textele de stil științific folosesc cuvinte prescurtate, abrevieri: *PS (software), CV (ciclu de viață)*; conțin nu numai informații lingvistice, ci și grafice, formule, simboluri.

Sintaxa folosește propoziții complexe cu participii, adverbe și fraze participative, o conexiune temporară (în legătură cu aceasta), propoziții simple precum *ceea ce este* (hidrogenul este un gaz), propoziții impersonale. În principal, sunt folosite propoziții narative, interogative - pentru a atrage atenția asupra problemei.

Trebuie amintit că în stilul științific pronumele „*eu*” nu este acceptat, este înlocuit cu „*noi*” („*din punctul nostru de vedere*”, „*ni se pare evident*”).

Stilul științific a creat un sistem strict de genuri și reguli stricte pentru compunerea textului. Un text științific se distinge printr-o structură pragmatică, totul din el servește pentru a atinge scopul final și, mai presus de toate, compoziția, dar în același timp emoțiile, verbozitatea, polisemia și subtextul sunt eliminate.

Textul științific are:

- **Temă**, adică obiectul de considerație (studiu), al cărui conținut este dezvăluit într-un anumit aspect;

- **Subtemă**, adică un subiect care face parte dintr-un subiect mai larg, care face parte din acesta și diferă într-un aspect mai restrâns al considerării sau al uneia dintre părțile acestui obiect;

- există, de asemenea, **o micro-temă** care este egală cu un paragraf în text și oferă conexiuni semantice între părțile textului.

Unitatea structurală a unui text științific este un **paragraf**. Conține **anumite idei, dispoziții, argumente, micro teme**.

Acestea sunt exprimate în cuvinte cheie ușor de izolat, definind esența paragrafului. Fiecare **paragraf are un început, o frază de paragraf principal, o parte de comentariu și o ieșire**. Cuvintele cheie sunt în fraza de paragraf.

Pentru a conecta fragmente individuale ale textului, prepoziții, cuvinte introductive, se utilizează anumite clișee de vorbire (autorul consideră, trebuie remarcat, acest lucru demonstrează etc.).

Principalele metode de construire a unui text științific sunt descrierea, raționamentul, narațiunea. Textul științific este un tip de text cu structură rigidă.

Descrierea este o expunerea verbală a unui fenomen al realității prin enumerarea trăsăturilor sale.

Narațiunea este o poveste despre evenimente, fenomene, transmise într-o anumită succesiune.

Raționament - prezentare verbală, explicație și confirmare a oricărui gând.

O descriere științifică are scopul de a dezvălui semnele unui obiect, fenomen, proces și stabilirea conexiunilor (aspect, componente, scop, comparație).

Toată lumea știe, de exemplu, descrierea în chimie a proprietăților diferitelor substanțe (*Titanul este un metal gri. Are două modificări polimorfe ... Metoda industrială de producere a titanului constă în obținerea și clorinarea minereului de*

titan, urmată de reducerea acestuia din tetraclorură de titan cu magneziu metalic ...) („Știința materialelor”).

Cel mai comun mod de a construi un text științific este raționamentul.

Scopul raționamentului - de a testa adevărul sau falsitatea unei afirmații cu ajutorul argumentelor, al căror adevăr a fost verificat și nu pus la îndoială. Raționamentul - un mod de prezentare prin care se transmite procesul de obținere a unor noi cunoștințe și aceste cunoștințe în sine sunt comunicate ca rezultat sub forma unei concluzii logice.

Raționamentul este construit ca un lanț de concluzii bazate pe dovezi și infirmare. Astfel, în povestea lui A. Cehov „O scrisoare către un vecin învățat”, autorul scrisorii, un latifundiar, discută despre lume: „*Scrii asta pe lună, adică într-o lună, oamenii și triburile trăiesc și trăiesc. Acest lucru nu poate fi niciodată, pentru că dacă oamenii ar trăi pe Lună, i-ar ascunde lumina magică și magică pentru noi cu casele și pășunile lor grase. ... Oamenii care trăiesc pe Lună ar cădea pe pământ, dar acest lucru nu se întâmplă ...*”.

Sarcina narațiunii științifice este de a fixa, prezenta etapele schimbărilor, formațiunilor, adică intervale de timp. Adică, narațiunea științifică este o descriere scurtă sau detaliată a proceselor cu scopul înregistrării ulterioare a etapelor individuale ale procesului în intervalul de timp al desfășurării sale. **Narațiunea** este o poveste despre fenomene, evenimente într-o succesiune temporală, este o prezentare a descoperirii legilor cu concluzii și generalizări, comparații. („*Firmele își schimbă, de asemenea, politicile economice în fața inflației. Acest lucru se exprimă, de exemplu, în faptul că întreprind doar proiecte pe termen scurt care promet un randament mai rapid al investițiilor. Lipsa activelor proprii circulante împinge firmele să caute noi surse externe de finanțare prin emiterea de acțiuni și obligațiuni, leasing, factoring*”). („Teoria economică”).

Dovada este aproape de raționament - **un mod de prezentare, prin care adevărul cunoașterii, care avea caracterul ipotezelor, este confirmat sau refuzat.** Ca și raționamentul, conține **teză + argumente + demonstrații + concluzii.**

Stilul științific al vorbirii implică utilizarea următoarelor metode de organizare logică a textului științific: **deducție, inducție, analogie și prezentarea problemei.**

Schema logică a textului folosind deducția: *teză, ipoteză → dezvoltarea tezei, argumentare → concluzii.*

Schema logică a textului folosind inducția: *scopul cercetării → acumularea de fapte, analiză, generalizare → concluzii.*

Deducerea (din latină) - mișcarea gândirii de la general la particular, de la legile generale către cele particulare.

Cuvântul deducere ne aduce aminte de cuvintele celebrului Sherlock Holmes: „Nu este atât de dificil să construim o serie de concluzii în care fiecare ulterioară să decurgă din cea anterioară. Dacă după aceea eliminați toate legăturile din mijloc și îi spuneți ascultătorului numai prima și ultimă legătură, acestea vor produce o impresie uimitoare, deși falsă”.

Metoda deducerii constă în trei etape:

Etapa 1 - se propune o teză (din greacă, al cărei adevăr trebuie să fie dovedit) sau o ipoteză (din greacă, presupunere).

Etapa 2 - dezvoltarea tezei (ipoteza), justificarea, dovada sau infirmarea acesteia. Aici sunt folosite diferite tipuri de argumente (lat. Argumente), care servesc drept bază pentru dovezi, fapte și exemple, comparații.

Etapa 3 - concluzii și sugestii. Această metodă este adesea utilizată în seminarii la universități.

Metoda inductivă (din lat. îndrumare) este mișcarea gândirii de la particular la general, de la cunoașterea unui fapt la regula generală, la generalizare. Compoziția este următoarea: în partea introductivă se determină scopul studiului.

În partea principală, sunt prezentate faptele disponibile, se descrie tehnologia obținerii lor, se efectuează analize, sinteze și comparații. Pe baza acestui fapt, se face

o concluzie, se stabilesc legități. De exemplu, astfel, se construiește raportul studenților cu privire la activitatea de cercetare la universitate.

Prezentarea problematică este formularea de întrebări problematice într-o anumită succesiune. Metoda provine din metoda socratică. Pe parcursul acesteia, problema pusă este investigată și se formulează legități. De exemplu, în cursul unei prelegeri sau rapoarte, este formulată una sau alta problemă. Lectorul sugerează modalități de rezolvare, îi face pe toți ascultătorii participanți la procesul de gândire.

Deci, caracteristicile stilului științific includ acuratețea, coerența, argumentarea și utilizarea termenilor. În plus, este necesar să ne amintim despre metodele de construire a unui text științific și metodele de prezentare logică a materialului din acesta.

Unul dintre principalele obiective ale activității științifice este obținerea unor cunoștințe științifice complete și exacte despre lumea înconjurătoare și elementele sale constitutive.

Cunoașterea științifică este un sistem de cunoaștere despre legile naturii, societății, gândirii. Acesta este un tip special de cunoaștere, care, conform punctelor de vedere moderne ale oamenilor de știință, se caracterizează, în primul rând, prin posibilitatea comparării cu o realitate obiectivă. Nevoia de cunoștințe științifice apare atunci când există o lipsă de idei despre obiect în cadrul gândirii și cunoștințelor cotidiene. În același timp, pe baza comparației cu realitatea, sistemele specifice de cunoaștere științifică sunt evaluate ca fiind complete, adevărate, adecvate, obiective, exacte etc.

În procesul cognitiv, se disting **două niveluri ale cercetării științifice: teoretic și empiric.** **Cercetarea teoretică** este orientată pe un studiu cuprinzător și pe cunoașterea realității obiective, în scopul identificării conexiunilor și generalizărilor comune unui anumit domeniu, care constituie baza dezvoltării teoriei. **Cercetarea empirică** vizează obiectul, studiul specific al proceselor și fenomenelor cu scopul faptelor științei și generalizărilor acestora.

Orice cercetare științifică se bazează pe o *metodologie* care determină succesiunea atragerii diferitelor forme de cunoaștere, ceea ce face posibilă implementarea ***principiilor de bază ale cercetării științifice***: *obiectivitatea, reproductibilitatea, dovezile (verificarea) și acuratețea rezultatelor obținute*. O traducere exactă din termenul grecesc „metodologie” (din limba greacă. Methodos - logoul căii - cuvânt, predare) — „predare despre metode”, totuși, în literatură, acest termen este înțeles ca doctrina metodei științifice a cunoașterii și setul de metode utilizate într-un domeniu oarecare al științei.

Metodologia ca mod de a studia orice realitate este multivariată și multidimensională, precum și abordările cercetării științifice pot fi clasificate folosind diverse criterii. Prima clasificare cea mai comună a metodologiilor este împărțirea lor în funcție de apartenența la un anumit domeniu de cunoaștere (de exemplu, *metodologia filosofică, metodologia istorică, metodologia economică etc.*). Cea mai populară clasificare a metodologiilor este pe ***trei niveluri*** de generalitate:

- universal;
- general;
- privat.

Metodologia generală se concentrează pe aplicații din mai multe științe. Exemplele acestor metodologii includ metodologii matematice, statistice, istorice și alte. Este evident că metodologiile numite își găsesc aplicarea nu numai în matematică sau istorie, ci și în economie, management, sociologie etc.

Alegerea metodologiei, precum și definirea problemei, este un fel de „***artă***”, care trebuie stăpânită încă de la primii pași ai activității de cercetare. Succesele în această direcție se bazează pe intuiție, formată sub influența:

- cunoașterea disciplinei și a abilităților de a lucra în diverse direcții;
- cunoștințe fundamentale nu numai în domeniul disciplinei lor, ci și în alte discipline conexe (*pentru economiști și manageri - matematică, tehnologia informației, sociologie, psihologie etc.*);

- analiza periodicelor științifice moderne;
- cunoașterea cercului de autori care lucrează la problema studiată și o evaluare obiectivă a rezultatelor cercetării lor.

Scrierea unui articol este, de asemenea, o modalitate de a înțelege scopul, obiectivele și fundamentele metodologice ale temei lucrării de masterat/doctorat.

În introducerea unei disertații viitoare, dezvăluind relevanța cercetării, autorul se va confrunta cu necesitatea de a se „ridica” deasupra materialului concret-practic și de a da o înțelegere filosofică a problemei cercetării sale, a semnificației sale sociale, riscurile etice, oportunități reale de implementare în practică etc. Datorită acestui fapt, tânărul cercetător are prioritate în alegerea subiectului articolului, profesorul trebuie, în această parte a comunicării, să treacă la poziția de consultant care răspunde la cerere. În acest caz, un rol extrem de important îl joacă, în primul rând, dorința doctorandului și, în al doilea rând, cooperarea cu conducătorii științifici de specialitate. În aceste condiții se obține o publicație reală.

Experiența organizării muncii asupra unui articol științific a unui tânăr cercetător arată că necesită o atenție constantă a profesorului în toate etapele de elaborare a lui. Elementele obligatorii pentru construirea unei publicații științifice sunt: ajustarea subiectului; colectarea și analiza materialelor; raționamentul științific; pregătirea părților introductive, principale, finale și a unei liste de referințe; întocmirea adnotărilor și a cuvintelor cheie; formatarea concluziilor și, în cele din urmă, formatarea articolului. Toate acestea trebuie mai întâi învățate. Mai multe forme de muncă ne ajută în acest sens. Citirea articolelor de înaltă calitate ale diferiților autori. În acest context, în primele seminarii, este necesar să se aloce timp pentru analiza textuală detaliată a textelor. Studiarea și înțelegerea tuturor nuanțelor unor astfel de documente precum „*Reguli pentru autor*”.

Clarificarea faptului că cerințele formale au în mod necesar un sens semnificativ. Lucrarea în comun a unui doctorand și a unui profesor pentru corectarea textului. Înțelegerea faptului că niciun autor semnificativ și de succes nu lucrează fără editare rațională.

Procesul de pregătire a unui articol asigură formarea unui număr de caracteristici pozitive necesare formării specialiștilor calificați care sunt capabili să rezolve în mod independent, probleme profesionale și științifice:

- tânărul cercetător dezvoltă cunoștințe personale, propriile sale opinii asupra problemei studiate. Datorită clarității problemei prezentate, doctorandul este capabil să-și exprime și să își justifice în mod rezonabil, poziția ideologică și socială;

- viziunea științifică asupra lumii se formează activ, principalele categorii filosofice sunt asimilate. Pentru ca înțelegerea lumii, a problemelor sociale și a sensului vieții umane să aibă loc la un nivel științific și nu la o viziune obișnuită asupra lumii, un doctorand trebuie să opereze cu categorii și termeni filosofici. Într-un articol științific, aceste competențe sunt dezvoltate și consolidate;

- dobândirea de experiență și abilități în lucrul cu informații, deținerea abilităților, metodele de selecție și prelucrare a informațiilor, atât conținut tehnic, cât și conținut filozofic. Se dezvoltă abilitatea de a dobândi independent (inclusiv cu ajutorul tehnologiilor informaționale) noi cunoștințe;

- se dezvoltă o cultură a gândirii, capacitatea de a generaliza, analiza, percepe informațiile, a stabili un obiectiv și a alege modalități de realizare;

- dezvoltă capacitatea de a utiliza în mod liber vorbirea scrisă, de a crea și de a edita texte în diverse scopuri.

Luând în considerare toți factorii pozitivi dobândiți de tânărul cercetător în procesul de pregătire a unui articol științific, se poate concluziona despre cel mai important rol al acestuia în îmbunătățirea și dezvoltarea nivelului său intelectual și cultural general. ***Un articol ca formă de activitate de cercetare*** ajută tânărul cercetător să-și dezvăluie potențialul, să-și dezvolte creșterea profesională; răspunde la solicitarea existentă în mod obiectiv a unui tânăr cercetător de a-și dezvolta cultura gândirii sale, de a-și extinde orizonturile științifice și teoretice, dezvoltă independența căutării surselor de cunoaștere, capacitatea de a lucra cu un text teoretic necunoscut etc. Drept urmare, întregul proces de scriere a unui articol

științific devine esențial în procesul de pregătire a unui doctorand pentru rezolvarea problemelor viitoarei activități profesionale.

Deci, în sistemul de învățământ de la ciclul II sau III, o astfel de formă de muncă individuală precum scrierea textului unui articol științific pentru publicare deschisă s-a dovedit a fi recomandabilă. În procesul acestei lucrări, se dezvoltă interesul cognitiv și dorința de auto-realizare a tânărului cercetător.

Experiența a arătat că tinerii cercetători sunt interesați să scrie articole științifice nu numai în procesul de însușire a disciplinelor speciale, ci și în studiul disciplinelor ciclului științific general. De la un raport, printr-un eseu la un articol științific - acesta este modul dialectic de a dezvolta abilitățile de cercetare științifică ale tinerilor cercetători.

În *procesul editării propriilor texte științifice*, ar trebui de acordat o atenție deosebită utilizării mijloacelor lexicale, morfologice, sintactice: alegerea exactă a unui cuvânt, utilizarea frazelor stabile, cazurilor dificile de utilizare a prepozițiilor, cazurilor dificile în sistemul de control verbal, lanțuri de definiții inconsistente, părților omogene ale unei propoziții, frazelor participative și utilizarea lor, virajelor adverbiale și utilizarea lor.

Un rol important în construcția frazelor și propozițiilor îl joacă alegerea corectă a cazului și prepoziției. Uneori, în loc de construcții fără propoziții, combinațiile prepoziționale sunt utilizate incorect. Nu trebuie să confundăm construcțiile cu cuvintele care au un sens apropiat sau au aceeași rădăcină, dar necesită un control diferit.

Unele verbe pot avea cuvinte dependente în diferite cazuri sau cu prepoziții diferite, care este determinată de diferite nuanțe semantice sau stilistice.

La scrierea de texte științifice, principalele probleme sunt asociate cu proiectarea sintactică a enunțului.

Lanțuri de definiții necoordonate

Stilul științific este caracterizat de lanțuri de definiții necoordonate. O definiție necoordonată este o definiție asociată cu definirea cuvântului prin metoda

controlului non-propozițional și prepozițional sau prin metode adiacente (cel mai adesea exprimată prin substantive în cazuri indirecte). O înlănțuire a definițiilor necoordonate - mai multe definiții necoordonate, fiecare dintre ele depinzând de cea anterioară. În comunicarea științifică, există o activitate excepțională a cazului genitiv, deoarece denotă un semn, relație, apartenență, cantitate: o linie de legătură, proprietăți metalice, înregistrarea informațiilor etc. Nevoia unei concretizări conceptuale-orientative consecvente dă naștere la lanțuri de cazuri genitive: unitatea de măsură a forței curenți, legea refracției liniilor de deplasare electrică etc.

Un lanț de definiții necoordonate ar trebui să fie format din 3-4 cuvinte (*într-un discurs literar neutru, într-un articol științific sau într-un manual tehnic, sunt permise lanțuri de cinci substantive*). La editare, de obicei substantivele verbale sunt înlocuite cu infinitive sau alte construcții, sintagme uzuale - cu propoziții subordonate (cu pronumele „cine”, „ale căror”, conjuncții „unde”, „când” etc.), elimină cuvintele inutile etc.

Bibliografie:

1. Царева Н.А., Гришина Е.С., Котлова Т.Б. Создание научного текста как метод и форма контроля обучения в магистратуре // *Современные проблемы науки и образования*. 2017. № 2.
2. <https://ik-ptz.ru/ro/istoriya/nauchnyi-stil-kratkoe-soderzhanie-nauchnyi-stil-i-ego.html>
3. <https://sks-m.ru/ro/sport/osnovnye-cherty-nauchnogo-stilya-uchebnoe-posobie-dlya-studenta.html>
4. http://www.rrml.ro/articole/2007/2007_1_7.pdf
5. <https://olnafu.ru/formare/96559-stilul-stiintific-caracteristici-elementele-de.html>

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Caracteristicile textului științific sunt:...*
2. *Ce scop are raționamentul științific?*
3. *Definiți noțiunea de "Dovadă".*
4. *Care sunt etapele de desfășurare a metodei deducerii?*
5. *Ce este cunoașterea științifică?*
6. *Determinați nivelurile cercetării științifice în aspect cognitiv. Dați explicații.*
7. *Care sunt nivelurile de clasificare a metodologiilor?*

Tema 9. TIPOLOGIA TEXTELOR ȘTIINȚIFICE. CARACTERISTICILE ȘI ELABORAREA LOR

În practica universității, se utilizează o mare varietate de texte științifice - conspecte, referate scrise de către studenți; monografiile, al căror studiu este necesar pentru teză; prelegerile create de către profesor.

În procesul lucrului cu textele științifice, este necesar să ne amintim că ele sunt de două tipuri: *primare și secundare*. Cele *primare* sunt surse de *bază, originale*. La acestea se referă, de exemplu, *articolul științific, monografia*. *Articolul științific* este o compunere în care autorul prezintă rezultatele propriilor sale cercetări. *Monografia* este o lucrare științifică dedicată studierii unui subiect.

Textele secundare sunt create pe baza textelor primare aparținând unui alt autor.

În textul științific (primar și secundar), se disting următoarele părți: titlu, parte introductivă (scopul lucrării este formulat și alegerea temei de cercetare este justificată, sunt descrise metodele de cercetare). Partea principală este împărțită în capitole în conformitate cu sarcinile lucrării. Fiecare gând nou este format într-un nou paragraf. Concluzia ia forma unor concluzii sau a unui scurt rezumat.

Lucrul asupra textului începe cu o introducere. Aceasta nu este doar o parte a lucrării, ci și **un document care caracterizează lucrarea. Începe cu justificarea relevanței subiectului ales.**

Mai mult, este necesar să se arate cunoașterea autorului cu sursele disponibile, capacitatea de gândire critică în evaluarea a ceea ce au făcut deja predecesorii săi. *Scopul lucrării declarate rezultă logic din aceasta.* Următoarea etapă de lucru este o *descrierea metodologiei de studiu a problemei*. Formularea obiectivelor și obiectivelor cercetării ar trebui să fie clară și concisă, logic corectă [4].

Formularea obiectivelor și obiectivelor cercetării trebuie să fie clară și concisă, logic corectă. Dacă poate exista un singur obiectiv, atunci ar trebui să existe mai multe sarcini, acestea reprezintă tactica de atingere a obiectivului. Deseori

formularea sarcinilor coincide cu titlurile capitolelor și paragrafelor din partea principală. Sarcinile sunt date sub forma unei enumerări.

Conținutul părții principale depinde de subiect. Titlurile paragrafelor trebuie formulate astfel încât să nu depășească limitele delimitate de titlul capitolului. Conținutul general al părții principale ar trebui să corespundă subiectului cercetării și să servească drept divulgare a acestuia.

Concluzia îndeplinește o funcție importantă. Reproduce întreaga cale de cercetare. Este necesar să se depună concluzii în mod logic, în urma acesteia. Concluziile ar trebui să fie legate de obiectivele stabilite la început. **Concluzia este un fel de raport cu privire la munca depusă, unde sunt prezentate realizări reale și, dacă este necesar, sunt indicate beneficii practice.**

Bibliografia și anexele sunt, de asemenea, elemente importante.

În practica universității, studenții folosesc pe scară largă **textul secundar**. Este creat ca urmare a **compresiei** (compresie latină). Cu ajutorul compresiei, textul devine mai mic ca volum, este mai ușor să evidențiați punctele principale și cele mai semnificative momente din acesta. Secvența acțiunilor pentru compresie este după cum urmează:

1. Citirea textului și evidențierea cuvintelor cheie.
2. Scrierea textului secundar folosind clișee de vorbire adecvate.
3. Utilizarea cuvintelor cu semnificație abstractă generalizată pentru a transmite conținutul principal al paragrafului (obiective, punct de vedere, concluzii etc.) [4].

Cel mai simplu tip de compresie este **planul**. **Planurile sunt de 3 tipuri: de întrebări, nominalizat și rezumativ.**

- **Planul de întrebări** folosește cuvinte interogative (Care este rolul informației în lumea modernă?).

- **Planul de nominalizări** definește subiectele textului și folosește propoziții nominative pentru a determina (Rolul informațiilor în viața unei personae).

• **Planul rezumativ** reflectă propozițiile cheie ale textului și folosește, de asemenea, forme verbale (Rolul informației în viața societății este extrem de mare, deoarece cel care deține informația deține situația).

În practica universității, precum și în activitatea profesională, este necesară capacitatea de a scrie rezumate. **Rezumatele - formularea pe scurt a prevederilor principale ale articolului, raportului. Ele pot fi primare și secundare.**

Rezumatele primare – expunerea succintă a conținutului comunicării în public (pentru dvs.).

Cele secundare sunt scrise pe baza operei unui alt autor (articole, monografii, prelegeri).

Dezvoltarea subiectului este prezentată pe scurt și logic în rezumate. Fiecare rezumat acoperă un micro-subiect și, de regulă, constituie un paragraf separat. Rezumatele relevă rezolvarea problemelor, întrebărilor, în timp ce planul le numește doar. Le lipsesc citate și exemple. De regulă, propozițiile cu rezumate sunt construite folosind predicate verbale, propoziții impersonale.

Adnotarea (lat. Notă) - **o scurtă descriere a conținutului (descrierea) articolului, cărții.** Oferă o idee generală a articolului (ceea ce se discută) și nu dezvăluie esența problemelor ridicate.

Adnotările sunt:

- **informaționale** (se oferă o descriere, dar nu există evaluare),
- **recomandate** (sunt prezentate caracteristicile și recomandările de utilizare practică),
- **de grup** (caracteristicile mai multor lucrări) [4].

Înainte de text, datele de ieșire (autor, titlu, locul și ora publicării) sunt date în forma nominativă (în cazul nominativ). Adnotarea constă din 2 părți principale: prima oferă o descriere bibliografică, formulează subiectul, a doua enumeră principalele probleme sau prevederi. La final, destinatarul poate fi indicat. Sunt utilizate următoarele clișee de vorbire:

Cartea explorează (ce?); este arătat (ce?); Are o mare importanță monografia ce oferă o caracteristică (de care?); cartea conține exemple, ilustrații; cartea analizează (ce?); atenția principală este acordată (la ce?); problema s-a reflectat în lucrare; în concluzie, înțelegem pe scurt (ce?); colecția este concepută (pentru cine?); articolul este recomandat, destinat ...

Schema adnotării: cine, despre ce, din câte părți, cum, pentru cine. Are un volum mic și este format din propoziții simple. Poate fi văzut în spatele paginii de titlu, de exemplu, manuale, cărți de referință.

Referatul (lat. *Pentru a demonstra, raporta*) - **un rezumat al unei lucrări științifice sau mai multe lucrări științifice, adică mesaj despre ce informații sunt conținute, ce este menționat.**

Principalele cerințe pentru redactarea unui referat sunt obiectivitatea prezentării și identificarea de informații noi, esențiale. Prezentarea unei lucrări conține de obicei o indicație a subiectului și a compoziției lucrării referate, o listă a principalelor sale dispoziții cu argumentare. Un astfel de referat se numește **informațional simplu.**

În SUA, sunt publicate jurnale special de referate, care conțin referate din diverse domenii ale științei.

Studentii scriu referate pe anumite subiecte, adică referate tematice. Pentru descrierea lor, pot fi utilizate 2-3 lucrări științifice. Un astfel de **referat** va fi o **privire de ansamblu.** Un simplu referat informativ poate conține o evaluare a prevederilor exprimate de autorul lucrării. Această evaluare exprimă de obicei acordul sau dezacordul cu punctul de vedere al autorului.

Particularitatea referatului constă în obiectivitatea sa: nu ar trebui să reflecte puncte de vedere subiective sau aprecieri subiective. Referatul conține materiale ilustrative spre deosebire de adnotare. Volumul referatului variază de la 5 la 15 coli tipărite la 1,5 intervale.

Înainte de a începe lucrul, după ce fost ales un subiect, trebuie să conturăm un plan și să selectăm literatura. Distingem referate **productive și reproductive.** Cele

productive implică o gândire creativă (critică) despre literatura științifică. Referatele **reproductive** reproduc conținutul textului primar. Ele împart:

1. **Reproductiv** – referat-conspect, referat-rezumat;
2. **Productiv** – referat-privire de ansamblu, referat-raport.

Referatul-conspect conține într-o formă generalizată, materialul de fapt, ilustrații, informații despre metodele de cercetare, despre rezultatele obținute, posibilitatea aplicării.

Referatul-rezumat oferă doar principalele prevederi legate de tema textului.

Referatul- privire de ansamblu acoperă mai multe texte primare, oferă o comparație a diferitelor puncte de vedere.

Referatul-raport oferă o analiză a informațiilor sursei primare și o evaluare obiectivă a stării problemei[4].

Există trei componente principale în structura articolului:

1. *Partea introductivă* - descriere bibliografică.
2. *Textul în sine*, format dintr-o introducere, o parte principală și o concluzie.
3. *Concluzii, aparatul noțional*.

Criterii de evaluare ale referatului: conformitatea conținutului cu tema, profunzimea elaborării materialului, corectitudinea și completitudinea utilizării surselor, utilizarea clișeelelor de vorbire.

De regulă, se utilizează clișee de vorbire, care sunt necesare pentru a crea un referat:

- **descriere bibliografică** („într-un articol publicat într-un jurnal, într-o colecție”, „articolul are un titlu”);
- **subiectul articolului, cărții** („cartea propusă este dedicată subiectului”, „problemă”, „alegerea subiectului este firească”, „articolul este o prezentare, generalizare”);
- **compoziție** („articolul este împărțit în 3 părți”);

- **conținutul principal** („autorul atinge”, „atinge”, „se oprește”, „ridică problema ...”, „autorul dovedește validitatea afirmației”, „autorul respinge”, „în sprijinul punctul său de vedere, autorul citează fapte care dovedesc dreptatea ... ”);

- **încheiere, concluziile autorului** („autorul trage concluzii”, „concluziile autorului despre ceea ce arată cercetarea prezintă un interes neîndoielnic”, „pe baza datelor obținute, s-a făcut o concluzie că ...”);

- **evaluarea referentului** (autorul demonstrează convingător că pot fi atribuite dezavantajele operei).

Referatul trebuie să aibă o foaie de titlu, planul de cuprins, introducere, partea principală, concluzie, bibliografie.

Pagina de titlu conține următoarele informații:

- numele universității;
- numele departamentului;
- subiectul referatului;
- date despre student și conducător științific;
- o indicație a locului scrierii și a anului scrierii.

Un alt tip de referat pe care studenții îl realizează este o prezentare a conceptelor disponibile în literatura științifică pe un subiect problematic dat. Profesorul evaluează abilitatea de a lucra cu literatura științifică, izolarea problemei de context, abilități de gândire logică, cultura scrisului, cunoașterea regulilor de formatare a unui text științific, referințe, compilarea unei bibliografii.

Referatul este adesea confundat cu un raport științific. Raportul este destinat prezentării orale, prin urmare, este necesar să se facă distincția între versiunea sa scrisă și prezentarea în sine.

Recenzia - o analiză scrisă a textului, care implică comentarea asupra principalelor prevederi ale lucrării (adică, interpretarea gândirii autorului, exprimarea atitudinii sale față de problemă, argumentare și evaluare, concluzii despre valoarea muncii).

Structura recenziei include:

- **o introducere** care să indice probleme și sarcini (recent au existat multe lucrări pe un anumit subiect, autorul articolului este un cunoscut om de știință),
- **caracteristică,**
- **un rezumat** (articolul este dedicat subiectului, problemelor, în articolul se discută, autorul descrie metodele),
- **partea evaluativă** - avantaje și dezavantaje (sunt legate de avantajele muncii, este necesar să se observe natura creativă a cercetării, concluziile),
- **concluzii** (evaluarea lucrării în ansamblu, trebuie menționată, ar trebui subliniată) [4].

Conspectarea - luarea de note - fixarea scrisă a principalelor prevederi ale unui text lizibil sau audibil. Când luăm note, textul principal este comprimat. Înregistrarea ne permite să restaurăm, să extindem informațiile originale, selectând în același timp doar materialul necesar și important.

Distingem:

- ***conspect - plan,***
- ***conspect - schiță,***
- ***conspect textual.***

Pentru a scrie un conspect, este necesar să:

- **evidențiați părțile semantice** în care sunt colectate informații despre subiect; în fiecare parte semantică, formulați un subiect micro bazat pe cuvinte cheie și fraze cheie;
- **evidențiați în fiecare parte informațiile principale și suplimentare,** informațiile principale sunt înregistrate în conspect, excesul este eliminat;
- **scrieți informații importante cu propriile cuvinte sau folosind citate și abrevieri** [4].

În timpul conspectării, trebuie să notăm toate datele de ieșire ale sursei (anul, locul publicării, autorul, titlul). Pe pagină, vor fi evidențiate câmpurile, este mai bine la dreapta și la stânga. În stânga, vor fi notate paginile secțiunilor originale,

structurale, vor fi formulate principalele probleme. În dreapta, vor fi scrise propriile concluzii, linkuri către alte surse. Un rezumat al conținutului textului va fi scris în centrul paginii. Va include citate, fapte, calcule.

Structura unei lucrări științifice, redactarea și tehnoredactarea acesteia.

1. Coperta.
2. Pagina de titlu.
3. Pagina de cuprins.
4. Întroducerea.
5. Corpul lucrării.
6. Concluziile.
7. Aparatul critic.
8. Bibliografia.
9. Anexele.

1. Coperta lucrării trebuie să conțină:

- denumirea instituției de învățământ superior: Universitatea de Stat De Educație Fizică Și Sport;
- denumirea facultății: Facultatea Pedagogie;
- programul de studii: specializarea (*ex.: Master: Teoria și metodologia activității motrice*);
- tipul lucrării: teză de doctorat, lucrare de disertație, lucrare de seminar etc.;
- prenumele și numele autorului;
- gradul didactic, prenumele și numele conducătorului științific;
- locul, luna și anul susținerii lucrării (*ex: Chișinău, iunie 2010*).

2. Pagina de titlu va conține, în plus față de elementele de pe copertă, titlul complet și subtitlul lucrării.

3. Pagina de cuprins (Sumarul) va apărea imediat după pagina de titlu. Se va utiliza regula structurării pe niveluri (capitole, subcapitole, paragrafe), regăsită apoi în conținutul propriu-zis al lucrării. Tehnoredactarea acestuia se va face astfel: numărul corespunzător paginii se va trece în dreptul titlului capitolelor și al

subcapitolelor, lăsându-se între ele două spații albe (se vor bate două tab-uri de tastatură), după care va apărea o linie oblică și alte două spații albe, urmate de numărul. *Ex: „Despre calitatea cercetării / 33”*.

4. Introducerea va apărea, așa cum este firesc, la începutul lucrării, nefiind nevoie să fie intitulată într-un anumit fel; i se poate spune simplu „Introducere”. În “Introducere” se vor menționa:

- motivația alegerii temei;
- importanța și actualitatea temei;
- prezentarea pe scurt a conținutului lucrării;
- metodologia de lucru;
- eventualele dificultăți întâmpinate în procesul de documentare.

5. Corpul lucrării. Reprezintă partea cea mai importantă a unei lucrări științifice și de aceea va fi foarte riguros structurată pe unități de text: capitole, subcapitole, paragrafe, în funcție de specificul acestuia. Titlurile de capitol vor fi tehnoredactate cu corp 14 bold de rând, vor fi paginate de preferat pe o pagină nouă, urmate fiind de două rânduri albe despărțitoare față de textul propriu-zis.

Titlurile de subcapitol vor fi tehnoredactate cu corp 12 bold de rând, urmate fiind de un rând alb despărțitor față de textul propriu-zis. Capitolul va fi numerotat cu cifre arabe, începând cu 1, urmate de punct și de titlul său: Capitolul 1. Titlul capitolului. Subcapitolele vor fi numerotate astfel: 1.1. Titlul subcapitolului 1, 1.2. Titlul subcapitolului 2 ș.a.m.d., iar paragrafele, ca secțiuni ale subcapitolelor, vor fi marcate corespunzător: 1.1.1., 1.1.2. ș.a.m.d. Această jalonare se va regăsi în conținutul paginii de cuprins.

6. Concluziile. Încheierea lucrării cu câteva pagini de concluzii este obligatorie. Ele permit sintetizarea ideilor autorului și fixarea lor în memoria celui care evaluează lucrarea respectivă. De aceea trebuie evitată tendința de a include aici idei sau citate noi, care trebuie să intre în capitolele lucrării. În „Concluzii” nu se vor regăsi decât răspunsurile la problemele propuse spre cercetare și perspectivele deschise de către aceasta.

7. Aparatul critic (referințele sau trimiterile bibliografice). Lucrarea se va sprijini în mod obligatoriu pe referințe bibliografice, care urmează să fie precizate în notele de subsol. Într-o carte de-a sa, celebrul scriitor și savant Umberto Eco spunea că sunt cel puțin opt motive pentru care într-o lucrare științifică trebuie să apară note.

Astfel, notele se folosesc, în opinia lui Eco, pentru [1, p.181-182]:

- a indica sursele citatelor;
- a adăuga alte indicații bibliografice de întărire despre un subiect discutat în text;
- a face trimiteri interne (atunci când se folosesc formulele v. infra, supra) și externe (atunci când se folosește cf. = compară, confruntă sau a se vedea, prin care se face o trimitere către un paragraf din lucrare, către un alt capitol sau către o altă carte);
- a introduce un citat de întărire a unui punct de vedere exprimat în text;
- a da amploare afirmațiilor făcute în text;
- a corecta unele afirmații din text;
- a reda traducerea unui citat din text care era esențial să fie dat în limbă străină;
- a plăti datorii (fiind vorba de datoriile autorilor de a cita sursele din care sau extras niște idei anume).

Eco atrage totodată atenția că „o notă n-ar trebui niciodată să fie cu adevărat foarte lungă” [1, p.181-182]. Pe de altă parte, notele nu vor prelua la subsolul paginii informații importante și semnificative, care în mod normal trebuie să rămână în textul propriu-zis al lucrării.

Recomandarea noastră este ca trimiterile bibliografice să apară în subsolul fiecărei pagini, în cuprinsul notelor de subsol, în așa fel încât să poată fi aflată imediat sursa unei informații.

Toate titlurile din note se vor regăsi în “*Bibliografie*”.

O trimitere bibliografică trebuie să conțină:

- prenumele și numele autorului (dacă sunt mai mulți autori pentru o lucrare, prenumele și numele acestora vor fi despărțite prin punct și virgulă);
- titlul lucrării;
- colecția, numărul ediției, volumul, traducătorul (dacă e cazul);
- editura (cuvântul „editură” va fi scris numai dacă el face parte din numele editurii respective);
- locul publicării, anul de apariție;
- numărul paginii (al paginilor) la care se găsește informația utilizată.

ex.: _____ *Umberto Eco, Cum se face o teză de licență. Disciplinele umaniste, colecția Biblioteca Italiană, traducere de George Popescu, Editura Pontica, Constanța, 2000, pp. 181-182.*

Dacă *trimiterea se face la un studiu apărut într-un volum colectiv*, vom preciza: prenumele și numele autorului, titlul complet al studiului (trecut între ghilimele “ ”, cu litere drepte), prepoziția în, după care apare numele autorului/autorilor, titlul lucrării în care a apărut studiul respectiv (titlu subliniat cu italice), urmate de editură, loc, anul apariției și pagina/paginile respective. Când *trimiterea se face la un articol apărut într-o revistă*, vom preciza: prenumele și numele autorului, titlul articolului (trecut între ghilimele, cu litere drepte), prepoziția în, după care apare titlul revistei (subliniat cu italice), anul apariției (trecut, de obicei, cu cifre romane), anul curent, numărul și paginile între care se află studiul.

Tehnoredactarea notelor. Textul notelor se va culege cu corp 10, fiind delimitat de textul propriu-zis printr-o linie orizontală care ocupă o treime din lățimea paginii. Notele vor fi numerotate cu cifre arabe, urmate de un spațiu alb (blanc), apărând de pe o pagină pe alta în continuitate, de la 1 la n. Cifra care indică numărul notei va apărea, bineînțeles, și în text, fiind poziționată în mod diferit, după cum este cazul:

- dacă nota se referă la citarea între ghilimele a unei fraze/propoziții întregi, încheiate, cifra care indică numărul notei se va amplasa după ghilimelele ce închid

citarea respectivă, așezate la rîndul lor după punct), (ex.: „În orice caz, fiți coerenti: ori toate notele la subsolul paginii, ori toate notele la sfîrșit de capitol, ori note scurte la subsolul paginii și apendice la sfarșitul lucrării”) [1, p.183];

- dacă nota se referă la citarea între ghilimele a unei fraze/propoziții incomplete, cifra care indică numărul notei se va amplasa după ghilimelele ce închid citarea respectivă, iar punctul de la finele propoziției/frazei care include citarea va apărea după cifra care indică numărul notei (Ex.: *Când lansăm opinii originale, despre care bănuim că ar putea produce reacții contrare, „a însera o notă parțial reductivă va fi o dovadă nu doar de lealitate științifică, ci și de spirit critic”*) [1, p.182].

După fiecare notă, folosirea punctului este obligatorie.

Există două variante de citare binecunoscute: sistemul de citare autor-dată (de origine americană), cunoscut sub numele de sistemul Harvard, și sistemul autor-număr - cel tradițional. Cu privire la sistemul autor-număr, U. Eco conchide: „Acest sistem este foarte comod fiindcă, dacă nota este la subsolul paginii, atunci cititorul știe imediat la care operă ne referim” [1, p.183]. Pe acest ultim considerent recomandăm și noi utilizarea sistemului autor-număr.

8. Bibliografia.

Cuprinde lista tuturor surselor de informație utilizate de către autor pentru redactarea lucrării. Ar fi bine să devină un obicei ca la finele unei lucrări să se facă distincție între bibliografia consultată și bibliografia temei.

Bibliografia consultată (trebuie să apară obligatoriu), după cum îi spune și numele, este cea din care autorii au extras idei sau citate care le-au susținut propriile argumentații, la aceste surse făându-se trimiteri bibliografice în locuri precise.

În bibliografia temei (poate apărea opțional) autorii pot include cărțile, studiile, articolele care au legătură cu subiectul lucrărilor lor, dar pe care, din motive întemeiate, nu le-au putut afișa. Aceste titluri pot fi, astfel, de folos altor persoane preocupate și ele de temele respective.

Redactarea „**Bibliografiei**” se va face aplicând criteriul alfabetic numelor autorilor. Dacă același autor a scris mai multe lucrări care apar în bibliografie, acestea se vor include în ordine cronologică, de la cea mai veche spre cea editată recent. Dacă același autor a publicat două cărți în același an, va trebui să distingem anii prin adăugarea literelor mici (a,b,c etc.) după anul apariției (ex. 2007a, 2007b).

În cazul cărților vor fi menționate: numele și prenumele autorului/autorilor, titlul integral al lucrării, colecția, numărul ediției, volumul, traducător (dacă este cazul) editura, locul publicării, anul apariției lucrării. Dacă pe coperta unei cărți nu apare numele autorului, ci doar titlul ei, atunci se vor folosi trei asteriscuri, urmate de virgulă și apoi de titlul cărții. (ex. ***, *Anuarul General al României. Adrese din București și Districte, 1896-1897, editat de L'Independence roumaine, București, 1896*).

În aceste cazuri se aplică criteriul ordonării alfabetice și pentru ordonarea titlurilor respectivelor cărți. Când pe coperta unei cărți nu apare numele autorului, în „**Bibliografie**” locul său va fi luat de instituția care editează cartea. (ex. *Academia Romană. Institutul de Lingvistică „Iorgu Jordan - Al. Rosetti” din București, DOOM. Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005*).

De pe pagina de titlu a unei cărți pot să lipsească anumite informații și atunci se aplică următoarele soluții [2, p.95]:

- dacă nu apare localitatea editării, se va scrie [f.l.] („fără loc”);
- dacă nu este trecut editura, se va scrie [f.e.] (fără editură);
- dacă nu este trecut anul, se va scrie [f.a.] (fără an).

Pentru **articolele apărute în reviste**, se menționează în ordine: numele și prenumele autorului/autorilor, titlul articolului (trecut între ghilimele, cu litere drepte), prepoziția în, după care apare titlul revistei (subliniat cu italice), anul apariției (trecut, de obicei, cu cifre romane), anul curent, numărul.

Paginile web (așezate și acestea în ordine alfabetică) din care s-au extras anumite informații vor avea menționată și data accesării lor. Această precizare va fi

făcută din cel puțin două motive: unul ar fi rigurozitatea alcătuirii tuturor trimiterilor care apar în lucrare și al doilea ar fi faptul că există posibilitatea ca pagina citată de pe Internet să fie ulterior ștearsă).

Pentru tehnoredactarea “**Bibliografie**” recomandăm următoarea modalitate:

- fiecare “intrare” (rândul care conține numele și prenumele autorului) va fi numerotată cu cifre arabe;

- rândul care urmează după rândul care conține numele și prenumele autorului se va “retrage” cu 1 cm spre dreapta (a se vedea „Bibliografia” prezentului ghid), în așa fel încât la o simplă privire aruncată peste „Bibliografie”, oricine poate avea o imagine clară asupra tuturor materialelor utilizate la alcătuirea lucrării.

9. Anexele (tabele, figuri, grafice, hărți etc., împărțite, la rândul lor, pe categorii). Anexele pot avea una sau mai multe pagini, care vor fi numerotate consecutiv, și se vor identifica prin menționarea: Anexa 1, 2, 3 ș.a.m.d., în partea stângă a paginii. Este de dorit ca tabelele, figurile etc. să fie incluse în anexe, iar în textul propriu-zis să rămână doar cele fără de care textul în sine nu ar avea cursivitate. Declarația de onestitate se va regăsi la finele lucrării.

Tehnoredactarea textului lucrării

Paginile lucrării trebuie să aibă dimensiuni standard A4 (21 x 29,7 cm). Textul va fi cules cât mai îngrijit și va fi tehnoredactat pe o singură față a colii de hârtie, fără să fie folosite alte culori pentru evidențiere.

Formatul de text trebuie să aibă următoarele margini albe:

- stanga: 3 cm (pentru ca lucrarea să poată fi legată);

- dreapta: 2 cm;

- sus: 2 cm;

- jos: 2 cm;

Textul propriu-zis va fi scris cu litera (*font*) Times New Roman, mărimea corpului de literă (*size*) fiind de 12 puncte, cu caractere drepte (*regular*). Textul va fi imprimat cu spațiere interliniară (*line spacing*) la un rând și jumătate (1,5 linii între rânduri). Notele de subsol pot fi culese cu spațiere interliniară la un singur rând, cu

corp de literă 10, caractere drepte. Separând ideile dintr-un text, alineatele nu încep de la marginea stângă a rândului, ci după un spațiu liber de 1 cm (tab). Ar fi indicat ca pe o pagină să apară maximum patru, cinci alineate, fără spații libere (rânduri goale) între ele. Alinierea paragrafelor va fi făcută la ambele capete de rând (*Justify*).

Numerotarea paginilor

Se numerotează toate paginile, chiar dacă **numărul paginii/coloncifrul (page number)** nu e vizibil peste tot în lucrare (așa cum se întâmplă pe pagina de titlu, pe cea cu Cuprinsul sau pe cea cu mulțumirile, deoarece toate acestea sunt pagini noi). Toate paginile se vor lua în calcul la numerotare, coloncifrul plasându-se în spațiul liber din partea de jos a paginii, în mod centrat (center).

Forme de evidențiere în text

De preferat este ca acestea să fie cât mai puține.

Caracterele bold sau aldinele se vor folosi doar pentru evidențierea textului din pagina de titlu, a titlurilor capitolelor, subcapitolelor, paragrafelor. *Caracterele italice sau cursive* vor apărea în scrierea termenilor în limbi străine și când se redau titlurile cărților și revistelor, în general titlurile operelor. Titlurile articolelor sau studiilor incluse într-un volum (al cărui titlu este deja redat cu cursive), se scriu în ghilimele, cu litere drepte.

Corectura

Înainte de a fi predată pentru evaluare către comisia de examinare sau pentru publicare, o lucrare trebuie corectată și din punctul de vedere al respectării normelor ortografice și de punctuație. La acest capitol trebuie să se aibă în vedere câteva aspecte care nu sunt deloc de neglijat:

- în faza finală a unei lucrări textul trebuie să fie integral printat cu semne diacritice specifice alfabetului limbii române (în cazul lucrărilor scrise în limba română);

- spațiile de dinaintea sau de după semnele de punctuație trebuie uniformizate, astfel încât după punct [.] și după virgulă [,] (în cazul numerelor cu zecimale), după două puncte [:] (în cazul fracțiilor), după linia de unire [-] (în cazul numelor proprii

și al cuvintelor compuse), în citarea studiilor și articolelor (când se indică paginile între care acestea figurează) și atunci când se specifică durata vieții unui autor, după linia de pauză nu se lasă spațiu. Tot astfel se procedează înaintea semnelor de punctuație;

- după virgulă, punct, semn de întrebare și de exclamare, punct și virgulă, două puncte se lasă un spațiu liber;

- înainte și după folosirea liniei de pauză se lasă spațiu liber. Ne permitem să recomandăm două lucrări cu ajutorul cărora, suntem convinși, autorii de lucrări științifice vor redacta fără reproș. Este vorba de: - *Academia Romană. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan” din București, Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație, Ediția a V-a, Univers Enciclopedic, București, 1995;*

- *Academia Romană. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti” din București, DOOM. Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.*

Observații finale

Trimiterile bibliografice trebuie să fie făcute pe baza unor lucrări de referință, evitându-se utilizarea excesivă a resurselor web. Recursul la citate să fie justificat și echilibrat. Lucrarea trebuie să aibă un nivel academic, nu să fie un simplu colaj de informații luate din diverse surse. Ea trebuie să cuprindă și puncte de vedere proprii, originale, interesante, care să poată fi probate științific [2].

Un compartiment aparte este scrierea și redactarea textelor/articolelor științifice. Principala modalitate de valorificare a cercetărilor întreprinse este dată de articolul științific, publicabil în cadrul unei conferințe sau într-o revistă de specialitate. Structura unui articol științific ar putea conține următoarele paragrafe succesive, considerate oarecum canonice în practica redactării [2]:

Titlu, care trebuie să rezume cât mai adecvat conținutul articolului, urmat de numele autorilor, cu specificarea instituțiilor în care aceștia activează [3].

Rezumat (Abstract), în care, evident, se prezintă în mod succint lucrarea (aproximativ 150 de cuvinte pare o recomandare rezonabilă, des uzitată). Se

menționează domeniul științific în care se încadrează articolul, provocările științifice la care acesta propune soluții și rezultatele importante obținute împreună cu implicațiile aferente. Are în principal două scopuri: de a sublinia relevanța, originalitatea și calitatea cercetării respectiv de a sugera lectorului dacă lucrarea îl interesează sau nu, în continuare. Nu se recomandă utilizarea citărilor bibliografice în cadrul acestui paragraf [3].

Cuvinte cheie (Keywords), enumera principalele cuvinte cheie, consacrate domeniului științific în care se înscrie lucrarea. Este recomandabil să se înceapă cu cele având un grad mai mare de generalitate, continuându-se cu acele concepte mai particulare, eventual incluse respectiv derivate în / din problematica sugerată de cele anterior scrise. În general, 5-7 cuvinte cheie sunt suficiente [3].

Introducere (Introduction), descrie cadrul științific general al lucrării, provocările abordate și importanța lor în cercetare, ipotezele științifice ale lucrării și metodologia de principiu care a fost selectată și utilizată, structura paragrafelor ulterioare ale lucrării. Mulți autori obișnuiesc să redacteze introducerea și rezumatul abia după redactarea tuturor celorlalte paragrafe [3].

Alte abordări (Related Work), unde se descriu în mod critic lucrările considerate relevante, în special cele din fluxul principal de publicații și care abordează provocări științifice identice, similare sau chiar conexe celor abordate în articol. Aici este important să se descrie cu acuratețe și în mod onest, deontologic, genul proxim și diferențele specifice între abordările din articol și altele prezentate în literatură, considerate importante, focalizate pe aceeași temă sau pe una apropiată. Un asemenea paragraf trebuie deci să descrie stadiul actual al cunoașterii în domeniu, într-un mod clar, sistematic, critic, coerent și concis, raportat la realizări anterioare fecunde și, recomandabil, recente [3].

Metodologia cercetării, în care se prezintă metodele, tehnicile, algoritmi, tehnologiile, cadrul experimental, cadrul de evaluare al rezultatelor, materialele etc., utilizate în cadrul investigației științifice. Desigur că metodologiile diferă, fiind extrem de diverse și specifice, de la cercetarea fundamentală la cea aplicativă,

precum și de la un domeniu științific la altul. Important este că acest cadru al cercetării să fie unul acceptabil din punct de vedere științific, astfel încât să ofere elementele necesare reproducerii acelei cercetări în oricare alt loc, cu garanția obținerii, practic, a acelorași rezultate esențiale, de către orice alt grup de cercetare care o utilizează întocmai (caracterul repetitiv și reproductibil al științei). Aceste aspecte sunt legate și de caracterul deschis al cercetării științifice de tip academic, care își valorifică rezultatele prin publicare. Tot aici trebuie să se specifice în mod clar și detaliat, aspectele originale propuse în lucrare. Dacă este posibil, superioritatea metodelor originale propuse se demonstrează teoretic (fapt deseori posibil în cercetarea fundamentală prin intermediul științelor tari, cele maturizate teoretic prin axiomatizare și matematizare) sau se justifică din punct de vedere teoretic și, ulterior, se demonstrează pe baze experimentale, statistice, euristice etc., cum deseori se întâmplă în cercetarea de tip aplicativ, ingineresc (prin implementări fizice, emulări, simulări etc.). Nu este necesar ca această superioritate a metodelor originale propuse să fie una globală, absolută [3].

Rezultate cantitative și calitative. Interpretări. Se expun rezultatele obținute, se compară cu cele cunoscute prin intermediul altor cercetări (*le contrazice? le confirmă? există excepții în cadrul rezultatelor obținute? dacă da, de ce? etc.*) și se interpretează importanța și utilitatea acestora (*posibile aplicații*). Este inacceptabilă prezentarea acelorași rezultate în mai multe forme (prin tabele, grafice, cronograme, text etc.) [3].

Graficele trebuiesc însoțite de legende explicative care să utilizeze abrevieri și notații consacrate. Se recomandă ca redactările metodologice și cele cu privire la rezultate, să se facă în același timp, adică chiar pe parcursul efectuării cercetării, din motive de exactitate a prezentării (altfel, fenomenul de uitare a unor detalii poate interveni în mod nedorit). În special, în acest paragraf se recomandă o redactare concisă, ne-repetitivă și obiectivă [3].

Concluzii și dezvoltări ulterioare (Conclusions and Further Work), unde se extrag în mod sintetic principalele concluzii ale cercetării și, în baza acestora,

viitoare oportunități de cercetare considerate a fi fezabile și fertile din punct de vedere științific. S-au întâlnit cazuri în care faptul de a nu fi scos în evidență în mod clar concluziile novatoare ale cercetării, de a nu da interpretările adecvate și de a nu sublinia importanța rezultatelor, a condus ulterior la pierderea paternității unor descoperiri științifice valoroase. Chiar dacă ulterior se demonstrează că autorul respectiv a avut prioritate științifică, faptul de a nu fi crezut suficient de mult în importanța descoperirilor sale și deci, de a nu le fi subliniat îndeajuns la momentul publicării lucrării, îi va putea fi reproșat de către ceilalți cercetători [3].

În mod opțional, lucrarea poate prezenta un scurt paragraf de **mulțumiri (acknowledgments)**, în care, de obicei, autorii prezintă recunoștința lor instituțiilor și persoanelor fizice care i-au sprijinit, din punct de vedere științific sau/și material, pentru buna desfășurare a cercetării expuse [3].

Articolul se încheie cu **referințele bibliografice (references)** utilizate. Acestea trebuie să fie relevante, recente și, de recomandat, aparținând fluxului principal de publicații, pentru a fi consultabile de către orice alt cercetător (există cazuri când rezultate științifice valoroase publicate în reviste sau conferințe obscure nu sunt citate de alți cercetători, deși aceștia au cunoștință de ele, întrucât publicația respectivă nu există în marile biblioteci). De menționat faptul că fiecare referință bibliografică trebuie citată în textul lucrării, cu motivarea clară a contribuției științifice la care se face referire. Nu este recomandat să se facă referințe la lucrări ne-publicate. Modul formal de a insera o citare în text diferă de la o publicație la alta. Uneori, articolul poate conține și o anexă (appendix) în care se pot detalia anumite rezultate folosite în corpul principal al lucrării [3].

Un articol științific nu trebuie să detalieze aspecte considerate didactice sau bine cunoscute din alte lucrări. Dacă acestea sunt necesare în dezvoltarea lucrării originale, vor fi prezentate succint și citate lucrările reprezentative în care cititorul poate găsi detalii. Detalierea din articol trebuie să se focalizeze strict pe contribuțiile considerate originale, care trebuie clar evidențiate. Acribia, ermetismul (în sensul unui maximum semantic prin minimum de cuvinte) și eleganța prezentării sunt

caracteristici ale unei lucrări științifice autentice, de ținută academică. În general este recomandabilă adresarea impersonală prin diateza pasivă (“se demonstrează ca”, “s-au obținut următoarele rezultate”) evitându-se deci folosirea persoanei întâi, cu anumite excepții totuși (spre exemplu în cazul emiterii unor opinii puternic personalizate etc.). Nu se pot da reguli clare în acest sens; în cazul unor nedumeriri este recomandabilă părerea unor cercetători cu experiență [3].

Bibliografie:

1. *Eco Umberto, Cum se face o teză de licență. Disciplinele umaniste, colecția Biblioteca Italiană, traducere de George Popescu, Editura Pontica, Constanța, 2000, pp. 181-182.*
2. http://interculturel.org/documente/Ghid_pentru_alcatuirea_lucrarilor_stiintifice_in_cadrul_Departamentului_Catedra_UNESCO_aprilie_2010.pdf 204.
3. <http://webspaces.ulbsibiu.ro/lucian.vintan/html/Acad.pdf>
4. *Русский язык и культура речи: Курс лекций/Г.К. Трофимова – М.: Флинта: Наука, 2004 – 160с. (стр. 77– 85).*

Întrebări pentru autoevaluare:

1. Definiți noțiunea de ”Articol științific”.
2. Care sunt părțile componente ale textului științific?
3. Definiți noțiunea de ”Adnotare”.
4. Câte tipuri de referate sunt?
5. Enumerați criteriile de evaluare a referatului.
6. Părțile constituente ale recenziei sunt:?
7. Enumerați părțile componente ale unei lucrări științifice.
8. Tehnoredactarea corpului textual al lucrării va include:?
9. Timiterea bibliografică – conținut și esență.
10. Care este conținutul și forma rezumatului?
11. Tehnoredactarea referințelor bibliografice în lucrare vor avea forma:?

Tema 10. COMUNICAREA PROFESIONALĂ ȘTIINȚIFICĂ ORALĂ. DISCURSUL MONOLOG

Un loc special în sistemul de pregătire al studenților pentru activitatea profesional-științifică îl ocupă predarea comunicării profesional-științifice orale, care poate lua în principal forme monologice sau dialogale.

Discursul monolog este o formă de vorbire adresată de vorbitor unei persoane sau unui grup de ascultători (interlocutori), uneori către sine. Un discurs monolog se caracterizează prin dezvoltare, reflectând dorința vorbitorului pentru o acoperire tematică largă a conținutului. Pentru vorbirea monolog, segmentele de dimensiuni semnificative sunt tipice, constând din afirmații legate structural și semnificativ, cu o structură compozițională individuală și o completitudine semantică relativă.

Gradul de manifestare a acestor semne depinde de genul vorbirii (monolog artistic, povestire cotidiană, vorbire oratorică etc.) și de tipul său funcțional-semantic (narațiune, raționament, descriere, dovadă). Printre semnele vorbirii monologului se disting și continuitatea, consecutivitatea, logica și orientarea comunicativă.

Forma orală sau scrisă a discursului monolog determină trăsăturile sale stilistice: construcția propozițiilor, metodele sintactice ale conexiunii lor, selecția lexicală, interacțiunea elementelor stilului scris de carte și a stilurilor colocviale. În orice segment al discursului monolog, într-o măsură sau alta, există indicatori de atracție a vorbirii către destinatarul său, adică discursul monolog este într-o anumită măsură „*dialogat*”.

Pentru audiența „non-filologică” din sfera educațională și științifico-profesională a comunicării, sunt semnificative *două tipuri de discurs monolog*:

- a) cu un conținut predeterminat și,
- b) spontan.

Primul corelează cu genurile scrise și orale (articol, monografie, disertație, recenzie, raport, prelegere, mesaj, prezentare într-o discuție etc.), al doilea - în principal cu cel oral (discuție, polemici etc.) [1].

Cercetările din domeniul discursului monolog pregătit oral confirmă ideea că *vorbirea orală* este un fenomen independent (B.M. Gasparov, O. A. Lapteva, T. E. Akishina, A. Yu. Konstantinova, O. G. Kucherenko ș.a.). În consecință, în selectarea și organizarea vorbirii și a materialului lingvistic științific în predarea unei specialități, este necesar să se țină seama de normele generale inerente vorbirii științifice orale.

Vorbirii orale îi sunt caracteristice astfel de particularități precum nepregătirea, ușurința, expresivitatea și liniaritatea [2]. Astfel, oralitatea apropie vorbirea științifică orală de stilul vorbit și, prin urmare, enunțarea științifică orală poate avea și expresie. În expresia orală, există un fel de „descărcare” a informațiilor, se caracterizează printr-o mai mare concretitudine și atracție către destinatari, o modalitate mai pronunțată.

Concentrarea directă asupra ascultătorului, audiența determină utilizarea în vorbirea orală a mijloacelor de exprimare a atitudinilor emoțional-personale și a recursului explicit, adică vorbitorul poate folosi vocabular expresiv, unități frazeologice, forme de adresare, intonație, gesturi, expresii faciale. Atitudinea vorbitorului față de subiectul vorbirii poate fi exprimată prin timbrul vocii, rata de vorbire și pauze. Sunt posibile repetări, explicații, îndepărtarea de la subiectul principal.

În același timp, comunicarea științifică, inclusiv vorbirea orală, se caracterizează printr-o organizare sistemică. Relațiile sinonimiei interstilice, în care pot intra mijloacele de vorbire, fac posibilă efectuarea unor substituții sinonime, ceea ce în practica simplifică procesul de predare a stilului științific.

În general, *forma orală* de prezentare științifică, desigur, păstrează elemente caracteristice formei scrise de carte a limbajului științific, și anume:

1) integritatea tematică a mesajului, asigurată de alegerea propoziției principale, mișcarea subiectului, ierarhia metodelor de predicție, intonația etc;

2) prezența unor relații logice clare între părțile enunțului, transmise prin intermediul mijloacelor de conectare fin diferențiate;

- 3) mod de prezentare vag generalizat;
- 4) alegerea ordinii directe a cuvintelor ca cea mai adecvată transmitere a dezvoltării și structurii gândirii științifice;
- 5) utilizarea grupurilor de cazuri prepoziționale în locul propozițiilor subordonate;
- 6) complicația structurii propoziției prin utilizarea de participii, adverbiale, infinitive și alte fraze.

Aceste trăsături sunt caracteristice unei afirmații stilistice omogene și adecvate cu privire la un subiect științific. Cu toate acestea, sub influența formei orale a vorbirii în prezentarea științifică, apar construcții separate „*conversaționale*”. În plus, în forma orală de implementare, există construcții introduse și introductive, diverse tipuri de inserții și auto-întreruperi, cuvinte, fraze, redundante semantic etc.

Spontaneitatea vorbirii orale, combinată cu natura sa de monolog, duce la consecințe importante. Deci, vorbirea orală este supusă divizării nu numai în unități de tipul propoziției, ci și în unități cu o structură și un scop diferit. Aceste unități sunt unități de pronunție de diferite lungimi, limitate prin divizarea intonației și supuse numai capacităților fizice ale implementării vorbirii. OA Lapteva a numit aceste secțiuni - segmente [2]. Segmentul urmărește independența semantică și sintactică, ceea ce duce la consolidarea conexiunii gramaticale din cadrul segmentului și la slăbirea acestuia în afara acestuia. Împărțirea vorbirii în segmente îndeplinește toate caracteristicile procesului de generare a vorbirii orale, în special sub formă de monolog.

Astfel, *un monolog științific oral* este o formă de vorbire care combină trăsăturile tipice ale stilului științific de vorbire cu elemente ale limbii vorbite. Gradul de manifestare a trăsăturilor stilului conversațional într-un monolog științific va fi determinat în funcție de obiectivul comunicativ și de situația comunicării: în discuții, discursuri spontane nepregătite, numărul elementelor conversaționale poate fi mai mare decât în rapoartele științifice, recenzii și alte tipuri de mesaje pregătite.

Atunci când se determină tipurile de discurs monolog în scopuri educaționale, acestea pornesc de la gradul de independență al elevului în procesul de generare a unei enunțuri (reproducerea enunțului memorat, repovestire, enunț independent), a tipului de vorbire funcțional-semantic (descriere, raționament, dovadă, mesaj, povestire), gradul de pregătire (vorbire pregătită, parțial pregătită, nepregătită).

Bibliografie:

1. Митрофанова О. Д. *Научный стиль речи: проблемы обучения*. С. 117.
2. Лаптева О. А. *Русский разговорный синтаксис*. М., 1976.

Întrebări pentru autoevaluare:

1. Definiți "discursul monolog".
2. Caracteristicile vorbirii orale sunt:?
3. Particularitățile de bază ale monologului științific oral sunt:?

Tema 11. SPECIFICUL LIMBAJULUI PROFESIONAL SCRIS ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

Între imaginea scrisă și concept se stabilește o unitate, care facilitează o anumită circulație. Acest lucru explică și determină studiul terminologic mai ales în cadrul limbajelor tehnico-științifice ale limbii, unde dialectica termenilor consacrați, apariția altora, modificarea uneori rapidă a relației dintre sfera și conținutul lor, constituie mai mult o constantă, o regulă, decât o întâmplare [11, 19].

În această ordine de idei, terminologia educației fizice și sportului apare ca un domeniu al științei aparte, ca un subsistem de termeni, de semne, în cadrul sistemului general al unei limbi. Cu ajutorul regulilor logicii formale, se pot preciza apropierile și distanțările ei față de celelalte cu care alcătuiesc ansamblul sau o parte a lexicului domeniului. O abordare în spirit aparte a unui astfel de studiu duce la determinarea locului terminologiei educației fizice și sportului, precum și a relațiilor ei în interiorul limbii comune și apoi la precizarea corelațiilor dintre termenii specifici și noțiunile care aparțin domeniului respectiv [6, 11].

Terminologia educației fizice și sportului se prezintă ca un câmp util și necesar pentru desfășurarea activității profesionale pedagogice. În sensul larg al cuvântului, terminologia educației fizice și sportului cuprinde întreaga nomenclatură folosită în teoria și practica exercițiilor fizice [11, 19].

Preocupările pentru actualizarea terminologiei continuă și în prezent și sigur vor constitui o problemă de actualitate și în viitor, a domeniului integrator reprezentat de știința sportului, dar și a evoluției limbajului, expresie a evoluției socialului în ansamblul său [8, 14].

Pentru ca terminologia să-și poată îndeplini funcția sa de comunicare, de exprimare a conținutului, și să se prezinte ca un factor de dezvoltare a acestei discipline, trebuie să se țină cont de următoarele cerințe principale:

- să respecte particularitățile de limbă;
- să fie accesibilă, dar în același timp științifică;
- să fie unitară, clară, concisă;

- să posede o anumită sonoritate;
- să fie precisă pentru a elimina neînțelegerile;
- să aibă calitatea de mijloc de comunicare internațională [11, 19].

Rolul asimilării terminologiei este unul hotărâtor în obținerea unei învățări eficiente, a unei căi optime de comunicare a sensului didactic transmis de profesor și a oportunității decodificării acestuia de către elev, cu implicații în înțelegerea cerințelor exprimate de cadrul didactic, și în emiterea răspunsurilor corecte.

În legătură cu procesul de pregătire profesional-pedagogică a studenților de cultură fizică și sport este necesar a sublinia că volumul și structura cunoștințelor se asigură prin aria destul de vastă a disciplinelor teoretico-științifice și a celor metodice, de specialitate, care, la rândul lor, într-o măsură adecvată formează limbajul profesional al studenților [10, p.45].

Conform lui V.P.Besalko, tehnologia pedagogică vizează:

- a - proiectarea procesului instructiv-educativ și modelarea lui ulterioară;
- b - proiectarea activității instructive a elevilor;
- c - formarea scopului și controlului obiectiv asupra calității de însușire a materialului didactic;
- d - interacțiunea tuturor elementelor sistemului pedagogic [22, p.105].

La formarea profesională pedagogică a studenților de cultură fizică participă actualmente factorii: personalitatea profesorului; tehnica pedagogică; capacitățile pedagogice ale profesorului; criteriile aprecierii și formării capacităților pedagogice, posedarea tehnicii pedagogice [Ibid.].

L. Klingberg afirmă că măiestria pedagogică se prezintă sub aspectul instruirii profesional-pedagogice, în primul rând, ca artă a comunicării. Procesul comunicării profesorului și elevului se prezintă ca una din varietățile profesionale principale. De aici conchidem că comunicarea pedagogică este baza profesională a preocupării didactice. Această poziție rămâne veridică pentru instruire și pentru educație, perpetuând în sine activitatea obișnuită a indivizilor, dintre care unul este emițător, iar celălalt receptor [28].

Generalizând cele menționate mai-sus cu privire la rezultatele analiza teoriei și practicii limbajului profesional practic în comunicarea pedagogică a profesorului de educație fizică putem consemna:

- prioritatea convingerilor potrivit cărora direcția metodologică a acestora o reflectă planul analitic al categoriei *comunicare*, unde configurația semantică și funcțională al acesteia devine condiție incipientă de proiectare și modelare orientată spre definirea conținutului definitoriu al limbajului;

- comprehesiunea cunoștințelor și competențelor. Competența include cunoștințele de comunicare pedagogică se determină prin specimentul formelor de vorbire, componentei semantice lingvistice și paralingvistice, funcțiilor comunicării, care pot fi concretizate prin înregistrare-cronometrare a tuturor substructurilor lor constitutive [11].

Comunicarea verbal-pedagogică a profesorului de educație fizică are loc în procesul regenerării textelor, care sunt unitățile structurale ale acesteia. ***Textul propriu zis posedă macro-, mezo- și micro-structură***, care, la rândul lor, sunt organizate numai prin intermediul ritmocomponentelor caracteristice acesteia, ce poartă în sine conținutul semantic al informației. În cazul nerespectării măcar a unuia din aceste caracteristici ale textului, atenționează mai mulți autori, procesul vorbirii se dereglează, iar în alte situații, în contextul principiului de bază – înțelegerii totale, comunicarea ca proces dispare [S.Danail, 24; T.Dridze, 25, 26].

Leția de educație fizică reprezintă forma de bază a organizării procesului de studii, care este un proces al activității comunicativ-textuale specifice. În cadrul sistemului comunicativ *text – interpretator* textul se examinează ca o unitate de comunicare, ca o *integritate semantică și funcțională determinată de intenția comunicativ gnostică a subiectului comunicării*.

Textul, pe de o parte, operează cu semne denotative sau designative, care include în sine legături de sens de diferit ordin, dar, pe de altă parte, este determinat ca semn determinant al formei, definind programa activității și comportamentului celui care îl interpretează.

După cum menționează S. Danail, în comunicarea didactică a profesorului de educație fizică, macro-structurii textului îi corespunde macro-textul didactic al

lecției, ca un sistem întreg, ori dominantele de bază ale acesteia, de exemplu, textul didactic al părții pregătitoare a lecției, care reprezintă o situație pedagogică comunicativă de mezo-structură [24, 25, 26].

Având în vedere specificul subiectului de abordare – activitatea didactică integrativă de coordonare complexă, putem afirma că aceasta se asigură prin contextul de coordonare adecvată, fiind concomitent și parte componentă generatoare a ritmului, și macro-nivelul de manifestare al acestuia. În contextul dat, factorii menționați anterior devin orientativi în abordarea nivelului activității didactice (nivelului de formare a priceperilor), indicii materializați ai cărora pot fi sintetizați pentru elaborarea componentelor sistem-formative. Situația macro-didactică *Partea pregătitoare a lecției* reprezintă aspectul procesual al activității didactice integrative de coordonare complexă.

Macro-textul determină atât comunicarea didactică (verbală, nonverbală și kinestezică), cât și activitatea motrică instructivă fiind instanța de interiorizare și exteriorizare a activităților, prezentând prin sine integritatea organică funcțională și constituită din mezo- și micro-texte.

Având ca scop determinarea nivelului coordonării activității didactice integrative (*calificarea profesorului, proces didactic* – comunicare/mișcare: aspect de conținut și metodologic) în cadrul părții pregătitoare a lecției (*forme organizaționale*), ne-am condus de unele concepții ale lui V. P. Bespalko [22] și S. N. Danail [180], determinând în calitate de componente invariante sistemul pedagogic *Situația macro-didactică „Partea pregătitoare a lecției-stereotip”* (la nivelul dominantei stereotip).

Partea pregătitoare a lecției se asigură prin trei tipuri de texte (după S. N. Danail, [24]):

1. *Organizaționale* – orientate spre organizarea mezosituațiilor didactice.
2. *Didactice* – care asigură „instrumentarea” materiei didactice.
3. *Independente* – care reprezintă comunicarea liberă (independentă), orientată spre nivelul lingvistic al comunicării, simbolizarea artistică și algoritmizarea actelor motrice. Proiectarea și modelarea substructurilor date se începea cu o micro-unitate, care include exercițiul în 2 timpi, micro-textul [18, p.70].

Lecția trebuie să fie subordonată, pe de o parte – ritmului integrativ al activității motrice generale, care reprezintă *macro-compoziția*, și, pe de altă parte – coordonării complexe, adecvate situației pedagogice comunicative a **macro-textului**. Componentele structurale ale activității didactice integrative, adaptate la principiile didactice, asigură prin contextul ritmic-comunicativ adecvat în baza factorului integrativ-productiv – componenta coordonativ-structurală a comunicării didactice.

Ca o unitate integrativă cognitivă didactică textul posedă propria macro-, mezo- și microstructură. În comunicarea didactică a profesorului de educație fizică macrostructurii textului îi corespunde macro-textul didactic al lecției ca un sistem integrativ, ori dominantele ei structurale de bază. De exemplu, textul didactic al părții pregătitoare a lecției, care constituie situația pedagogică comunicativă de mezo-structură [18, 25, 26].

La rândul său, **mezo-textul** include o serie de micro-texte, care constă din 1 sau 2 propoziții, iar acestea, reieșind din specificul disciplinei, conțin 1-4 cuvinte, constituind accentul semantic principal.

Textul instructiv reflectă o anumită situație didactică în modul unității finalizate a conținutului ideii, sunt modele, care exercită funcțiile comunicative în procesul cunoașterii (însușirii) conținutului disciplinei.

Priceperile, care sunt legate de construirea textului, ce se obțin prin formele receptive și reproductivă ale activității, posedă capacitatea transferului în formele productive [18, p.70].

În baza proiectărilor analitice a categoriilor *Activitate – Text – Activitate motrică – Sarcina pedagogică* cu gruparea ulterioară a elementelor structurale ale activității didactice integrative (situația macro-didactică) – **macro-text – complex de exerciții**; actul (situația mezo-didactică) – **mezotext – exercițiu**; operațiunea (situația micro-didactică) – **micro-text – algoritmul sarcinii motrice**, a fost elaborată metodologia pregătirii pe etape a studenților de cultură fizică pentru cominucarea pedagogică scrisă, care s-a constituit pe algoritmul:

coordonare motrică → coordonare motrico-vizuală → coordonare auditiv-vizual-motrică

+ coordonare motrico-verbală → coordonare complexă [18, 25, 26].

Ca activitate socială, comunicarea verbală în domeniul culturii fizice și sportului are un limbaj specific, adecvat proceselor, operațiilor și relațiilor pe care le exprimă.

Lingviști din varia spații socio-lingvistice stipulează că limbajele de specialitate sunt abordate "unilateral (mai ales ca vocabular) și nesistematic (fără precizări în legătură cu o perspectivă de sistem)" [13, p. 264] sau reduc terminologia la o lista de termeni, identificând-o drept *nomenclatură* - „totalitatea termenilor specifici unui domeniu științific, tehnic, de terminologie" [17, p. 570].

Noțiunea de *termen* este definită prin caracteristicile: unitate lexicală specializată, cuvânt sau îmbinare specifică (rareori o expresie), unitate normativă cu sens demarcat care desemnează o noțiune proprie unui domeniu de activitate, iar *terminologia* - prin totalitate de termeni speciali folosiți într-o știință, într-o disciplină, într-o activitate practică [1, 2, 4].

Subsciem punctului de vedere al lingviștilor A.A. Реформатский [28, c. 163-197], G. O. Винокур, В.П. Даниленко [Apud 23], Головин Б. Н., [23], Sl.Guțu [7], conform cărora *termenul* este un cuvânt sau o unire de cuvinte cu accepție specială, ce prezintă și constituie o noțiune profesională și este practicabil în procesul cunoașterii și în cel al însușirii obiectelor științifice și profesional-tehnice și al relațiilor dintre ele; iar *terminologia* este o totalitate de termeni corelată cu un domeniu de activitate profesională, fiind interdependenți la nivel noțional, lexico-semantic, gramatical și al formării cuvintelor.

Ansamblul terminologic special întrunește sistemele terminologiilor specializate pe discipline care au însușiri comune și se formează pe aceleași principii. Ariile terminologiilor specializate interferează între ele, incluzând termeni cu utilizare multidisciplinară. Conform lui A. A. Реформатский [28, p. 163-197], aria terminologică substituie contextul pentru un termen în limitele căruia el obține precizie și univocitate.

Se știe ca limitele limbajului delimitează și limitele universului uman. Reieșind din aceasta, se poate afirma că extremitățile limbajului profesional al specialistului

de cultură fizică și sport marchează și limitele profesionalismului sau verbal, întrucât limbajul profesional este indispensabil activității profesionale a viitorului profesor de educație fizică.

Înșușirea profundă de către studenți a vocabularului de specialitate, utilizarea adecvată a acestuia constituie o cauțiune și pentru cunoașterea riguroasă și integrală a conceptelor tuturor specialităților de ramură, pentru îmbunătățirea comunicării profesionale situaționale.

Limbajul de profil se particularizează prin subiectul, utilizatorii și situațiile de comunicare, și din aceste puncte de vedere de bază - limbajul profesional își are prevederile și **funcțiile sale de bază: epistemologică și de comunicare profesională.**

Funcția epistemologică a limbajului profesional al domeniului culturii fizice consta în redarea și analizarea genurilor de acte specifice domeniului educației fizice. În procesul de comunicare umană termenii îndeplinesc funcția de denotație a obiectelor și proceselor într-un ansamblu de concepte aparte.

În situația unor frecvente avalanșe terminologice, utilizatorii limbajelor profesionale întâlnesc dificultăți în comunicarea socio-profesională eficientă, orală și scrisă. Cu alte cuvinte, orice comunicare reprezintă un ansamblu plurivalent multidimensional.

Funcția de comunicare profesională se bazează pe exactitatea și laconicitatea termenilor sportivi, pe utilizarea lor recomandabilă. Lipsa de precizie certifică lipsa de exactitate a ideilor, care, la rândul său, denaturează și/sau face irealizabilă comunicarea. Laconicitatea este o lipsă de demonstrare și de explorare critică. Exactitatea și laconicitatea limbajului profesional se obțin prin studierea sensului cuvintelor (în timpul asimilării lor) și practicarea metodei logice în organizarea noțiunilor, pentru că, notează I.Oprea, "*dacă este adevărat că orice gândire logică se realizează cu ajutorul unui limbaj, la fel de adevărat este că și orice limbaj nu poate exista și nu se poate dezvolta fără existența unei gândiri logice*" [12, p. 15].

Pentru a răspunde exactității comunicării profesionale corecte și eficiente, corespunzătoare situației profesionale, studenții de cultură fizică trebuie să poată

comunica liber, oral și scris, în stilul sportiv științific și științifico-popular, care include și competențe apreciabile de libertate profesională.

Limbajul profesional al oricărui om se constituie paralel, cu formarea în profesie. Comunicarea verbală, orală și scrisă, este inevitabilă și continuă la stabilirea relației dintre profesor și elevi. Studentul de cultură fizică și sport trebuie să-și formeze limbajul profesional prin practicarea comunicării verbale profesionale scrise în diferite situații create. Conform lui J.Dewey, experiența reprezintă ambianța și scopul educației, factorul educației progresive. Contează nu numai cunoștințele, ci și acțiunea de cunoaștere și efectele ei, de unde și schimbarea rolului profesorului din transmițător de cunoștințe, în principal, în organizator și coordonator de situații eficiente de instruire [3, p. 110-148]. Problema eficientizării comunicării profesionale este o prezență permanentă în științele comunicării. Diverse aspecte ale comunicării eficiente sunt cercetate de către cercetatorul Panișoara I.-O. [16].

Limbajul verbal este în concordanță cu conținutului discursului profesorului și depinde de vocabular și de regulile gramaticale exacte. Aceasta este aspectul digital al mesajului - partea adecvată a conținutului, alcătuită din cuvinte și fraze [20, p. 24].

Comunicarea verbală exprimă competența cognitiv-intelectuală a persoanei de a utiliza eficient informația codificată după reguli logico-sintactice riguros stabilite, pentru a înțelege și transmite exact conținutul semantic al mesajului, în timp ce *comunicările paraverbale și nonverbale* țin de competența psihosocială a persoanei de a corela și interacționa optim atât cu partenerii interlocutori, cât și cu situațiile în timpul transferului de mesaje [5, p.114].

Comunicarea verbală în scris poate fi de asemenea studiată-evaluată-apreciată.

Competențe sesizabile:

- competența de a crea texte științifice și de popularizare a științei de utilitate practică;

- competența de a elabora-completa documente specifice domeniul educației fizice și sportului, formulare de necesitate practică.

Comunicarea se desfășoară în baza unor procese neurofiziologice și cibernetice complexe. Un rol de valoare în comunicare îl au *competența* și *performanța*.

N.Chomski definește *competența lingvistică* sau verbală ca aptitudinea umană de a înțelege și de a produce o infinitate de fraze plecând de la cunoașterea unui număr mic de reguli și de operații care relevă structura limbii. Cele expuse mai-sus, le regăsim în *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, competența lingvistică este capacitatea individului de a construi și a recunoaște infinitatea frazelor corecte ..., de a interpreta pe cele înzestrate cu sens..., de a identifica frazele ambigue. [4, 15, 21].

Competența de comunicare reprezintă cunoașterea de care au nevoie actanții la o interacțiune și pe care o pun în aplicare pentru a comunica cu succes unul cu altul și demonstrează când să vorbești, cu cine, în ce moment, unde, în ce mod [15].

Capacitatea profesorului de a crea un număr dat de enunțuri se numește *performanță*. Raportând-o la limbajul profesional scris, putem afirma că educația pentru comunicare trebuie orientată spre formarea-dezvoltarea de *competențe verbal-comunicative scrise* și sporirea performanțelor individuale scriptice ale absolvenților.

Un scop important în formarea comunicativ-profesional scrisă o are modificarea pozitivă a comportamentului verbal scris și a celui comunicativ. *Performanțele* se asociază cu gradul obținut de profesionalism verbal și cu schimbările făcute în conduita verbal-profesională scrisă; ele reprezintă obiectivele educaționale/de formare atinse. Iar *progresul* în formarea limbajului profesional scris este atestat de *performanțele scriptice* realizate de fiecare absolvent [15, 21].

În cazul formării limbajului profesional scris poate fi aplicat și *sistemul reușitei*, propus de A. Bandura, bazat pe interacțiunea elementelor: *mediul*, *individul* și *performanțele sale* [Apud 9, p. 22-23]. Ca urmare, macrosistemul poate fi optimizat

prin intervenții asupra elementelor sale: mediul poate deveni mai stimulator, individul își poate dezvolta posibilitățile, iar performanța poate fi îmbunătățită [9, p. 25].

În cazul nostru avem în vedere îmbunătățirea mediului educational, sociocultural și lingvistic, care ar influența considerabil, aproape decisiv, formarea-dezvoltarea competențelor și obținerea-îmbunătățirea performanțelor studenților de cultură fizică în formarea limbajului profesional scris.

În concluzie. Studiul terminologiei și limbajului profesional în cadrul cursurilor de profil ar trebui întemeiat-relaționat pe principiile, metodele și procedeele de formare a limbajului profesional scris, urmărindu-se utilizarea lor corectă, pronunție și scriere. O contribuție semnificativă la atingerea acestui obiectiv o oferă metodologiile avansate de îmbogățire a vocabularului, formarea competenței de analiză structural-logică a limbajului profesional scris în enunțuri, fraze, texte; instrumentarea fenomenelor acestuia – a sinonimiei, paronimiei, eponimiei, abstractizării, metaforei.

Bibliografie:

1. *Constantinescu-Dobridor Gh. Dicționar de termeni lingvistici. București: Teora, 1998. 351 p.*
2. *Corlateanu N. Încadrarea lingvistică în realitățile europene. Chișinău: ASEM, 2001. 174 p*
3. *Dewey J. Fundamente pentru o știință a educației. București: EDP, 1992. 366 p.*
4. *Ducrot O., Schaeffer J.-M. Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului. București: Babel, 1996. 530 p.*
5. *Grif A., Olah D. Enescu I., Șerban G. Funcțiile limbajului. În Comunicare ficțională și nonficțională. București: Diversitas, 2003, p.10-14*
6. *Florescu T. Unele caracteristici ale structurii terminologiei sportive. În: Educație fizică și sport, București, 1971. Nr.9, p. 43*
7. *Gutu Sl. Terminologia românească de informatică: analiza și căi de dezvoltare. Referatul tezei de doctor în filologie / AȘM, Institutul de lingvistică. Chișinău, 2000. 24 p.*
8. *Hadârcă M. Conceptualizarea evaluării competențelor comunicative și literare ale elevilor. Autoref. teză dr. ped. Chișinău, 2006. 26 p.*

9. Missoum G. *Am reușit: strategii, tehnici și metode*. Iași: Polirom, 2003. 256 p.
10. Muraru A. *Pedagogia sportului. Compendiu*. Constanța: Exponta, 2000. 87 p.
11. Nanu M.C. *Formarea limbajului profesional pentru comunicarea pedagogică la studenții facultăților de educație fizică și sport*. Teza dr. ped. Chișinău, 2006. 168 p.
12. Oprea I. *Lingvistică și filozofie*. Iași: Institutul European, 1992, 324 p.
13. Oprea I. *Elemente pentru determinarea trasaturilor formării, existenței și devenirii limbajelor de specialitate românești*. Limbaje și comunicare. Suceava: Universitatii Suceava, 2000. 650 p.
14. Orășnescu D. *Gimnastica în școală*. Craiova: Scorillo, 2000. 156 p.
15. Pamfil A. *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*. Pitești: Paralela 45, 2003. 241 p.
16. Pânișoara I.O. *Comunicarea eficientă*. București: Polirom, 2008. 432 p.
17. Șăineanu L. *Dicționar universal al limbii române*. Chișinău: Litera, 1998, 1362 p.
18. Timuș M. *Comunicarea profesională a specialistului de cultură fizică și sport: Note de curs*. Chișinău: Valinex, 2013. 274 p.
19. Tomșa N. *Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru comunicarea dialogo-didactică: Autoref. dis. ... dr. în ped.* Chișinău: INEFS, 2003. 28 p.
20. Watzlawick P. și colab; Apud Cungi C. *Cum sa ne afirmăm*. Iași: Polirom, 2003. 184 p.
21. XXX, *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării. Dezbaterile dintre N. Chomsky și J. Piaget*, București: Politică, 1988. 320 p.
22. Беспалько В. П. *Слагаемые педагогической технологии*. Москва: Педагогика, 1989. 192 с.
23. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. *Лингвистические основы учения о терминах*. Москва: Высшая школа, 1987. 103 с.
24. Данаил С. Н. *Методика подготовки студентов факультетов физического воспитания к коммуникативной дидактической деятельности: Дис. ... канд. Пед. Наук*. Ленинград, 1989. 272 с.
25. Дридзе Т. М. *Язык и социальная психология*. Москва, 1980. 224 с.
26. Дридзе Т. М. *Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. Проблемы семиосоциопсихологии*. Москва, 1984. 268 с.
27. Клингберг Л. *Проблемы теории обучения*. Москва: Педагогика, 1984. 256 с.
28. Реформатский А. А. *Мысли о терминологии*. В: *Современные проблемы русской терминологии*. Москва, 1986, с. 163-197

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Care sunt cerințele principale ale terminologiei ca factor de dezvoltare a unei discipline?*
2. *Care sunt unitățile structurale ale comunicării verbal-pedagogice?*
3. *Tipologia textelor în partea pregătitoare a lecției sunt:?*
4. *Caracterizați textul ca unitate integrativă cognitivă didactică.*
5. *Descrieți proiectările analitice ale categoriilor Activitate – Text – Activitate motrică – Sarcina pedagogică cu gruparea ulterioară a elementelor structurale ale activității didactice integrative (situația macro-didactică) – **macro-text – complex de exerciții**; actul (situația mezo-didactică) – **mezotext – exercițiu**; operațiunea (situația micro-didactică) – **micro-text – algoritmul sarcinii motrice**.*
6. *Definiți termenul de "Arie terminologică".*
7. *Definiți funcția epistemologică a limbajului profesional al domeniului culturii fizice.*

Tema 12. COMUNICAREA ȘTIINȚIFICĂ CA ANSAMBLU DE FORME ȘI METODE DE COMUNICARE PROFESIONALĂ ÎN COMUNITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Comunicarea științifică este un set de tipuri și forme de comunicare profesională în comunitatea științifică, precum și transferul de informații de la un participant la altul. Prezența comunicării ca formă de schimb de informații între membrii comunității științifice a fost întotdeauna recunoscută ca o caracteristică esențială a activității științifice, dar ea devine obiect de analiză specială doar la sfârșitul anilor 50 - începutul anilor 60 ai secolului XX. Datorită activităților omului de știință american D. Price și a școlii sale, a fost dezvoltat un domeniu special de cercetare în domeniul științei, numit **scientometrică**. Sarcina principală a cercetării scientometrice a fost examinarea structurii și caracteristicilor fondurilor informaționale ale științei, precum și a principalelor direcții de comunicare profesională în știință. În același timp, aproape toate principalele procese informaționale din știință au primit o interpretare adecvată, începând cu gama de publicații științifice și cele mai importante evenimente de informare (conferințe, simpozioane, congrese etc.) și terminând cu funcționarea sistem de informare tehnică.

În același timp, aproape toate principalele procese informaționale din știință au primit o interpretare adecvată, începând cu gama de publicații științifice și cele mai importante evenimente de informare (conferințe, simpozioane, congrese etc.) și terminând cu funcționarea sistemului de informare tehnică.

Studiul comunicațiilor în știință a făcut posibilă fundamentarea mai multor modele ale descrierii lor. Se disting **modele cognitive de comunicare științifică**, în care atenția se concentrează asupra aspectelor cognitiv-informaționale ale activității științifice, iar sarcina principală a comunității științifice este creșterea maximă posibilă a fondului de informații disponibile. Există, de asemenea, **modele socio-organizaționale de comunicare științifică**, evidențiate ca puncte prioritare de

stratificare în comunicarea reală între oamenii de știință. Există următoarele forme de comunicare științifică:

1. **Comunicare formală și informală. Primul** presupune fixarea documentară a cunoștințelor științifice sub forma *unui articol dintr-o monografie sau altă publicație*. **Al doilea** se bazează pe astfel de tehnologii de comunicare care *nu necesită scriere și reproducere ulterioară* în literatura științifică sau pe suport electronic.

2. **Comunicare orală și scrisă.** În legătură cu această diviziune, este important să se înregistreze principalele forme de traducere în cultură, care determină în mare măsură tipurile istorice specifice de interacțiune dintre oamenii de știință, atât în structura comunităților științifice, cât și în contexte sociale mai largi. Începând cu secolul al XVI-lea, când a fost inventată tipografia în Europa, *cartea* a devenit *principala formă de consolidare a transmiterii cunoștințelor în știință*. De regulă, nu numai că erau descrise anumite rezultate științifice, ci și conținutul fundament detaliat și sistematic. În astfel de foliante, au fost prezentate atât informații științifice specifice despre diverse fenomene și procese, cât și interpretarea lor filosofică și a viziunii asupra lumii, precum și principiile și formele de includere a cunoștințelor științifice în imaginea existentă a lumii. Așa au lucrat toți oamenii de știință remarcabili din acea vreme: Galileo, Newton, Descartes, Leibniz etc. Pe măsură ce știința s-a dezvoltat și s-a extins domeniul subiectului, a apărut următoarea fază a comunicării științifice - **corespondența sistematică între oamenii de știință**, care a fost realizată în latină și a fost dedicată discuției despre modalități și rezultate ale cercetării științifice. Ulterior, corespondența dintre oamenii de știință ca formă de transmitere a cunoștințelor este înlocuită de **articol într-o revistă științifică**. Potrivit lui D. Price, până în secolul al XVIII-lea, revistele științifice au înlocuit semnificativ cărțile. În condiții moderne, tehnologiile informaționale și rețelele globale de comunicații modifică semnificativ principalele forme de transmitere a cunoștințelor și, în consecință, posibilitățile de stocare, procesare și transmitere a acestora atât în cadrul comunităților profesionale, cât și în afara acestora.

3. Există, de asemenea, *forme personale și impersonale, directe și mediatizate*, planificate și spontane de comunicare științifică. Prin evidențierea acestor forme, înțelegerea metodelor și tipurilor posibile de comunicare științifică este completată în mod substanțial.

Bibliografie:

1. *Коммуникация в современной науке/Сб. пер. с англ. М., 1978*
2. *Лейман И.И. Наука как социальный институт. Л., 1971*
3. <https://studfile.net/preview/5611257/page:44/>

Întrebări pentru autoevaluare:

1. *Definiți termenul de "Scientometrică".*
2. *Analizați sintagma – "Cartea - principala formă de consolidare a transmiterii cunoștințelor în știință".*
3. *Care sunt caracteristicile comunicării formale și informale?*

Bibliografie suplimentară pentru studiu:

1. CRAIA, Sultana. Comunicare și cultură profesională. In: Biblioteca. 2009, nr.1-2, p. 14.
2. Chelcea, S. 2003. Metodologia elaborării unei lucrări științifice, Edit. Comunicare, București, 287 pp.
3. GHEORGHITA, Angela. Comunicarea în bibliotecă. In: Confluente Bibliologice. 2015, nr. 1-2, pp. 81- 86
4. Graur, E. 2001. Tehnici de comunicare, Edit. Mediamira, Cluj-Napoca, 114 pp.
5. Rad, I. 2017. Cum se scrie un text științific: disciplinele umaniste, PublishDrive, 193 pp
6. Umberto, E. 2016. *Cum se face o teză de licență*, Edit. Polirom, 198 pp.
7. Vulpe M. Ghidul cercetătorului umanist. Introducere în cercetarea științifică și redactarea științifică. Cluj, 2002.

CUPRINS:

<i>Cuvânt înainte</i>	3
<i>1 Conceptul de comunicare. Definiții și principia</i>	4
<i>2 Bazele comunicării profesionale</i>	13
<i>3 Stilul științific și substilurile lui</i>	24
<i>4 Particularitățile verbale și structurale ale stilului științific</i>	36
<i>5 Noțiunea de termen. Caracteristicile stilistice, morfologice și sintactice</i>	45
<i>6 Aspecte generale ale competenței profesionale științifice</i>	47
<i>7 Textul. Noțiunea de text. Procedee de elaborate a textului</i>	59
<i>8 Procedeele și metodele de elaborare a textului științific</i>	67
<i>9 Tipologia textelor științifice. Caracteristicile și elaborarea lor</i>	77
<i>10 Comunicarea profesională științifică orală. Discursul monolog</i>	97
<i>11 Specificul limbajului profesional scris în domeniul educației fizice și sportului</i>	101
<i>12 Comunicarea științifică ca ansamblu de forme și metode de comunicare profesională în comunitatea științifică</i>	113
<i>Bibliografie suplimentară pentru studiu</i>	116